

**“Монгол Улсад ил тод байдал, олон нийтийн оролцоог
нэмэгдүүлэхэд нийгмийн эгэх хариуцлагыг бэхжүүлэх нь”
- МУНЭХБ төслийн хоёр дахь үе шат**

СУУРЬ СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

“Монгол Улсад ил тод байдал, олон
нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэхэд
нийгмийн эгэх хариуцлагыг
бэхжүүлэх нь” - МУНЭХБ төслийн
хоёр дахь үе шат

Монгол Улсад Ил Тод Байдал, Олон Нийтийн Оролцоог Нэмэгдүүлэхэд Нийгмийн Эгэх Хариуцлагыг Бэхжүүлэх нь

СУУРЬ СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

АГУУЛГА

Дүрсийн жагсаалт	4
Хүснэгтийн жагсаалт	7
Товчилсон үгсийн жагсаалт	8
Талархал	9
1. ХУРААНГУЙ	10
2. УДИРТГАЛ	14
2.1 Зорилго, зорилтууд	16
2.2 Арга зүй	16
2.3 Түүвэрлэлт, түүврийн хэмжээ	17
2.4 Судалгаанд оролцогчдын хүн ам зүйн байдал	19
2.5 Судалгааны хязгаарлагдмал тал	20
3. ГОЛ ҮР ДҮН	22
3.1 Нийгмийн эгэх хариуцлагад мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийн ашиглах нь	23
3.2 Төсвийн хуваарилалт, үйлчилгээний хүртээмж дэх иргэдийн оролцоотой хяналт	30
3.3 Орон нутгийн түвшин дэх институтын уялдаа холбоо, чадавх	52
3.4. Мэдлэг ба суралцахуй	54
ДҮГНЭЛТ	60
САНАЛ ЗӨВЛӨМЖ	66

Дүрсийн жагсаалт		
Дүрс 1.	МУНЭХБ төслийн II үе шатны гол бүрэлдэхүүн хэсгүүд	15
Дүрс 2.	Мэдээлэл цуглуулалтын үе шат.	16
Дүрс 3.	Судалгаанд оролцогчдын эзлэх хувь, хүйсээр	19
Дүрс 4.	Судалгаанд оролцогчдын эзлэх хувь, насны бүлгээр	19
Дүрс 5.	Судалгаанд оролцогчдын боловсролын түвшин	20
Дүрс 6.	Судалгаанд оролцогчдын ажил эрхлэлтийн байдал	20
Дүрс 7.	Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн, хэрэгжүүлж байгаа, дууссан төслүүдийн тухай ямар мэдээлэл танайд бий вэ?	24
Дүрс 8.	Таны ажиллаж буй уг байгууллага орон нутгийн иргэдэд төсвийн хөрөнгө оруулалтаар өөрсдийн [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-тээ хэрэгжүүлэх төслүүдэд төсөв хэрхэн хуваарилж, ашигладаг тухай мэдээлдэг үү?	24
Дүрс 9.	Орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллага орон нутгийн иргэдэд төсвийн хөрөнгө оруулалтаар өөрсдийн [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-тээ хэрэгжүүлэх төслүүдэд төрийн санг хэрхэн хуваарилж, ашигладаг тухай мэдээлдэг үү?	24
Дүрс 10.	Уг (танай) байгууллага иргэдэд төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн, хэрэгжүүлж байгаа, дууссан төслүүдийн тухай иргэдэд мэдээлэл хүргэдэг үү?	25
Дүрс 11.	Уг (танай) байгууллага иргэдэд эрүүл мэндийн салбарт төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн, хэрэгжүүлж байгаа, дууссан төслүүдийн тухай иргэдэд мэдээлэл хүргэдэг үү?	25
Дүрс 12.	Орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллагаас боломжит анхан шатны эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүдийн чадамж болон эрүүл мэндийн салбарын төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай мэдээллийг орон нутгийн иргэдэд мэдээлэхдээ ямар суваг ашигладаг вэ?	25

Дүрс 13.	Та улсын жилийн төсвийн талаарх мэдээллээ хаанаас авсан бэ?	26
Дүрс 14.	Та өөрийн орон нутагтаа хуваарилагдсан төсвийн хөрөнгө оруулалтыг хэрхэн төлөвлөж, зарцуулдаг талаар мэдээллээ хаанаас авсан бэ?	27
Дүрс 15.	Танай байгууллагын ашигладаг бүхий л сувгуудаас иргэдэд хүрэх, мэдээлэл өгөхөд хамгийн түгээмэл ашигладаг, үр дүнтэй суваг нь аль вэ?	28
Дүрс 16.	Төсвийн хөрөнгө оруулалт, эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой мэдээлэл хүлээн авч, төрийн байгууллагатай холбогдохдоо ямар суваг ашигласан бэ?	28
Дүрс 17.	Танай байгууллага иргэдэд төсвийн хөрөнгө оруулалт болон эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой мэдээллийг иргэдэд хүргэх, тэднийг оролцуулахын тулд ямар аргууд ашигладаг вэ?	28
Дүрс 18.	Та төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаар мэдээлэл хүргэх зорилготой төрийн байгууллагуудын албан ёсны веб сайтууд байдгийг мэдэх үү?	29
Дүрс 19.	Хэрвээ та мэддэг бол, эдгээр веб сайтуудаар сүүлийн 12 сарын хооронд зочилж байсан уу?	29
Дүрс 20.	Та дараах мэдээллүүдийн талаар сонсож байсан уу?	31
Дүрс 21.	Уг (танай) байгууллага иргэдэд төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн, хэрэгжүүлж байгаа, дууссан төслүүдийн тухай иргэдэд мэдээлэл хүргэдэг үү?	31
Дүрс 22.	Та таны амьдарч буй нутаг дэвсгэрт төлөвлөгдсөн болон хэрэгжиж буй эсвэл хэрэгжиж дууссан төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаар мэдэх үү?, насны бүлгээр	31
Дүрс 23.	Та аймаг, дүүрэг, сум, хороодын төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаарх мэдээлэл хэр ил тод байдаг гэж боддог вэ?	32
Дүрс 24.	Та төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой мэдээлэл хүргэх зорилготой төрийн байгууллагуудын албан ёсны веб сайтууд байдгийг мэдэх үү?	32
Дүрс 25.	Хэрвээ тийм бол, та сүүлийн 12 сарын хугацаанд дараах веб сайтуудаар зочилсон уу? months:https://publicinvestment.gov.mn , https://mof.gov.mn , https://iltod.gov.mn or http://onhs.mof.gov.mn /?	32
Дүрс 26.	Таны бодлоор, уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]- т төсвийн хөрөнгө оруулалттай төслүүдийг төлөвлөх, хяналт шинжилгээ хийхэд иргэдийн оролцоо чухал уу? Тийм бол, яагаад?	33
Дүрс 27.	Та өөрийн орон нутагт төсвийн хөрөнгө оруулалтаар (нэн ялангуяа эрүүл мэндийн салбарт) хэрэгжүүлэх төсөлтэй (төсвийн хөрөнгө) холбоотой шийдвэр гаргах процесст оролцож байсан бол, туршлагаасаа хуваалцана уу?	34
Дүрс 28.	Хэрвээ танай орон нутагт төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, хяналт болон/эсвэл эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой ашиглагддаг олон нийтийн оролцооны механизм байдаг бол, ямар төрлийн төлөвлөлт, хяналтын механизм байна вэ?	34
Дүрс 29.	Танай байгууллага төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдийн төлөвлөлт, төсөвлөлт, гүйцэтгэлтэй холбоотой асуудлаар төрийн байгууллагатай харилцдаг, оролцоотой байдаг бол ямар үүрэг гүйцэтгэж оролцдог вэ?	35
Дүрс 30.	Танай байгууллага эрүүл мэндийн үйлчилгээний төлөвлөлт, төсөвлөлттэй холбоотой асуудлаар төрийн байгууллагатай харилцдаг, оролцоотой байдаг бол ямар үүрэг гүйцэтгэж оролцдог вэ?	36
Дүрс 31.	Төсвийн хөрөнгө оруулалтыг төлөвлөх, хянахад таны зүгээс оролцох бололцоотой талаар аймаг/хотын, сум/дүүргийн засаг захиргаанаас танд мэдэгддэг үү?	36
Дүрс 32.	Төсвийн хөрөнгө оруулалтын аливаа үйл явцтай холбогдох боломж танд байсан уу?	36
Дүрс 33.	Та ямар шалтгаанаар төрийн байгууллагатай холбогдож байсан бэ?	37
Дүрс 34.	Хэрвээ та төрийн байгууллагатай холбогдож байсан бол, аль түвшинд харилцаж байсан бэ?	37
Дүрс 35.	Хэрвээ та төрийн байгууллагатай холбогдож байсан бол, ямар үүрэгтэйгээр оролцож байсан бэ?	38
Дүрс 36.	Хэрвээ танай орон нутгийн засаг захиргаа иргэдээс санал, гомдол хүлээн авах албан ёсны механизм ашигладаг бол, төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдийн төлөвлөлт болон гүйцэтгэлтэй холбоотой иргэд болон бусад оролцогч талуудаас ирсэн санал, гомдлыг авахдаа ямар суваг ашигладаг вэ?	39
Дүрс 37.	Та орон нутагтаа хэрэгжиж буй төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаар гомдол гаргаж байсан уу?	40

Дүрс 38.	Хэрэв санал, гомдол гаргаж байсан бол, таны гомдолд дурдагдсан асуудал шийдвэрлэгдсэн үү?	40
Дүрс 39.	Төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой ирүүлж байсан гомдлын шалтгаан юу байсан бэ?	40
Дүрс 40.	Хэрвээ санал авах механизм байдаг бол, хамгийн нийтлэг хүлээж авдаг ямар гомдол байдаг вэ?	41
Дүрс 41.	Танай байгууллага хүлээн авсан санал, хүсэлтийн талаарх мэдээллээ хэрхэн боловсруулдаг вэ?	42
Дүрс 42.	Хүлээж авсан мэдээлэл, санал, хүсэлтийг хэнтэй хуваалцдаг вэ?	43
Дүрс 43.	COVID-19 цар тахлын үед та анхан шатны эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг шаардлагатай үедээ авах боломжтой байсан уу?	45
Дүрс 44.	COVID-19 цар тахал дэгдсэнээс хойш өрхийн эмнэлэг/ сум/сум дундын эмнэлэгтээ хандахад ямар байсан бэ?	45
Дүрс 45.	Сум/өрхийн эмнэлэгт хандахад ажлын цагийн хуваарийн дагуу ажиллаж байсан уу?	46
Дүрс 46.	Хэрэв сум/хорооны эмнэлэг хаалттай байсан бол, ямар учраас хаалттай, хэзээ ахин ажиллаж эхлэх талаар мэдээлэл өгсөн байсан уу?	46
Дүрс 47.	Хэрвээ хүлээх шаардлагатай болсон бол, шалтгаан нь юу байсан бэ? (n=26).	46
Дүрс 48.	Та КОВИД-19 вакцинжуулалтын төлөвлөгөөний талаар сонссон уу?	47
Дүрс 49.	КОВИД-19-н вакцинжуулалтын талаарх танд өгсөн мэдээллээс хамгийн ойлгомжтой нь хэний мэдээлэл байсан вэ?	47
Дүрс 50.	COVID-19 цар тахлын үед та өрхийн сум/сум дундын/өрхийн эмнэлгээсээ COVID цар тахалтай холбоотой зөвлөгөө мэдээлэл болон үйлчилгээ авч байсан уу?	47
Дүрс 51.	Хэрэв тийм бол, өрхийн эмнэлэг/ сум/сум дундын эмнэлгээсээ зөвлөгөө, мэдээлэл, авсан бол, хэр сэтгэл хангалуун байгаа вэ?	47
Дүрс 52.	Та COVID-19-ийн эсрэг вакцин нь энэ цар тахлыг зогсоох хамгийн гол арга зам гэдэгтэй та санал бүрэн нийлэх үү?	48
Дүрс 53.	Манай улсын COVID-19 цар тахлын эсрэг хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагаанд та хэр зэрэг сэтгэл ханамжтай байна вэ?	48
Дүрс 54.	Орон нутгийн байгууллага эрүүл мэндийн газар/хэлтсээс уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-т өрхийн эмнэлэгт авч буй эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой иргэд болон бусад оролцогч талуудаас ирсэн санал, гомдлыг авахдаа ямар суваг ашигладаг вэ?	49
Дүрс 55.	Хүлээж авсан мэдээлэл, санал, хүсэлтийг хэнтэй хуваалцдаг вэ?	49
Дүрс 56.	Та өмнө нь анхан шатны эрүүл мэндийн байгууллагаас авсан үйлчилгээндээ гомдол гаргаж байсан уу?	50
Дүрс 57.	Хэрэв та гомдол гаргаж байсан бол, таны хөндсөн асуудал шийдвэрлэгдсэн үү?	50
Дүрс 58.	Хэрэв та өмнө нь гомдол гаргаж байсан бол, гомдол гаргасан шалтгаан тань юу вэ?	51
Дүрс 59.	Хэрэв тийм бол ямар арга замаар гомдол, санал хүсэлтүүдээ хүргүүлсэн бэ?	51
Дүрс 60.	Таны бодлоор, уг төсвийн хөрөнгө оруулалттай төслүүд болон эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг төлөвлөх, хяналт шинжилгээ хийхэд иргэдийн оролцоо яагаад чухал вэ?	52
Дүрс 61.	Та ямар 'Нийгмийн эгэх хариуцлагын хэрэглэгдэхүүн'-үүдийг мэддэг вэ?	52
Дүрс 62.	Орон нутгийн удирдлага, ЭМГ нь (МТ-д суурилсан гм шинэлэг шийдэл, санал санаачилгад) хэр нээлттэй вэ?	53
Дүрс 63.	Иргэний нийгмийн байгууллага болон иргэдийн хувьд төрийн байгууллагатайгаа хамтрахад хэр бэлэн байна вэ?	53
Дүрс 64.	Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүд болон анхан шатны эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг төлөвлөх, хянах явцад иргэдийн оролцоог хангахад төрийн байгууллагуудад ямар асуудлууд тулгардаг вэ?	54
Дүрс 65.	Таны бодлоор, мэдээлэл, харилцаа холбооны технологид суурилсан шийдэл нэвтрүүлж, ашиглахад ямар хүчин зүйлс саад болох вэ?	55

Дүрс 66.	Төсвийн зарцуулалт, төрийн үйлчилгээ, төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой асуудлаар төрийн байгууллагад хандаж, оролцож, хамтарч ажиллахад ямар нийтлэг бэрхшээл тулгарч байна вэ?	55
Дүрс 67.	Та одоо хэрэгжиж байгаа, ирээдүйд хэрэгжих төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаарх сүүлийн үеийн мэдээлэл авахыг хүсдэг үү?	56
Дүрс 68.	Та албан ёсны веб хуудаснуудыг өөр дээрээ төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаар иргэдтэй харилцан мэдээлэл солилцох хэсэгтэй болгохыг хүсэж байна уу?	56
Дүрс 69.	Та өнгөрсөн, одоо, ирээдүйн хөрөнгө оруулалтын тухай мэдээллийг ямар мэдээллийн эх сурвалжаас авахыг хүсч байна вэ?	57
Дүрс 70.	Та төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн явцыг хянахад хэрхэн оролцохыг хүсэж байна вэ?	58
Дүрс 71.	Мэдээлэл, харилцаа холбоо, технологид суурилсан хэрэглэгдэхүүнүүд нь танай орон нутгийн иргэдийг төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой төсөвлөлт, төлөвлөлтөд оролцох оролцоог нь нэмэгдүүлэхэд бодитойгоор дэмжлэг болох уу?	58
Дүрс 72.	Таны бодлоор уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-н иргэдийг оролцуулахад хамгийн бодитой “эхлэх цэг” нь юу байх вэ?	59
Дүрс 73.	Таны бодлоор уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-н иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх хамгийн үр дүнтэй стратеги аль нь байж болох вэ?	59
Хүснэгтийн жагсаалт		
Хүснэгт 1.	Түүврийн хэмжээ, байршлаар	18
Хүснэгт 2.	Судалгаанд оролцогчдын сүүлийн 6 сарын хугацаанд авсан үйлчилгээ, сэтгэл ханамж(%)	44

Товчилсон үгсийн жагсаалт

ДБ	Дэлхийн Банк
ИНБ	Иргэний нийгмийн байгууллагууд
МУНЭХБ	Монгол Улсад ил тод байдал, олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэхэд нийгмийн эгэх хариуцлагыг бэхжүүлэх нь
МХХТ	Мэдээлэл, харилцаа холбооны технологи
НХДНТ	Нийгмийн Хариуцлагын төлөөх Дэлхий Нийтийн Түншлэл
ТЗБ	Техникийн зөвлөлдөх бүлэг
ТХОУ	Төсвийн хөрөнгө оруулалтын удирдлага
ХТ	Хэрэгжүүлэгч түншүүд
ШХА	Швейцарын Хөгжлийн Агентлаг

Монгол Улсад Ил
Тод Байдал, Олон
Нийтийн Оролцоог
Нэмэгдүүлэхэд
Нийгмийн Эгэх
Хариуцлагыг
Бэхжүүлэх нь

СУУРЬ СУДАЛГААНЫ
ТАЙЛАН

ТАЛАРХАЛ

Энэхүү суурь судалгааны тайланг 'Монгол Улсад ил тод байдал, олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэхэд нийгмийн эгэх хариуцлагыг бэхжүүлэх нь' (МУНЭХБ) төслийн хоёр дахь үе шатны хэрэгжилтэд хамтран ажилласан олон талын дэмжлэгтэйгээр боловсруулав.

Нэн түрүүнд Техникийн Зөвлөх Бүлэг (ТЗБ)-ийн гишүүд болон Швейцарын Хөгжлийн Агентлаг (ШХА), Нийгмийн Хариуцлагын төлөөх Дэлхий Нийтийн Түншлэл (НХДНТ)-д талархаж байна. Мөн төслийн гол хэрэгжүүлэгч түнш болох Глоб Интернэшнл Төв, Хүүхдийг Ивээх Сан, Дэлхийн Зөн Монгол байгууллагын төслийн багуудад цар тахлын үед мэдээлэл цуглуулах ажлыг амжилттай зохион байгуулсанд талархал илэрхийлье. Суурь судалгааны мэдээлэл цуглуулах удирдамж болон мэдээлэл цуглуулах хэрэглэгдэхүүнд ТЗБ-ийн гишүүд үнэ цэнтэй санал, зөвлөмж өгсөн билээ. Эдгээр санал, зөвлөмж болон олон удаагийн хэлэлцүүлгийн үр дүнг энэхүү суурь судалгаанд тусгахыг хичээн ажиллалаа.

Төслийн судалгааны багаас төслийн гол хэрэгжүүлэгч түншүүд болон ТЗБ-ийн гишүүдээс энэхүү тайлантай холбоотой санал болон тайланг ашиглахтай холбоотой хүсэлтийг хүлээн авахад бид нээлттэй.

Төслөө цаашид улам үр дүнтэй, үр ашигтай, тогтвортой байлгахын тулд энэхүү тайланд дурдагдсан үр дүнг хэрхэн ашиглах тал дээр тасралтгүй хичээн ажиллах болно.

Хүндэтгэсэн,
Төслийн баг

ДЭЛХИЙН БАНК
ОУСБХБ • ОУХА | ДЭЛХИЙН БАНК ГРУПП

1 ХУРААНГУЙ

Монгол Улсад Ил
Тод Байдал, Олон
Нийтийн Оролцоог
Нэмэгдүүлэхэд
Нийгмийн Эгэх
Хариуцлагыг
Бэхжүүлэх нь

СУУРЬ СУДАЛГААНЫ
ТАЙЛАН

1. ХУРААНГУЙ

Энэхүү тайлангийн гол зорилго нь 'Монгол Улсад ил тод байдал, олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэхэд нийгмийн эгэх хариуцлагыг бэхжүүлэх нь' (МУНЭХБ) төслийн хоёр дахь үе шатны шалгуур үзүүлэлттэй холбоотой суурь судалгааны үр дүнг танилцуулах юм. Уг төслийн хоёр дахь үе шатны гол зорилго нь голлох салбаруудад төсвийн хөрөнгийг илүү үр дүнтэй ашиглах хүрээнд Монгол Улсын 21 аймаг, Улаанбаатар хотод төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмж, хөрөнгө оруулалтын үр ашгийг сайжруулах чиглэлд нийгмийн эгэх хариуцлагыг нэмэгдүүлэхэд шаардлагатай чадавхыг бэхжүүлж, техникийн туслалцаагаар хангах билээ.

Суурь судалгааны гол зорилго нь төслийн баримт бичигт тодорхойлсон үр дүн, үр дагаврыг хэмжих үзүүлэлтүүдийн суурь түвшин тогтоохоос гадна холбогдох өгөгдөл, мэдээллийг цуглуулж, төслийн төлөвлөгөөт үйл ажиллагааг амжилтай хэрэгжүүлэхэд нь дэмжлэг үзүүлэхүйц мэдээллээр хангах явдал бөгөөд нэн ялангуяа:

- Эрүүл мэндийн үйлчилгээ болон төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой асуудал, сорилтыг тодорхойлох
- Орон нутгийн түвшин дэх төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, гүйцэтгэлийн болон хуваарилагдсан төсвийн сангийн ашиглалт болон үзүүлж буй эрүүл мэндийн үйлчилгээний тухайн тоон болон чанарын мэдээлэл цуглуулах юм.

Энэхүү суурь судалгаа нь 11 аймаг, Улаанбаатар хотын есөн дүүрэгт хийгдсэн хөндлөн огтлолын судалгаа юм. Судалгааны хүрээнд нийт 824 асуумжийг иргэдээс цуглуулж, 90 хагас бүтэцлэгдсэн ярилцлага хийлээ. Төслийн зорилгын хүрээнд судалгааны мэдээлэл цуглуулалтыг төслийн үндсэн багийн зөвлөмж чиглүүлэг дор Глоб Интернэшнл Төв, Хүүхдийг Ивээх Сан, Дэлхийн Зөн Монгол зэрэг төслийн гол хэрэгжүүлэгч түншүүд гүйцэтгэсэн болно. Судалгааг 2021 оны хоёроос аравдугаар сарын хооронд гүйцэтгэв.

Нийгмийн эгэх хариуцлагад мэдээлэл, харилцаа холбооны технологи (МХХТ)-ийг ашиглах нь:

Иргэдтэй харилцах, мэдээлэл өгөх хамгийн үр дүнтэй хэлбэрт 'зайнаас' харилцах хэлбэрийн суваг тооцогддог учир орон нутгийн засаг захиргаа, эрүүл мэндийн газрууд төсвийн хөрөнгө оруулалтын явц болон эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүргэхдээ мэдээлэл, харилцаа холбооны технологид суурилсан үйлчилгээ нэвтрүүлэх санаачилгыг дэмжин нааштайгаар хүлээн авч байна. Учир нь орон нутгийн захиргаа болон эрүүл мэндийн газар зэрэг гол талууд нь мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийг нэвтрүүлэх замаар эрүүл мэндийн үйлчилгээний хяналт, төсвийн хөрөнгө оруулалтын удирдлага, зохион байгуулалтын явцад иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэхэд эерэг нөлөөтэй гэж үзэж байна. Иргэд болон үйлчилгээ үзүүлэгч аль аль талууд мэдээллийн технологид суурилсан шийдэл ашиглах сонирхолтой байгаа нь шинэ бүтээгдэхүүн бий болгох хэрэгцээ байгааг илэрхийлнэ. Гэвч орон нутгийн засаг захиргааны зүгээс өөрсдийн боломж, туршлагад үндэслэн харахад цаашид мэдээллийн технологид суурилсан шийдэл гаргаж, түүнийг цогцоор нь тасралтгүй ажиллуулахад 'хязгаарлагдмал төсөв', 'чадавхтай боловсон хүчний дутмаг байдал' зэрэг сорилттой тулгарч болзошгүй гэдгийг тодотгон дурдлаа. Мөн ашиглаж буй мэдээллийн суваг, оролцооны байдал нь иргэдийн насны онцлогоос ихээхэн хамааралтай байгааг судалгаагаар олж илрүүлэв.

Төсвийн хуваарилалт, үйлчилгээний хүртээмж дэх иргэдийн оролцоотой хяналт:

Төсвийн хөрөнгө оруулалтын удирдлага болон эрүүл мэндийн үйлчилгээг сайжруулах явцад иргэдийг илүү үр дүнтэй оролцуулахын тулд холбогдох байгууллагуудын болон иргэдийн чадавхыг бэхжүүлэх ажил нэн чухал байна. Ялангуяа, иргэд мэдээлэл авах, төрийн байгууллагатай харилцахдаа мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийн хэрэглэгдэхүүнүүдийг ашиглах нь түгээмэл болж байгаа учраас энэ шийдлийг илүү идэвхтэй нэвтрүүлэх, ашиглах хэрэгцээ шаардлага тулгарч байна. Орон нутгийн засаг захиргааныхны дурдсанаар, ахимаг насныхан болон ахмадууд төрийн байгууллагатай харилцах хандлага илүү нийтлэг байна. Нэн ялангуяа, төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, хэрэгжүүлэлт, хяналтын тухай залуучуудаас (8%) илүүтэй ахимаг насныхан (16%) болон ахмадууд (21%) нь харьцангуй их мэдээлэлтэй байна. Орон нутгийн удирдлагатайгаа төсвийн хөрөнгө оруулалтын аль нэг үе шатанд харилцаж холбогдсон гэж хариулсан иргэдийн эзлэх хувь маш бага (19%) байгаа боловч харилцаж, холбогдсон гэж хариулсан иргэдийг насны хувьд харьцуулан харахад мөн адил залуучууд (11%) болон ахимаг насныхнаас (18%) илүүтэйгээр ахмадуудын (33%) дунд уг хувь өндөр байна. Иймд, хүн амын бүлгүүдийн оролцоог тэнцвэржүүлэхийн тулд орон нутгийн удирдлага залуучуудыг түлхүү татан оруулах шаардлага гарч байгаа бөгөөд үүний тулд залуучуудад ээлтэй, хүртээмжтэй байх мэдээллийн сувгуудыг ашиглах нь зүйтэй. Түүнчлэн, орон нутгийн удирдлага бусад цахим-засаглалын санаачилгуудтай нийцүүлэхийн тулд өөрсдийн уламжлалт мэдээллийн сувгуудаа дижитал хэлбэрт шилжүүлэх боломжийг судлах хэрэгцээ урган гарч байна.

Орон нутгийн түвшин дэх институтийн уялдаа холбоо, чадавх:

Төсвийн хуваарилалт, төрийн үйлчилгээний үр дүнг хянах явцад иргэдийн оролцоот хяналтыг гүйцэтгэж буй сайн туршлагыг сурталчлан таниулах хэрэгцээ байна. Хэдий иргэд болон ИНБ-уудын олонх нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай ерөнхий ойлголттой байгаа хэдий ч орон нутгийн удирдлагадаа хандан эдгээр үйл явцад оролцох талаар нарийн сайн ойлголтгүй, зөвхөн энэ талаар сайтар ойлголттой иргэд илүү идэвхтэй оролцож байна. Гэвч идэвхтэй бүлэг нь ахимаг насныхан болон ахмадууд байна.

Түүнчлэн ИНБ-ын талаас илүү хувь (52%) нь өөрсдийн орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалт, эрүүл мэндийн үйлчилгээний төлөвлөлт хийх, хяналт тавих үйл ажиллагаанд оролцох боломжтой механизмын талаар мэдээлэлтэй байна. Хэдийгээр ИНБ-ын талаас илүү хувь (71%) нь орон нутгийн удирдлагатай харилцахдаа олон нийт, иргэдээ төлөөлж дуу хоолойгоо хүргэж байгаа боловч, ойролцоогоор тэдний гуравны нэг нь орон нутгийн эрүүл мэндийн үйлчилгээг сайжруулах санаачилга гаргах (39%), эрүүл мэндийн үйлчилгээг сайжруулахад шаардлагатай нөлөөллийн ажил хийх (35%), боломжтой эрүүл мэндийн үйлчилгээний талаар сүүлийн үеийн мэдээлэл шаардах (35%) гэх мэт идэвхтэй хэлбэрээр оролцдог ажээ.

Орон нутгийн удирдлага иргэдийн санал, гомдлыг хүлээн авах хууль эрх зүйн¹ болон техникийн² орчин бүрдүүлсэн байгаа боловч иргэдийн хувьд нас, хүйсээс үл хамааран гомдол, санал хүргүүлсэн туршлага нийтлэг дутмаг байна. Иргэдээс ирүүлсэн гомдлын олонх нь эрүүл мэндийн ажилтнуудын ёс зүй болон үйлчилгээний

Монгол Улсад Ил
Тод Байдал, Олон
Нийтийн Оролцоог
Нэмэгдүүлэхэд
Нийгмийн Эгэх
Хариуцлагыг
Бэхжүүлэх нь

СУУРЬ СУДАЛГААНЫ
ТАЙЛАН

¹ Иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх тухай хууль (1995)

² Иргэд, олон нийттэй харилцах 11:11 Төв (Илүү дэлгэрэнгүй мэдээллийг <https://www.11-11.mn/> хаягаар зочлон авна уу)

чанартай холбоотой байна. Хэдийгээр боломжит механизмууд ажиллаж байгаа хэдий ч тухайн гомдолд дүн шинжилгээ хийх, цаашдын төлөвлөлт, төсөвлөлтөд тусгах ажиллагаа дутмаг байгаа нь харагдаж байлаа. Иргэдийн гомдолд хариу хүргүүлж байгаа хугацаа ихээхэн удаашралтай байгаагаас шалтгаалан иргэдийн төрийн байгууллагад итгэх итгэл буурч болзошгүй юм. Нэн ялангуяа, ирүүлсэн гомдлын ил тод байдал, гомдлын өгөгдлүүдийг ангилах ажиллагаа дутмаг байгаагаас иргэдийн санал, гомдлын араас мөшгих боломжгүй юм. Иймд иргэдийн санал, гомдлын араас мөшгих, хариу илгээх боломж олгохуйц шинэ шийдэл (эсвэл систем) шаардлагатай бөгөөд гомдол гаргах механизмыг илүү ил тод, мөшгиж дүн шинжилгээ хийж болохуйц, энгийн болгох хэрэгцээ байна.

Хэдийгээр судалгаанд хамрагдсан орон нутгийн удирдлагын төлөөлөл нь олон нийтийн оролцоог таатай хүлээж авахын сацуу ач холбогдлыг ухамсарлаж байсан боловч иргэдийг оролцуулж буй бодит үйл ажиллагаа дутмаг байна. Орон нутгийн удирдлага өөрсдийгөө 'ил тод' хэмээн үнэлсэн бол иргэд болон ИНБ-ын олонх нь орон нутгийн засаг захиргааг 'ил тод биш' хэмээн үзжээ. Эдгээр судалгааны олон үр дүн орон нутгийн удирдлага болон иргэдийн хооронд мэдээлэл, ойлголтын зөрүү өндөр байгааг илэрхийлнэ. Нэн ялангуяа, орон нутгийн удирдлага төсвийн хөрөнгө оруулалтын асуудлаар иргэдийг мэдээллээр хангах, иргэдтэй харилцах олон веб сайт, харилцах суваг үүсгэсэн боловч иргэдийн дунд эдгээр эх сурвалж, сувгуудын талаарх мэдээлэл дутмаг, ашиглалт хангалтгүй байгаа нь төрийн байгууллагыг ил тод бус гэж үнэлэхэд хүргэж буй. Энэ нь одоо ашиглаж буй эдгээр сувгуудын талаарх иргэдийн мэдлэг мэдээллийг сайжруулах, ашиглалтыг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн мэдээлэл түгээх, танилцуулах ажил, сурталчилгаа хийх шаардлага байгааг харуулж байгаа юм.

Мэдлэг ба суралцахуй:

Өмнө нь орон нутгийн удирдлагатайгаа харилцаж, холбоо тогтоосон иргэд болон ИНБ-ын төлөөлөл санал дэвшүүлэх, санаачилга гарган эхлүүлэх зэрэг идэвхтэй байр сууринаас оролцож байжээ. Гол оролцогч талуудын дунд мэдээллээ хуваалцах, хамтран ажиллах чадавхыг нь бэхжүүлэх замаар эрүүл мэндийн үйлчилгээний чанарыг сайжруулах, төсвийн хөрөнгө оруулалтын үр нөлөөг дээд зэргээр нэмэгдүүлэхэд чухал. Нэн ялангуяа, иргэд болон ИНБ-ын олонх нь илүү идэвхтэй хэлбэрээр оролцох сонирхолтой байна. ИНБ болон орон нутгийн удирдлага гэх мэт голлох талууд оролцоог илүү үр дүнтэй болгохын тулд чадавх бэхжүүлэх ажилд илүү төвлөрч ажиллах замаар өнөөгийн оролцооны түвшинг ахиулах шаардлагатай гэдэгтэй бүгд санал нийлж байна. Түүнчлэн иргэдийг илүү үр дүнтэй байдлаар татан оролцуулахын тулд дундын холбон зуучлагч тал хэрэгтэй байгааг бүгд хүлээн зөвшөөрч байна. Гэсэн хэдий ч оролцогч талуудын олонх нь төсвийн хөрөнгө оруулалт, эрүүл мэндийн үйлчилгээг сайжруулах ажилд иргэдийн оролцоог хөхиүлэн дэмжихийн тулд нэн түрүүнд оролцооны илүү идэвхтэй хэлбэрүүдийг нэвтрүүлж, дэмжих ажил гэж үзжээ.

Орон нутгийн удирдлага, ИНБ болон иргэд гэх мэт голлох талуудын хувьд дижитал сувгуудыг хамгийн үр дүнтэй харилцаа холбооны болон оролцооны суваг гэж үзэж байгаа учраас орон нутгийн удирдлага, оролцогч талууд дижитал суваг руу шилжих, мэдээлэл, харилцаа холбооны технологид суурилсан шийдэл нэвтрүүлэх чиглэлд анхаарах хэрэгцээ байна. Мөн иргэдийн хувьд мэдээлэл, харилцаа холбооны технологид суурилсан шийдлийн талаарх эерэг хандлагатай, төсвийн хөрөнгө оруулалтын явцад оролцох сонирхол өндөр байгаа нь Монгол Улсад ил тод байдал, оролцоог нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн нийгмийн эгэх хариуцлагын ажилд олон боломж буйг илтгэнэ.

2

УДИРТГАЛ

2. УДИРТГАЛ	14
2.1 Зорилго, зорилтууд	16
2.2 Арга зүй	16
2.3 Түүвэрлэлт, түүврийн хэмжээ	17
2.4 Судалгаанд оролцогчдын хүн ам зүйн байдал	19
2.5 Судалгааны хязгаарлагдмал тал	20

Монгол Улсад Ил
Тод Байдал, Олон
Нийтийн Оролцоог
Нэмэгдүүлэхэд
Нийгмийн Эгэх
Хариуцлагыг
Бэхжүүлэх нь

СУУРЬ СУДАЛГААНЫ
ТАЙЛАН

2. УДИРТГАЛ

‘Монгол Улсад ил тод байдал, олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэхэд нийгмийн эгэх хариуцлагыг бэхжүүлэх нь’ (цаашид МУНЭХБ төслийн II үе шат гэх) Дэлхийн Банкнаас хэрэгжүүлж буй дөрвөн жилийн хугацаатай (2020 оны 10-р сараас 2023 оны 6-р сар хүртэл) хэрэгжүүлж буй төсөл юм. Энэхүү төсөл нь төрийн бодлого боловсруулах үйл явцыг орон нутгийн түвшин дэх төсвийн хуваарилалтын зарцуулалт, үйлчилгээний хүртээмжид тавих хяналттай холбох зорилготой. Төсөл нь иргэний нийгэм, төрийн байгууллагуудын бодлого боловсруулах, хэрэгжүүлэх үйл явцыг хянах, мэдээлэл, өгөгдөл цуглуулах чадавхыг бэхжүүлэхээр зорьж байна. Анхан шатны эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ болон гол салбарууд дахь хөрөнгө оруулалтын төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл зэрэг бодлого төлөвлөлт ба хэрэгжилтийн хоорондох уялдаа холбоонд чухал ач холбогдол өгч байгаа юм.

МУНЭХБ төслийн II үе шат нь Швейцарын Хөгжлийн Агентлаг (ШХА)-ийн санхүүгийн дэмжлэг болон Нийгмийн Хариуцлагын төлөөх Дэлхий Нийтийн Түншлэл (НХДНТ)-с олгосон буцалтгүй тусламжаар хэрэгжиж байна. Энэхүү төслийг МУНЭХБ төслийн эхний үе шат болон НХДНТ-ийн дэмжлэгтэйгээр Монгол Улсын боловсролын салбарт ил тод байдал, эгэх хариуцлагын чиглэлээр хэрэгжүүлсэн өмнөх төслүүдийн үр дүн, сургамж дээр суурилж боловсруулсан билээ. Мөн өмнөх найман жилд НХДНТ-с дэлхий даяар хэрэгжүүлсэн 40 гаруй төслийн сургамж нь энэхүү төслийг илүү чанартай болгоход хувь нэмрээ оруулж байгаа болно.

Ерөнхийдөө МУНЭХБ төслийн II үе шатанд дараах үйл ажиллагаа, үр дүн хүлээгдэж буй. Үүнд:

- Төслийн дэмжлэгээр боловсруулсан иргэдтэй харилцах арга замууд, мэдээллийн технологи ашиглан эрүүл мэндийн үйлчилгээний хүртээмж, төсвийн хөрөнгө оруулалтын чанарыг сайжруулах зорилгоор хийсэн мэдээлэл, харилцаа холбооны технологид суурилсан платформуудыг ашиглан мэдээлэл авах, санал бодлоо илэрхийлж буй иргэдийн хувь хэмжээ нэмэгдэхэд дэмжлэг үзүүлэх,
- Үндэсний болон орон нутгийн түвшинд ИНБ-ыг төслийн дэмжлэгтэйгээр бүтээсэн иргэдийн оролцооны арга хэрэгслийг ашиглаж өөрсдийн шийдэхээр оролдож буй хүндрэл, бэрхшээлтэй асуудал, үйл ажиллагааг мөшгин, ахиц гаргаж, төрийн байгууллагад хүргэхэд нь туслах юм.

Нэн ялангуяа, төсөл нь харилцан уялдаа бүхий дараах дөрвөн бүрэлдэхүүний хүрээнд хэрэгжинэ.

Бүрэлдэхүүн 1:	Бүрэлдэхүүн 2:	Бүрэлдэхүүн 3:	Бүрэлдэхүүн 4:
Хамтын ажиллагаанд суурилсан нийгмийн эгэх хариуцлагыг бэхжүүлэх, хөгжүүлэхэд мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийг ашиглах;	Төсвийн хуваарилалт, үйлчилгээний хүртээмжид иргэдийн оролцоотой хяналт тавих чадавхыг бэхжүүлэх;	Бодлогын түвшинд инстүүцийн уялдаа холбоо, чадавхыг нэмэгдүүлэх;	Дасан зохицох мэдлэг дээшлүүлэх

Дүрс 1. МУНЭХБ төслийн II үе шатны гол бүрэлдэхүүн хэсгүүд

Төслийн суурь судалгааны үе шатанд ДБ-ны төслийн багт (болон төсөл хэрэгжүүлэгч түншүүдэд) дэмжлэг үзүүлэх богино хугацааны зөвлөхийг сонгон авч, энэхүү ажлыг гүйцэтгүүлэв. Иймд энэхүү суурь судалгааг ДБ-ны багийн удирдамж дор богино хугацааны зөвлөхийн дэмжлэгтэйгээр гүйцэтгэсэн болно.

2.1 Зорилго, зорилтууд

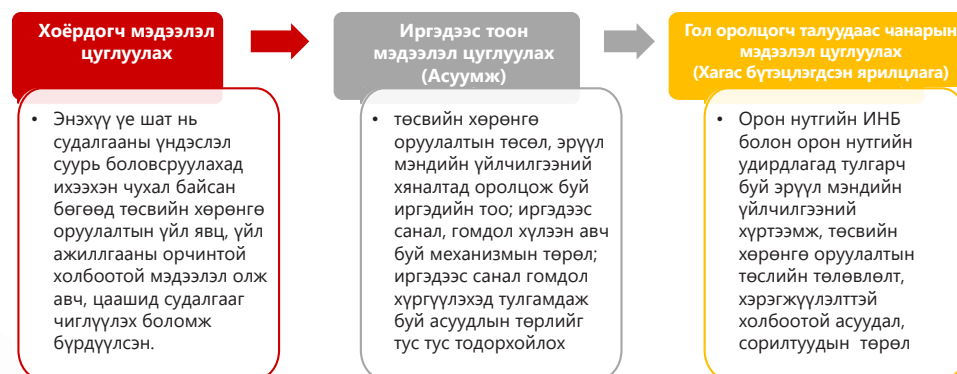
Суурь судалгааны гол зорилго нь төслийн үр дүнгийн тогтолцоонд заасан үр дүн, үр дагаврыг хэмжих үзүүлэлтүүдийн суурь түвшин тогтоохоос гадна холбогдох өгөгдөл, мэдээллийг цуглуулж, төслийн төлөвлөсөн үйл ажиллагааг амжилтай хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэхүйц мэдээллээр хангах явдал юм. Төслийн олонх шалгуур үзүүлэлт нь үйл ажиллагаа болон гүйцэтгэлд суурилсан шалгуур үзүүлэлт учраас энэхүү суурь судалгаа дараах хоёр үндсэн сэдэвчилсэн асуудлыг хамарч, суурь нөхцөл байдлыг тодорхойлоход чиглэгдэнэ. Үүнд:

- Эрүүл мэндийн үйлчилгээний гүйцэтгэл, төсвийн хуваарилалт гүйцэтгэлийг үнэлэх, хэмжихэд иргэдийн оролцоо, санал
- Гол салбаруудад (эрүүл мэнд болон боловсрол) төсвийн хөрөнгө оруулалт, төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэлд иргэдийн оролцоо, санал гэсэн үндсэн хоёр асуудал багтаж байна.

Энэхүү тайланд дурдагдсан асуулга болон хагас бүтэцлэгдсэн ярилцлагын үр дүн нь төслийн гол бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд дэмжлэг үзүүлэх бөгөөд тухайн асуудлын хүрээнд мэдлэг, мэдээллийг нэмэгдүүлэх нөлөөллийн ажилд шаардлагатай холбогдох мэдээллээр хангах үйл явц юм. Суурь судалгааны үр дүнг төслийн үр дагавар, үр нөлөөг үнэлэх төслийн эцсийн үнэлгээнд ашиглана.

2.2 Арга зүй

Суурь судалгааны хүрээнд тоон болон чанарын судалгааны аргуудыг хослуулан ашиглаж, олон үе шат бүхий аргачлалын дагуу гүйцэтгэсэн бөгөөд энэ нь хоёрдогч мэдээлэл цуглуулах, гол оролцогч талуудын туршлагыг тодруулах, төсвийн хөрөнгө оруулалтын үйл явцын тухай мэдээлэл цуглуулах зорилготой байв.

Монгол Улсад Ил Тод Байдал, Олон Нийтийн Оролцоог Нэмэгдүүлэхэд Нийгмийн Эгэх Хариуцлагыг Бэхжүүлэх нь

СУУРЬ СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

Дүрс 2. Мэдээлэл цуглуулалтын үе шат.

Эхний үе шатанд Монгол Улсад хийгдэж буй төсвийн хөрөнгө оруулалтын үйл явц болон анхан шатны эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээтэй холбоотой хэвлэмэл бүтээгдэхүүн, баримт бичиг, тайлан гэх мэт хоёрдогч мэдээллийн эх сурвалжийг шинжлэв. Хэрэгжүүлэгч түншүүдийн хувьд холбогдох ажилтнуудыг олж тодорхойлох, ярилцлагын цаг товлох гэх мэт орон нутгийн удирдлагатай ойр хамтран ажилласан. Хоёр дахь үе шатанд иргэдэд зориулсан хоёр төрлийн хэрэглэгдэхүүн ашиглаж тоон судалгааны мэдээлэл цуглуулав. Гурав дахь үе шатанд бэлтгэл шатанд тодорхойлсон гол оролцогч талуудыг хамруулан чанарын мэдээлэл цуглуулав. КОВИД-19 цар тахалтай холбоотойгоор хөл хорио, тусгаарлалт тогтоосон нь биечилсэн мэдээлэл цуглуулах боломжийг хязгаарласан ба энэ нь судлаачдын мэдээлэл цуглуулж буй байдалд хязгаарлагдмал нөхцөл үүсгэсэн юм. Иймд судалгааны мэдээлэл цуглуулагчид, төслийн гол хэрэгжүүлэгч түншүүдийн баг нь чанарын судалгааны мэдээллийг гол төлөв зайнаас буюу KOBO toolbox гэх мэт утсаар судалгааны мэдээлэл цуглуулах шийдэл ашигласан болно. Судалгааны мэдээлэл цуглуулалтыг ДБ-ны багийн удирдлага чиглүүлэг дор богино хугацааны зөвлөхийн дэмжлэгтэйгээр гол гурван хэрэгжүүлэгч түншүүд гүйцэтгэлээ.

2.3 Түүвэрлэлт, түүврийн хэмжээ

Тоон судалгааны мэдээлэл цуглуулалт нь нийт хүн амыг төлөөлөхүйц 11 аймаг, нийслэлийн есөн дүүргээс 824 иргэдээс авсан хоёр төрлийн санал бодлын судалгаанаас бүрдэнэ. Харин чанарын судалгааны мэдээлэл цуглуулалт нь орон нутгийн ИНБ болон засаг захиргааны байгууллагууд зэрэг гол оролцогч талуудтай хийсэн хагас бүтэцлэгдсэн ярилцлагаас бүрдэнэ. Энэхүү ярилцлагын хүрээнд эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээ болон төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой асуудлаар ярилцаж тоон болон чанарын мэдээлэл цуглуулсан.

Тоон түүврийн хэмжээ. Энэхүү суурь судалгааны хүрээнд иргэдээс хоёр төрлийн санал бодлын судалгаа авахаар төлөвлөсөн. Хүн амын түүврийн хүрээг тодорхойлохдоо 'Хүн ам, орон сууцны тооллого'-2020-ыг харгалзан үзсэн болно. Үндэсний статистикийн хорооны (ҮСХ)-ноос гаргасан хүн амын тооллогын тайланд дурдсанаар 2020 оны байдлаар Монгол Улсын нийт хүн ам 3,296,866 хүрчээ. Үүний дагуу нийт хүн амыг төлөөлөхүйц түүврийн хэмжээ 382 хүн бөгөөд дараах томъёогоор тооцсон болно.

$$n = \frac{z^2 \cdot p \cdot (1 - p)}{c^2}$$

Үүнд z = хүсэж буй ач холбогдлын утгыг тодорхойлсон статистик утга (z -95 хувийн ач холбогдлын түвшин дэх z тархалтын критик утга 1.96 байна) p = судалгааны түлхүүр үзүүлэлтийн хувийн жин, c = итгэх интервал, алдааны хязгаар ($\pm 5\%$).

Үндэсний хэмжээнд статистикийн хувьд төлөөлөхүйц түүврийг тогтоохын тулд тоон судалгааны түүврийг дараах шинж байдал бүхий бүлгүүдээс түүвэр сонгохоор тооцсон. Үүнд:

- Монгол Улсын дөрвөн бүс нутгийн төлөөлөл;
- Нийт хүн амын хот болон хөдөө орон нутгийн төлөөллийн харьцааг хадгалсан;
- Хүйсийн харьцааг хадгалсан;
- Насны бүлгийн тархалтад залуус, ахмад настнуудын харьцааг хадгалсан.

Суурь судалгааны хүрээнд төслийг хэрэгжүүлэгч гол түншүүд нь иргэдийг (18 болон түүнээс дээш насны) төлөөлөхүйц түүврээс нийт 824 асуумжийг цуглуулсан бөгөөд мэдээлэл цуглуулах явцад дээрх хүйсийн болон байршлын (хот, хөдөө) тэнцвэрт байдлыг хадгалахыг эрмэлзэв.

Хүснэгт 1. Түүврийн хэмжээ, байршлаар

Байршил	Зорилтот байршил	Түүврийн хэмжээ				
		Асуумж		Хагас бүтэцлэгдсэн ярилцлага		
		Эрүүл мэнд	Төсвийн хөрөнгө оруулалт	Орон нутгийн эрүүл мэндийн газар	Орон нутгийн Хөрөнгө оруулалт, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн Хэлтэс	ИНБ-ууд
Улаанбаатар	Багануур	5	5	1	1	1
	Багахангай	-	-	1	1	1
	Баянгол	28	28	1	1	1
	Баянзүрх	45	46	1	1	1
	Чингэлтэй	19	19	1	1	0
	Хан-Уул	25	24	1	1	1
	Налайх	5	6	1	1	1
	Сонгинохайрхан	41	50	1	1	4
	Сүхбаатар	18	20	1	1	2
Зүүн бүс	Дархан-Уул	28	30	7 (Бүх аймаг)	5 (Бүх аймаг)	5 (Бүх аймаг)
	Говьсүмбэр	5	5			
	Сэлэнгэ	37	33			
Зүүн бүс	Дорнод	16	16	3 (Бүх аймаг)	3 (Бүх аймаг)	2
	Сүхбаатар	14	11			
Хангайн бүс	Архангай	20	21	6 (Бүх аймаг)	7 (Бүх аймаг)	6 (Бүх аймаг)
	Хөвсгөл	28	30			
	Орхон	23	23			
Баруун бүс	Говь-Алтай	13	13	5 (Бүх аймаг)	5 (Бүх аймаг)	6 (Бүх аймаг)
	Ховд	20	20			
	Завхан	16	18			
Нийт		406	418	30	29	31

Иргэний санал бодлын судалгааг 2021 оны 4-р сард зохион байгуулсан бөгөөд Монгол Улсыг үндэсний хэмжээнд төлөөлөхүйц түүврээр 11 аймаг, нийслэлийн есөн дүүргийн иргэдээс мэдээлэл цуглуулсан. Ярилцлага авагч нь асууж авсан бүтэцлэгдсэн асуумжийг ашиглан мэдээлэл цуглуулж, цуглуулсан мэдээллээ SPSS23 программд хөрвүүлэн боловсруулалт хийв. Өгөгдлийн шинжилгээг дүрсэлсэн болон олон хувьсагч бүхий статистикийн арга ашиглан гүйцэтгэлээ.

Олон хувьсагч бүхий загварууд дээр холбоо хамаарлыг тогтоохдоо 95%-н итгэх завсартайгаар тооцож, p-value нь 0.05-аас бага байх үед статистик ач холбогдолтой гэж авч үзсэн.

Чанарын түүврийн хэмжээ. Энэхүү төсөл нь Улаанбаатар хот болон Монгол Улсын нийт 21 аймагт чадавх бэхжүүлэх, техникийн туслалцаа үзүүлэхээр зорьж байгаа юм. Тиймээс, суурь судалгааны хүрээнд өөр хоорондоо ялгаатай асуудал, өнөөгийн сорилтыг тодорхойлохын тулд бүх төрийн болон төрийн бус оролцогч талуудыг хагас бүтэцлэгдсэн ярилцлагад хамруулсан. Мөн аймаг/сум (УБ-т дүүрэг/хороо)-ын түвшинд хуваарилагдсан төсвийн ашиглалт, хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт болон гүйцэтгэл мөн/эсвэл эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний хүртээмжтэй холбоотой чанарын мэдээлэл цуглууллаа. Ярилцлагад оролцогчийг сонгох шалгуурын хувьд тухайн орон нутгийн холбогдох хэлтэс, газарт хамгийн багадаа гурван сар ажиллаж буй албан хаагч байх гол зарчмыг баримтлан сонгосон бөгөөд энэ нь судалгааны хүрээнд тодруулах асуудлын талаар үнэн бодит мэдээлэл цуглуулахад ихээхэн хувь нэмэртэй юм.

2.4 Судалгаанд оролцогчдын хүн ам зүйн байдал

Судалгааны гол зорилго нь төслийн хэрэгжилтийн хяналт, үнэлгээнд харьцуулалт хийхэд ашиглах боломжтой суурь үзүүлэлт бүхий цогц өгөгдөл цуглуулах юм. Судалгаанд оролцогчдын хувь хүний, өрхийн онцлог шинжийг ойлгосноор төслийн үр дүнд гарах аливаа өөрчлөлтийг ойлгох, үнэлэхэд ихээхэн хувь нэмэртэй. Энэ хэсэгт төслийн суурь шатанд судалгаанд хамрагдсан оролцогчдын өгөгдлийг үзүүлээ.

Дараах дүрсүүдэд нийт түүврийн хэмжээ болон судалгаанд оролцогчдын нас, хүйс, боловсрол, хөдөлмөр эрхлэлтийн байдлыг харууллаа.

Ерөнхийдөө нийт судалгаанд оролцогчдын бараг тал хувь нь 35-54 насны бүлэгт, гуравны нэг нь 18-34 буюу залуучуудын бүлэгт хамаарагдаж байна. Нарийвчлан авч үзвэл 18-34 насны бүлгийн хувьд 39% нь эрэгтэй, 61% нь эмэгтэй, 35-54 насны бүлгийнхний хувьд энэ харьцаа 42% эрэгтэй, 58% эмэгтэй

байна. Харин 55 болон түүнээс дээш насныхны 40% нь эрэгтэй, 60% нь эмэгтэй ажээ. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын санал бодлын судалгааны оролцогчдын дундаж нас 44 байгаа бол эрүүл мэндийн санал бодлын судалгаанд оролцогчдын хувьд дунджаар 43 настай байна.

Боловсролын түвшний хувьд судалгаанд оролцогчдын нэлээд өндөр хувь нь бүрэн дунд, түүнээс дээш боловсролтой, маш бага хувь нь тусгай дунд, түүнээс доош боловсролтой иргэд байна.

Нийт судалгаанд оролцогчийн ам бүл дунджаар дөрвөн гишүүнтэй, өрхийн сарын орлого дунджаар 900,000 төгрөг байна. Тэдний дөрөвний гурав нь гэрлэсэн иргэд байна.

2.5 Судалгааны хязгаарлагдмал тал

Монгол Улсад 2021 оны 5-р сарын эхээр КОВИД-19-ийн халдвар авсан тохиолдлын тоо өдөр бүр 1000 давж байлаа. Иймд иргэдийг шаардлагатай тохиолдолд гэрээсээ гарах, гадуур зорчихгүй байхыг зөвлөж байв. Мөн хот хоорондын тээврийг хаасан учраас төслийн гол хэрэгжүүлэгч түншүүд өөрсдийн салбаргүй орон нутаг руу зорчих боломжгүй болсон. Иймд зарим зорилтот аймагт хүрч очиж, биечилсэн хэлбэрээр мэдээлэл цуглуулах, ярилцлага зохион байгуулахад хязгаарлагдмал байдлыг бий болсон. Энэ нь зарим мэдээлэл цуглуулах ажлыг утсан байдлаар цуглуулахаас өөр аргагүй байдалд хүргэсэн бөгөөд үүнтэй холбоотойгоор дараах цөөн тооны хязгаарлагдмал байдалтай тулгарсан болно. Үүнд:

Монгол Улсад Ил Тод Байдал, Олон Нийтийн Оролцоог Нэмэгдүүлэхэд Нийгмийн Эгэх Хариуцлагыг Бэхжүүлэх нь

СУУРЬ СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

- Зарим сонгогдсон аймагт төслийн гол хэрэгжүүлэгч түншүүд орон нутгийн салбар, нэгжгүй байсан. Иймд судалгаанд хамруулахаар сонгосон зарим аймгаас мэдээлэл цуглуулахын тулд орон нутагтаа эрүүл мэндийн анхан шатны, тусламж үйлчилгээ авдаг иргэдтэй утсаар ярилцлага хийх шаардлагыг бий болгосон. Тиймээс, зарим аймаг дахь мэдээлэл цуглуулалтын түүвэрлэлт нь орон нутгийн захиргаа, эрүүл мэндийн байгууллагаас өгсөн нэрс, холбоо барих утасны жагсаалтаар хязгаарлагдсан болно.
- Хэрэгжүүлэгч түншүүд зарим аймаг орон нутагт салбар нэгжтэй учраас биечилсэн ярилцлага авах боломжтой байсан. Гэвч COVID-19 цар тахлын нөхцөл байдалтай холбоотойгоор иргэдийг санамсаргүй байдлаар сонгож, ярилцлага авахаас илүүтэйгээр эрүүл мэндийн төв дээр ирэх үед нь зөвшөөрөл аван газар дээр нь шууд ярилцлага хийсэн. Энэ нь нэг талаар судалгааны асуултад хариулахад хязгаарлалт болсон байж болзошгүй. Гэхдээ мэдээлэл цуглуулагчид иргэдтэй хийх ярилцлагыг аль болох төрийн албан хаагчид, эрүүл мэндийн ажилтныг байлцуулалгүй, 'Иргэний танхим' зэрэг тусдаа өрөө тасалгаанд хийхийг зорьсон болно.
- Мэдээлэл цуглуулах явцад цөөн тооны гол оролцогч тал ярилцлага өгөх боломжгүй, аль эсвэл холбогдох ажлын байран дээр шинэ албан хаагч томилогдсон зэрэг нөхцөл байдал үүсч байв. Иймд боломжтой үед нь, тухайн хэлтэс/газарт ажиллаж байсан өмнөх ажилтантай нь ярилцлага хийж, найдвартай мэдээлэл цуглуулах дээр анхаарч ажиллалаа.

3

ГОЛ ҮР ДҮН

Монгол Улсад Ил
Тод Байдал, Олон
Нийтийн Оролцоог
Нэмэгдүүлэхэд
Нийгмийн Эгэх
Хариуцлагыг
Бэхжүүлэх нь

СУУРЬ СУДАЛГААНЫ
ТАЙЛАН

3. ГОЛ ҮР ДҮН	22
3.1 Нийгмийн эгэх хариуцлагад мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийн ашиглах нь	23
3.2 Төсвийн хуваарилалт, үйлчилгээний хүртээмж дэх иргэдийн оролцоотой хяналт	30
3.3 Орон нутгийн түвшин дэх институтийн уялдаа холбоо, чадавх	52
3.4. Мэдлэг ба суралцахуй	54

3. ГОЛ ҮР ДҮН

Суурь судалгааны гол зорилго нь урьдчилсан тодорхойлсон төслийн үр дүн, үр дагаврыг хэмжих суурь үзүүлэлт тогтоохоос гадна холбогдох өгөгдөл, мэдээллийг цуглуулж, төслийн ажлуудыг амжилтай хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэхүйц мэдээллээр хангах явдал юм.

Үүний дагуу судалгааны үр дүнг төслийн гол дөрвөн бүрэлдэхүүн хэсэг болон тэдгээрт хамаарах асуудлуудын дагуу хэсэгчлэн танилцуулах болно. Үүнд:

- хамтын ажиллагаанд суурилсан нийгмийн эгэх хариуцлагад мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийг ашиглалт,
- төсвийн хуваарилалт, үйлчилгээний хүртээмжид иргэдийн оролцоотой хяналт тавьж буй туршлага,
- орон нутгийн болон бодлогын түвшин дэх институтийн уялдаа холбоо, чадавх, болон
- мэдлэгийг бий болгох, суралцах өнөөгийн туршлага.

Тайлангийн энэ хэсэгт 824 иргэнээс цуглуулсан асуумжийн үр дүн буюу эрүүл мэндийн салбарын төсвийн хөрөнгө оруулалт, эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээтэй холбоотой санаа бодлын үр дүнг харуулах болно. Мөн төсвийн хөрөнгө оруулалтын чанар, эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээтэй холбоотой мэдээллийн хүртээмж, иргэдийн санал, гомдлоо илэрхийлж буй өнөөгийн байдлыг танилцуулна. Түүнчлэн эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээ, түүний хүртээмж, салбарын төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, хэрэгжилтэд тулгарч буй асуудал, сорилтыг төрийн байгууллагууд, ИНБ хэрхэн тодорхойлсныг харуулна.

3.1 Нийгмийн эгэх хариуцлагад мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийн ашиглах нь

Энэ хэсэгт төрийн байгууллагууд нийгмийн эгэх хариуцлагыг бэхжүүлэх, иргэдийг оролцоог нэмэгдүүлэхэд мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийг хэрхэн ашиглаж байгаа байдалд дүгнэлт өгнө. Мөн эрүүл мэндийн чиглэлээр хийж буй төсвийн хөрөнгө оруулалт, төсвийн талаарх мэдээллийн хүртээмжтэй байдал, ашиглалт болон гол талуудтай мэдээллээ хуваалцахад МХХТ-д суурилсан шийдлийг хэрхэн ашиглаж буйг үнэлнэ. Энэхүү хэсгийн агуулга нь голчлон орон нутгийн засаг захиргаа, эрүүл мэндийн газар, нутгийн ИНБ-тай хийсэн ярилцлагын үр дүнд суурилсан болно.

- **Орон нутгийн засаг захиргааны ажилтнууд төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаарх мэдээлэлд илүү ойр байна.** Дараах дүрсэд үзүүлсэнчлэн төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой мэдээлэл нь орон нутгийн эрүүл мэндийн газрын ажилтнуудаас илүүтэйгээр засаг захиргааны ажилтнуудад илүү нээлттэй, хүртээмжтэй байна. Орон нутгийн засаг захиргааны ажилтнуудын багадаа 61% хувь нь тухайн мэдээлэл өөрсдөд нь байгаа гэж хариулсан бол орон нутгийн эрүүл мэндийн газрын төлөөлөгчдийн багадаа 23% нь ижил хариулт өгчээ.

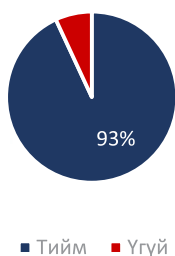

Дүрс 7. Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн, хэрэгжүүлж байгаа, дууссан төслүүдийн тухай ямар мэдээлэл танайд бий вэ?

Орон нутгийн эрүүл мэндийн газрын (23%) болон засаг захиргааны байгууллагын (61%) ажилтнууд тухайн орон нутагт хэрэгжсэн төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүд, тэдгээрийн ашиглалт, засвар үйлчилгээтэй холбоотой мэдээлэлтэй байна. Засаг захиргааны ажилтнуудад төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөө (82%), тайлан (75%)-тай холбоотой мэдээлэл илүү их байгаа бол эрүүл мэндийн газрын ажилтнуудад өмнө нь хэрэгжсэн болон одоо хэрэгжиж буй хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн тухай мэдээлэл илүүтэй байна.

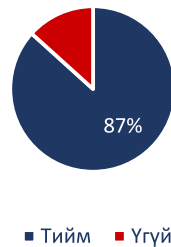
- **Төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай мэдээллийг иргэдтэй хуваалцдаг гэж хариулсан засаг захиргааны ажилтнуудын хувь өндөр.** Орон нутгийн засаг захиргааны ажилтнуудаас төлөвлөсөн, одоо хэрэгжиж байгаа, хэрэгжсэн төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн тухай мэдээллийг олон нийттэй хуваалцдаг эсэхийг тодруулав.

Орон нутгийн засаг захиргаа

Дүрс 8. Таны ажиллаж буй уг байгууллага орон нутгийн иргэдэд төсвийн хөрөнгө оруулалтаар өөрсдийн [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-тээ хэрэгжүүлэх төслүүдэд төсөв хэрхэн хуваарилж, ашигладаг тухай мэдээлдэг үү?

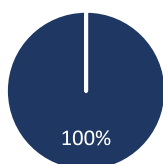
Орон нутгийн эрүүл мэндийн газар

Дүрс 9. Орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллага орон нутгийн иргэдэд төсвийн хөрөнгө оруулалтаар өөрсдийн [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-тээ хэрэгжүүлэх төслүүдэд төрийн санг хэрхэн хуваарилж, ашигладаг тухай мэдээлдэг үү?

Бүх орон нутгийн засаг захиргаа (100%), эрүүл мэндийн газрын ихэнх (73%) төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн тухай мэдээллийг иргэдтэй хуваалцдаг гэж хариулжээ.

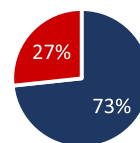
Орон нутгийн засаг захиргаа

■ Тийм ■ Үгүй

Дүрс 10. Уг (танай) байгууллага иргэдэд төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн, хэрэгжүүлж байгаа, дууссан төслүүдийн тухай иргэдэд мэдээлэл хүргэдэг үү?

Орон нутгийн эрүүл мэндийн газар

■ Тийм ■ Үгүй

Дүрс 11. Уг (танай) байгууллага иргэдэд эрүүл мэндийн салбарт төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн, хэрэгжүүлж байгаа, дууссан төслүүдийн тухай иргэдэд мэдээлэл хүргэдэг үү?

Орон нутгийн эрүүл мэндийн газрын тухайд төсвийн хөрөнгө оруулалтай холбоотой мэдээллийг иргэдтэй хуваалцдаггүй гэж хариулсан тохиолдлууд байна. Иргэдтэй мэдээлэл хуваалцдаггүй гэж хариулсан оролцогчдын хувьд мэдээлэл хуваалцахтай холбоотой үүрэг, хариуцлага тодорхойгүй, төсвийн хөрөнгө оруулалтын мэдээлэл дутмаг, мэдээлэл хуваалцахтай холбоотой дэмжлэг чиглүүлэг дутмаг (зарим тохиолдолд эсэргүүцэх тохиолдол гардаг) гэсэн шалтгаан дурджээ.

- **Орон нутгийн эрүүл мэндийн газрууд салбарт нь хийх төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай мэдээллийг иргэдэд хүргэхдээ гол төлөв албан ёсны суваг ашиглаж байна.** Орон нутгийн эрүүл мэндийн ажилтнуудаас эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой мэдээллээ ямар сувгаар дамжуулан иргэдэд хүргэдэг тухай тодруулан асуусан юм.

Дүрс 12. Орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллагаас боломжит анхан шатны эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүдийн чадамж болон эрүүл мэндийн салбарын төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай мэдээллийг орон нутгийн иргэдэд мэдээлэхдээ ямар суваг ашигладаг вэ?

Дээрх дүрсэд үзүүлсэнчлэн 'албан ёсны веб сайт' нь иргэдэд мэдээлэл хүргэх гол мэдээллийн суваг болж байна. Мөн эрүүл мэндийн газрын ажилтнуудын дэлгэрүүлэн дурдсанаар, ажилтнууд иргэдэд мэдээлэл хүргэх туршлага бага байдаг ажээ. Мэдээллийг гол төлөв веб сайт, зөвлөлдөх уулзалт, сургалт гэх мэт албан үйл ажиллагаа, суваг ашиглан иргэдэд хүргэдэг байна.

- **Хүлээж авч байгаа мэдээллийн төрлөөс шалтгаалан иргэдийн ашиглаж буй мэдээллийн суваг ялгаатай байна.** Судалгаанд оролцогчдын олонх нь улсын төсөвтэй холбоотой мэдээллийг уламжлалт мэдээллийн хэрэгслээр авч байгаа бол өөрсдийн орон нутгийн түвшин дэх төсөв, төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой мэдээллийг албан ёсны мэдээллийн сувгаар авдаг аж. Улсын төсвийн тухай мэдээлэлтэй (22%) байгаа иргэдээс мэдээлэл авсан сувгийг нь тодруулахад:

Өгсөн хариултын бараг тал нь (43%) 'зурагт' байгаа бөгөөд төсвийн тухай мэдээлэл авдаг хамгийн гол суваг гэж үзжээ. Үүний дараагаар албан ёсны харилцааны суваг (40%) буюу орон нутгийн засаг захиргааны веб сайт, албан ёсны олон нийтийн сүлжээн дэх хаяг, хуудас нь нийтлэг ашиглаж буй мэдээлэл дамжуулах суваг болж байна.

Доорх дүрсэд харуулсанчлан судалгаанд оролцогчдын цөөнх нь л биечилсэн арга буюу нийтийн уулзалт (10%), засаг даргын уулзалт, хурал, танилцуулга (12%), иргэдэд зориулсан сургалт (12%) зэрэг нийтлэг аргыг ашиглаж байна. Маш цөөн тооны иргэд (3%) иргэний төсөв, хэвлэмэл материал, гар утасны мессеж, аппликейшн ашигладаг аж.

Дүрс 14. Та өөрийн орон нутагтаа хуваарилагдсан төсвийн хөрөнгө оруулалтыг хэрхэн төлөвлөж, зарцуулдаг талаар мэдээллээ хаанаас авсан бэ?

Нөгөө талаар, орон нутгийн удирдлага төсвийг төлөвлөж, зарцуулдаг үйл явцыг мэдэж байгаа судалгаанд оролцогчдын хувьд (нийт оролцогчдын 14%) орон нутгийн болон үндэсний хэмжээний байгууллагын албан ёсны мэдээллийн сувгуудыг тогтмол ашиглаж байгаа бөгөөд мэдээлэл хүлээн авахдаа биечилсэн (34%) хэлбэрээр авч байна. Иргэд өөрийн харьяалах орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтын төсөлтэй холбоотой мэдээллийг гол төлөв олон нийтийн уулзалт, сургалт, орон нутгийн уулзалтууд гэх мэт 'биечилсэн' хэлбэрээр илүү авч байна.

- **Орон нутгийн төрийн албан хаагчдын үзэж байгаагаар албан ёсны веб сайт, олон нийтийн сүлжээн дэх хуудас, хаяг нь иргэдэд мэдээлэл түгээх 'хамгийн үр дүнтэй' суваг ажээ.** Орон нутгийн засаг захиргаа, эрүүл мэндийн газрын ажилтнуудаас иргэдэд хүрэх хамгийн 'үр дүнтэй' сувгийн талаар тодруулахад байгууллага бүр ялгаатай олон суваг ашиглаж байна. Доорх хүснэгтэд харуулсанчлан аль аль байгууллагын хувьд албан ёсны веб сайт, төрийн байгууллагын олон нийтийн сүлжээн дэх хуудас зэрэг 'онлайн' суваг иргэдтэй харилцахад 'хамгийн үр дүнтэй' байдаг гэж үзсэн бол үүний дараагийн үр дүнтэй аргад 'биечилсэн' харилцаа (уулзалт, бага хурал, иргэдийн хурал гэх мэт) тооцогдож байна.

Дүрс 15. Танай байгууллагын ашигладаг бүхий л сувгуудаас иргэдэд хүрэх, мэдээлэл өгөхөд хамгийн түгээмэл ашигладаг, үр дүнтэй суваг нь аль вэ?

Орон нутгийн засаг захиргаа нь эрүүл мэндийн газартайгаа харьцуулахад илүү олон төрлийн суваг нэрлэжээ. Гэвч хоёр байгууллагын аль аль нь хэвлэл мэдээлэл, сурталчилгааны материал, сонин, эмхэтгэл гэх мэт 'уламжлалт' сувгийг иргэдтэй харилцан мэдээлэл хүргэх үр дүнтэй суваг гэж үзэхгүй байна.

- **Онлайн болон зайнаас харилцах суваг нь орон нутгийн ИНБ-ын төсвийн хөрөнгө оруулалт, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээтэй холбоотой мэдээлэл хүлээн авдаг, хүргэдэг гол суваг болж байна.**

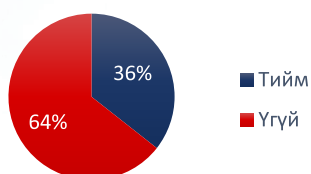
Дүрс 16. Төсвийн хөрөнгө оруулалт, эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой мэдээлэл хүлээн авч, төрийн байгууллагатай холбогдохдоо ямар суваг ашигласан бэ?

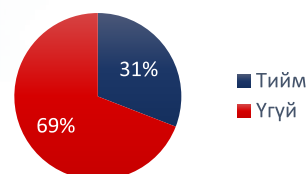
Дүрс 17. Танай байгууллага иргэдэд төсвийн хөрөнгө оруулалт болон эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой мэдээллийг иргэдэд хүргэх, тэднийг оролцуулахын тулд ямар аргууд ашигладаг вэ?

Орон нутгийн ИНБ-ын хувьд төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой сүүлийн үеийн мэдээлэл авдаг, төрөөс авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээний талаар иргэдтэй харилцдаг хамгийн нийтлэг суваг нь олон нийтийн сүлжээ (74%), олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэл (61%) юм.

- **Иргэдийн дунд төрийн байгууллагын веб сайтын талаарх мэдлэг, ашиглалт нь насны бүлгээс үл хамааран бага байна.** Сангийн яамнаас бусад донор байгууллагуудын дэмжлэгтэй үүсгэсэн <https://publicinvestment.gov.mn/>, <https://mof.gov.mn>, <https://iltod.gov.mn>, <http://onhs.mof.gov.mn/> зэрэг төрийн байгууллагын ил тод байдлыг сайжруулах, аймаг, дүүрэг дэх төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн тухай мэдээлэл хүргэдэг олон тооны веб сайт бий.

Дүрс 18. Та төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаар мэдээлэл хүргэх зорилготой төрийн байгууллагуудын албан ёсны веб сайтууд байдгийг мэдэх үү?

Дүрс 19. Хэрвээ та мэддэг бол, эдгээр веб сайтуудаар сүүлийн 12 сарын хооронд зочилж байсан уу?

Гэвч энд харуулсанчлан иргэдийн олонх (64%) эдгээр веб сайтын талаар мэдээлэлгүй байна. Хүйсээр нь харьцуулан харвал энэ талаар мэдэж байгаа эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь нь (40%) эрэгтэйчүүдтэй (30%) харьцуулахад өндөр. Веб сайтуудын талаар мэдэж байгаа судалгаанд оролцогчдын олонх нь сүүлийн 12 сарын хугацаанд эдгээр вэб сайтаар зочлоогүй гэж хариулсан бөгөөд хариулт өгсөн хүмүүсийн хувьд нас, хүйсээс хамаарсан ялгаа ажиглагдсангүй. Гэвч зочилсон иргэдийн олонх (78%) нь эдгээр вэб сайтад хандахад хялбар, мэдээлэл ойлгомжтой байсан гэсэн хариулт өгчээ. Хэдий төсвийн хөрөнгө оруулалтын ил тод байдлыг сайжруулах, хариуцлагыг нэмэгдүүлэх зорилго бүхий төр, орон нутгийн байгууллага хөтөлдөг олон тооны веб сайт байгаа ч иргэдийн хувьд эдгээр вэб сайтыг мэддэг хувь бага, ашиглалт дутмаг байгаа нь веб сайтын ажиллагаа, ашиглалт, хэрэгцээ шаардлагыг дахин анхаарч үзэх шаардлага байгааг илтгэнэ.

3.2 Төсвийн хуваарилалт, үйлчилгээний хүртээмж дэх иргэдийн оролцоотой хяналт

Энэ дэд бүлэгт төсвийн ил тод байдал, эрүүл мэндийн салбарын хөрөнгө оруулалт дах иргэдийн оролцоотой холбоотой иргэдийн мэдлэг мэдээлэл, сэтгэл ханамж, нэн тулгамдаж буй асуудлыг судалж тоймлон харуулав.

- 3.2.1-р хэсэгт эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээний хүртээмж, иргэдийн сэтгэл ханамжийн түвшинг тодорхойлох замаар төсвийн ил тод байдал, эрүүл мэндийн салбар дахь оролцооны асуудлыг харууллаа. Мөн иргэдийн санал, гомдлыг хүлээн авч буй арга механизм, туршлага, холбогдох бэрхшээл сорилтыг танилцууллаа.
- 3.2.2-р хэсэгт төсвийн хөрөнгө оруулалтын ил тод байдал, түүнд оролцох боломжийн тухай иргэдийн санал бодлыг тодорхойлох замаар төсвийн ил тод байдал, төсвийн хөрөнгө оруулалт дах иргэдийн оролцоог судлан харууллаа. Мөн иргэдийн санал, гомдлыг хүлээн авахад ашиглаж буй арга механизм, туршлага, үүсч буй бэрхшээл сорилтыг танилцууллаа.

3.2.1 Төсвийн ил тод байдал, төсвийн хөрөнгө оруулалтын удирдлага дах иргэдийн оролцоо

Тайлангийн энэ хэсэгт төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой мэдээ, мэдээлэл иргэдэд хүртээмжтэй байж чадаж буй эсэх, иргэд хөрөнгө оруулалттай холбоотой санаа бодлоо илэрхийлж, гомдол, хүсэлтээ гаргах боломжтой эсэхтэй холбоотой асуултад хариулт өгнө.

Мэдээллийн хүртээмж ба төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаарх иргэдийн мэдлэг

- **Иргэд төсвийн хөрөнгө оруулалт, түүний явцын талаар ойлголтгүй байна.** Судалгаанд оролцогчдын талаас илүү хувь (58%) нь харьяалагддаг орон нутагтаа хуваарилагдсан төсвийн талаар ерөнхий ойлголттой гэж хариулжээ. Мөн судалгаанд оролцогчдын 25-с илүүгүй хувь нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын үйл явц, төрийн сан гэх мэт төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой нарийвчилсан мэдээлэлтэй гэж хариулжээ. Тухайлбал төсвийн хөрөнгө оруулалт, төрийн санг орон нутгийн засаг захиргаа хэрхэн төлөвлөж, ашигладаг тухай мэдээлэлтэй иргэдийн хувь маш бага байлаа. Тухайлбал, төрөөс хуваарилсан төсвийн хөрөнгө оруулалтыг хэрхэн төлөвлөдөг, ашигладаг тухай мэдээлэлтэй иргэдийн хувь маш бага (14%) байна. Иргэд улсын төсвөөс илүүтэйгээр орон нутгийн төсвийн тухай илүү сайн мэдэж байгааг дараах дүрсээс харж болно.

Мэдээлэлтэй холбоотой үр дүнг хүйсээр харьцуулбал харьяалах орон нутагт хуваарилагдсан төсвийн хөрөнгө оруулалтыг хэрхэн төлөвлөдөг, зарцуулдаг тухай мэдээлэлтэй эмэгтэйчүүдийн хувь харьцангуй доогуур (10%) байна. Мөн тус төсвийн хэмжээг мэдэж буй хувийг насны бүлгээр нь харьцуулан харвал ахмадууд³ (79%) болон ахимаг насныхны⁴ (58%) дунд харьцангуй өндөр байгаа бол залуучуудын⁵ (35%) дунд харьцангуй бага байна.

³ 'ахмадууд' гэдэгт 55 болон түүнээс дээш насныхныг хамруулан авч үзнэ.

⁴ 'ахимаг насныхан' гэдэгт 34-54 насныхныг хамруулан авч үзнэ.

⁵ 'залуучууд' гэдэгт 18-34 насныхныг хамруулан авч үзнэ.

- **Иргэд ба төрийн байгууллагын хооронд ойлголт, мэдээлэл зөрүүтэй байна.** Судалгаанд оролцсон засаг захиргааны албан хаагчид бүгдээрээ(100%) өөрсдийнх нь байгууллага төлөвлөсөн, хэрэгжиж байгаа, дууссан төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн тухай иргэдэд мэдээлэл өгдөг гэж хариулсан. Хэдийгээр албан хаагчид уг мэдээллийн хүртээмжтэй байдлыг харьцангуй эергээр үнэлсэн боловч иргэдийн хувьд эсрэг байр суурьтай байна.

Нэн ялангуяа, иргэдийн зөвхөн 22% нь харьяалагддаг орон нутагтаа хэрэгжсэн, хэрэгжиж буй төсвийн хөрөнгө оруулалттай төслийг мэднэ гэж хариулжээ. Түүнчлэн төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай мэдээлэлтэй иргэдийн онцлогоос харахад иргэдийн насны бүлгээс хамааран ихээхэн ялгаатай дүр зураг ажиглагдаж байлаа. Тухайлбал 18-34 насны бүлгийн иргэдийн 13%, 35-54 насныхны 18%, 55 түүнээс дээш насныхны 30% нь энэ тухай мэдээлэлтэй байна.

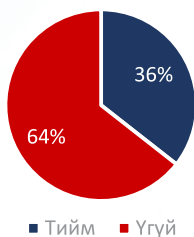
- Төрийн байгууллага, иргэд төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслийн ил тод байдлын тухай өөр өөр байр суурьтай байна. Доорх дүрсэд үзүүлсэнчлэн иргэдийн олонх (68%) нь харьяалагддаг орон нутагт нь хэрэгжиж буй төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай мэдээлэл 'ил тод бус, хүртээмжгүй' байдаг гэж хариулсан бол нутгийн захиргааны ажилтнуудын олонх (93%) нь 'зарим талаар ил тод' хэмээн үнэлжээ.

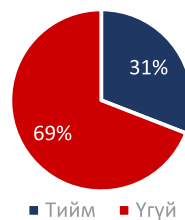
Дүрс 23. Та аймаг, дүүрэг, сум, хороодын төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаарх мэдээлэл хэр ил тод байдаг гэж боддог вэ?

Иргэдийн хувьд, гуравны нэг (32%) нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслийн тухай мэдээллийг 'зарим талаар ил тод' буюу мэдээлэл нь нээлттэй боловч ойлгож, олж авахад хялбар биш гэж үзжээ. Гэвч иргэдийн олонх (68%) нь мэдээлэл 'ил тод бус ба хангалтгүй' гэсэн үнэлжээ. Эдгээр хариулт нь мэдээлэл хязгаарлагдмал, бүрэн бус, хүртээмжгүй байгааг илтгэнэ. Иргэд, төрийн албан хаагчдын дунд үүссэн энэхүү ойлголтын зөрүүтэй байдал талуудын хувьд өөр өөр хүлээлт үүсгэж байж болзошгүй.

- **Иргэдийн дунд төрийн байгууллагуудын веб сайтуудын талаарх мэдлэг мэдээлэл, ашиглалт бага байна.** Төрийн <https://publicinvestment.gov.mn>, <https://mof.gov.mn>, <https://iltod.gov.mn>, <http://onhs.mof.gov.mn/> зэрэг веб сайтыг Сангийн яамнаас донор байгууллагуудын дэмжлэгтэйгээр бүтээсэн. Эдгээр веб сайт төрийн ил тод байдлыг нэмэгдүүлэх, аймаг, дүүргийн түвшинд хийгдэж байгаа төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн талаарх мэдээллийг иргэдэд хүргэх зорилготой. Гэвч иргэдийн олонх (64%) нь эдгээр веб сайтын талаар мэдээлэлгүй, мэдэхгүй байна.

Дүрс 24. Та төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой мэдээлэл хүргэх зорилготой төрийн байгууллагуудын албан ёсны веб сайтууд байдгийг мэдэх үү?

Дүрс 25. Хэрвээ тийм бол, та сүүлийн 12 сарын хугацаанд дараах веб сайтуудаар зочилсон уу? [months:https://publicinvestment.gov.mn](https://publicinvestment.gov.mn), <https://mof.gov.mn>, <https://iltod.gov.mn> or [http://onhs.mof.gov.mn /?](http://onhs.mof.gov.mn/)

Эдгээр веб сайтын талаарх мэдээлэлтэй иргэдийг хүйсээр нь харьцуулан харвал эмэгтэйчүүд (40%) нь эрэгтэйчүүдээсээ (29%) илүү байна. Мөн вэб сайтуудыг мэднэ гэж хариулсан иргэдийн олонх (69%) сүүлийн нэг жилийн хугацаанд тэдгээр веб сайтаар зочлоогүй гэжээ. Гэхдээ веб сайтаар зочилсон иргэдийн дийлэнх (78%) нь веб сайт дээр байгаа мэдээлэл хүртээмжтэй, ойлгомжтой байсан гэж хариулжээ

Олон нийтийг оролцуулж, иргэдтэй идэвхтэй харилцаа холбоотой байх нь өөр хоорондоо ялгаатай мэдээлэл, хэрэгцээ шаардлага, туршлагыг шийдвэр, төлөвлөлтөд тусгах боломж олгох бөгөөд орон нутгийн удирдлагын шийдвэрийг илүү чанартай болгож өгдөг. Ийм учраас энэ хэсэгт төсвийн хөрөнгө оруулалтын явцад олон нийт хэрхэн оролцож буй өнөөгийн дүр зургийг харуулав.

- **Орон нутгийн засаг захиргаа нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, хяналтад иргэд оролцох асуудлыг эергээр хүлээн авч байна.** Орон нутгийн засаг захиргааны болон эрүүл мэндийн газрын төлөөлөгчид иргэдийн оролцооны ач холбогдлын тухай санал бодлоо хуваалцлаа. Орон нутгийн засаг захиргааны төлөөлөгчид бүгд (100%) иргэдийн оролцоог чухал гэж үзжээ. Ерөнхийдөө иргэдийн оролцоог чухал үнэ цэнтэй гэж үзэж, дэмжих учир шалтгаанаа нэрлэсэн хувь өндөр байна.

Дээрх дүрсэд үзүүлсэнчлэн судалгаанд оролцогчдын 75% нь иргэдийн оролцоо төсвийн хөрөнгө оруулалт, төсвийн хуваарилалтын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох, иргэдийн хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлэхэд тусалсан гэж хариулжээ. Иргэдийн оролцооны тухай эерэг хандлагатай орон нутгийн засаг захиргааны төлөөлөгчид 61%-ийг эзэлж байгаа нь орон нутгийн эрүүл мэндийн газрын ажилтнуудаас (44%) өндөр үзүүлэлт болж байна.

- **Төсвийн хөрөнгө оруулалтын шийдвэр гаргалтад иргэдийг оролцуулах талаар орон нутгийн удирдлага эерэг хандлагатай байгаа боловч бодит практик, туршлага төдийлөн хэрэгжихгүй байна.** Судалгаанд хамрагдсан орон нутгийн эрүүл мэндийн газрын төлөөллийн бараг тал нь (47%), орон нутгийн засаг захиргааны олонх (69%) нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслийн асуудлаар шийдвэр гаргах үйл явцад оролцсон, энэ чиглэлийн туршлагатай ажилтнууд байна.

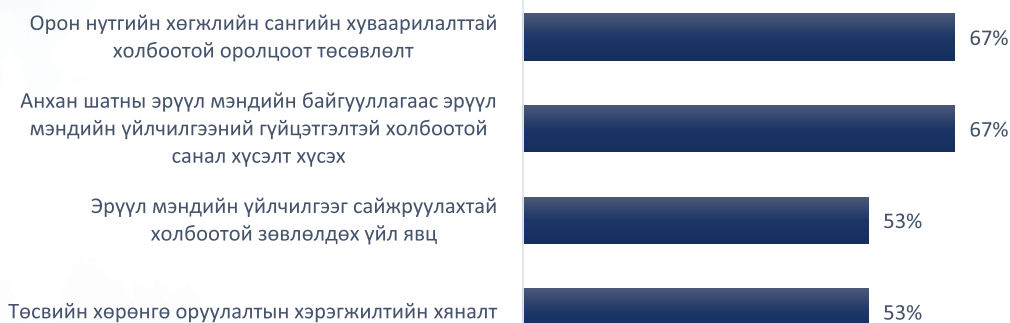

Дүрс 27. Та өөрийн орон нутагт төсвийн хөрөнгө оруулалтаар (нэн ялангуяа эрүүл мэндийн салбарт) хэрэгжүүлэх төсөлтэй (төсвийн хөрөнгө) холбоотой шийдвэр гаргах процесст оролцож байсан бол, туршлагаасаа хуваалцана уу?

Шийдвэр гаргалтад оролцож байсан орон нутгийн засаг захиргааныхны олонх (60%) нь шийдвэр гаргахад иргэдийн саналыг тусгах байдал нь тухайн төслөөс хамааран ялгаатай байгааг дурджээ. Зөвхөн гурван оролцогч тутмын нэг нь иргэдийн саналыг шийдвэр гаргахдаа тусгасан гэж хариулжээ.

Цөөн тохиолдолд орон нутгийн удирдлага иргэдтэй зөвлөлдсөн боловч шийдвэрээ өөрөөр гаргажээ. Судалгаанд оролцогчдын дэлгэрүүлэн тайлбарласнаар энэ нь ихэвчлэн орон нутгийн удирдлагад ноогдсон хязгаарлагдмал нөөцтэй холбоотой гэж үзсэн. Зарим оролцогчид шийдвэр гаргагчид, холбогдох албан хаагчид нь тухай орон нутагт тулгарч буй асуудлын талаар иргэдээс илүү мэдээлэл, ойлголттой учраас илүү оновчтой шийдвэр гаргаж чадна, иймд төрийн байгууллагын удирдлага өөрсдөө шийдвэр гаргах ёстой гэж үздэг байна.

- **Төсвийн хуваарилалт, иргэдийн оролцоотой төсөвлөлт, хяналтын тухай ойлголт мэдээлэлтэй байгаа ИНБ-ын төлөөлөл харьяа орон нутагт нь ашиглагддаг оролцооны арга механизмуудын талаар илүү ойлголт, мэдээлэлтэй байна.** Судалгаанд оролцогч орон нутгийн засаг захиргааны ажилтнуудын гуравны хоёр (71%) төсвийн хөрөнгө оруулалт, төсвийн хуваарилалтын хяналт, иргэдийн оролцоотой төлөвлөлтийн тухай сонсож байсан гэжээ. Харин ИНБ-ын талаас бага хувь (48%) нь төсвийн хөрөнгө оруулалттай төслийн төлөвлөлт, хяналт, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний хүртээмжтэй холбоотой асуудалд иргэдийн оролцоог хангах арга механизмын талаар мэдээлэлгүй гэж хариулжээ.

Дүрс 28. Хэрвээ танай орон нутагт төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, хяналт болон/эсвэл эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой ашиглагддаг олон нийтийн оролцооны механизм байдаг бол, ямар төрлийн төлөвлөлт, хяналтын механизм байна вэ?

Харьяалагддаг орон нутагт хэрэгжиж буй төсвийн хөрөнгө оруулалттай төслийн төлөвлөлт, хяналтад зориулсан иргэдийн оролцооны арга механизмын тухай мэдэж байгаа судалгаанд хамрагдагчдын хувьд одоо ашиглаж байгаа арга механизмыг нэрлэжээ. ИНБ-ын төлөөллийн гуравны хоёр нь (67%) эрүүл мэндийн салбар, төсвийн хөрөнгө оруулалтад ашиглаж байгаа одоогийн арга механизмуудыг нэрлэжээ. Судалгаанд оролцогчдын хувьд зөвлөлдөх процесс (55%) болон төсвийн хөрөнгө оруулалтын хяналтыг (53%) нийтлэг дурджээ. ИНБ-н хувьд одоогоор ашиглагдаж байгаа арга механизмын тухай сайтар мэдээлэлтэй байгаа нь тэднийг төсвийн хөрөнгө оруулалтын удирдлагын явцад оролцуулах боломж байгааг харуулж байна.

- **Орон нутгийн ИНБ төсвийн хөрөнгө оруулалттай төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэлийн явцаас илүүтэйгээр эрүүл мэндийн үйлчилгээг сайжруулах чиглэлээр төрийн байгууллагуудтай илүү ойр харилцаж, идэвхтэй байр сууринаас оролцож байна.** Орон нутгийн ИНБ-аас төсвийн хөрөнгө оруулалт, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээнд зарцуулах төлөвлөлт, гүйцэтгэлтэй холбоотой асуудлаар төрийн байгууллагатай хэрхэн харилцаж, оролцож байсан туршлагыг нь тодрууллаа. ИНБ-ын талаас илүү (71%) хувь нь төрийн байгууллагатай харилцахдаа орон нутгийн иргэд, олон нийтийг төлөөлөн дуу хоолойгоо хүргэжээ. Гэвч ИНБ-ын цөөнх нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын асуудлаар нөлөөлөх (17%), энэ асуудлаар мэдээлэл, санал хүргүүлэх (24%) байдлаар оролцжээ.

Дүрс 29. Танай байгууллага төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдийн төлөвлөлт, төсөвлөлт, гүйцэтгэлтэй холбоотой асуудлаар төрийн байгууллагатай харилцдаг, оролцоотой байдаг бол ямар үүрэг гүйцэтгэж оролцдог вэ?

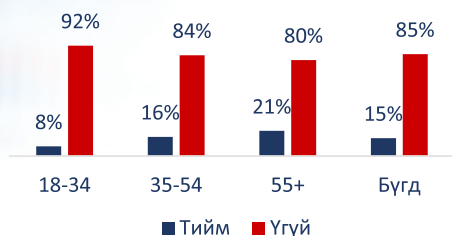
Нөгөө талаар орон нутгийн ИНБ-ын гуравны нэгээс илүү нь орон нутгийн удирдлагатай харилцахдаа эрүүл мэндийн үйлчилгээг сайжруулахтай холбоотой асуудлаар шинэ санаачилга гаргах (39%), уг асуудлаар нөлөөллийн ажил явуулах (35%), үзүүлж буй тусламж, үйлчилгээний талаар мэдээлэл авах (35%) зэргээр идэвхтэй байр сууринаас

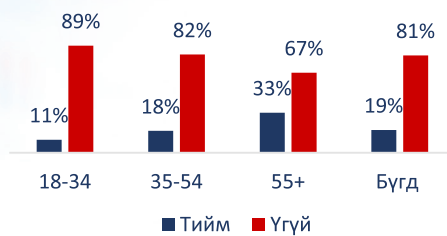
Дүрс 30. Танай байгууллага эрүүл мэндийн үйлчилгээний төлөвлөлт, төсөвлөлттэй холбоотой асуудлаар төрийн байгууллагатай харилцдаг, оролцоотой байдаг бол ямар үүрэг гүйцэтгэж оролцдог вэ?

Энэ нь орон нутгийн ИНБ-ууд эрүүл мэндийн асуудлаар ажиллахдаа ямар байгууллагатай харилцаж байгаагаас хамааран өөр өөр түвшинд оролцож, харилцаж байгааг харуулж байна. Тиймээс, цаашид төсвийн хөрөнгө оруулалт болон төлөвлөлт, эрүүл мэндийн үйлчилгээ болон түүний хүртээмжид тавих хяналтыг жигд идэвхжүүлж, цаашид оролцооны түвшинг ахиулах шаардлага байгааг харуулж байна.

- **Хэдийгээр орон нутгийн засаг захиргааны ажилтнууд төсвийн хөрөнгө оруулалтыг шийдэхдээ иргэдийг оролцуулах арга механизм ашигладаг гэж хариулсан боловч иргэдийн мэдлэг, оролцсон туршлага маш бага байна.** Орон нутгийн засаг захиргааныхны талаас илүү хувь (52%) нь орон нутагт нь одоо хэрэгжиж байгаа болон ирээдүйд хэрэгжүүлэх төсвийн хөрөнгө оруулалтыг шийдэхдээ иргэдийн оролцоог хангасан гэж хариулжээ. Мөн орон нутгийн сан (66%) болон төсвийн хөрөнгө оруулалтын явцад иргэдийг оролцуулсан гэсэн хариулсан хувь ижил өндөр байна.

Дүрс 31. Төсвийн хөрөнгө оруулалтыг төлөвлөх, хянахад таны зүгээс оролцох бололцоотой талаар аймаг/хотын, сум/дүүргийн засаг захиргаанаас танд мэдэгддэг үү?

Дүрс 32. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын аливаа үйл явцтай холбогдох боломж танд байсан уу?

Харин судалгаанд хамрагдсан иргэдийн дөнгөж 15% нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, хэрэгжилт, хяналтад оролцох боломжийн тухай мэддэг гэж хариулжээ. Мэдээлэлтэй иргэдийн хувийг насны бүлгээр нь харьцуулан харвал ахимаг насныхан (16%) болон ахмадуудтай (21%) харьцуулахад залуучуудын (8%) дунд хамгийн бага байна.

Энэхүү үр дүн нь мөн төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой мэдлэг, мэдээлэл иргэдийн дунд насны бүлгээс хамааран ялгаатай байгааг батлан харуулж байна. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай мэдээлэлтэй залуучуудын (13%) хувь нь ахимаг насныхан (18%) болон ахмадууд (30%)-тай харьцуулахад бага байна. Гэвч мэдээлэлтэй хувь нь хүйсээс үл хамаарсан буюу буюу эрэгтэй (16%), эмэгтэй (20%) гэдгээс үл хамааралтай байна. Үүнтэй адилаар төсвийн хөрөнгө оруулалтын аль нэг шатанд оролцох боломжтой байсан судалгаанд оролцогчдын хувь маш бага (19%) байна. Гэхдээ оролцох боломжтой гэж хариулсан хувь нь залуучууд (11%) болон ахимаг насныхантай (18%) харьцуулахад ахмад настнуудын (33%)-ын дунд өндөр байна. Ерөнхийдөө эдгээр үр дүн нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын үйл явцад оролцох боломжтой гэдгээ мэдэж буй хүн амын бүлэг нь эдгээр үйл ажиллагаанд илүү идэвхтэй оролцож байгааг харуулж байна.

- **Орон нутагт төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай мэдээллийг гол төлөв нүүр тулсан харилцааны хэлбэрээр дамжуулан хүлээн авч байна.** Судалгаанд оролцогчдын хамгийн ихдээ 20% төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой асуудлаар орон нутгийн засаг захиргаатай харилцах, үйл ажиллагаанд нь оролцох боломжийн тухай мэдэж байна. Тэдний мэдээлэл авсан гол сувгийг тодруулахад орон нутгийн удирдлагатай хийсэн биечилсэн уулзалт (45%), аймаг/дүүрэг/сум/хорооны хурал (57%) зэрэг хариултууд нийтлэг дурдагджээ. Гэвч судалгаанд хамрагдагчдын дөнгөж гурван хувь нь орон нутгийн засаг захиргаатай SMART UB зэрэг гар утасны апп-аар дамжуулан харилцсан гэжээ.
- **Орон нутгийн удирдлагатай харилцах боломжтой байсан иргэд нь баг/хороо, аймаг/хотын түвшинд илүү идэвхтэй оролцож байна.** Судалгаанд оролцогчдын олонх нь тухайн орон нутагт хэрэгжиж буй төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай мэдээлэл олж авах зорилгоор орон нутгийн удирдлагатай холбогдож байжээ. Харин төсвийн хөрөнгө оруулалтын асуудлаар холбогдох боломжтой байсан судалгаанд оролцогчдын дөрөвний нэг (25%) нь саналаа хүргүүлэх зорилгоор ханджээ.

Дүрс 33. Та ямар шалтгаанаар төрийн байгууллагатай холбогдож байсан бэ?

Дүрс 34. Хэрвээ та төрийн байгууллагатай холбогдож байсан бол, аль түвшинд харилцаж байсан бэ?

Мөн орон нутгийн удирдлагатайгаа төсвийн хөрөнгө оруулалтын асуудлаар холбогдсон судалгаанд оролцогчдын олонх нь (66%) баг/хорооны түвшиндээ оролцсон бөгөөд учир нь баг/хороо нь иргэдтэй харилцах, хүрч очих анхан шатны захиргааны нэгж юм.

- **Орон нутгийн удирдлагатайгаа харилцах боломжтой байсан иргэд санаачилга гаргах, санал дэвшүүлэх гэх мэтээр илүү идэвхтэй хэлбэрээр оролцож байна.** Орон нутгийн удирдлагатайгаа харилцах боломжтой байсан иргэдийн бараг тал нь (53%) нь өөрсдөө санаачилга гаргаж, санал дэвшүүлсэн байна. Мөн судалгааны үр дүнгээс харахад иргэд орон нутгийн удирдлагаасаа зөвхөн мэдээлэл авах бус, төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, хэрэгжүүлэлт, хяналт шинжилгээтэй холбоотой санал, бодлоо хуваалцах, шийдэл санал болгож буй нь харагдаж байна.

Иргэдийн хувьд харьяалах орон нутагт нь хэрэгжиж буй төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийг хянаж шинжлэх, мөшгөхөөс илүүтэйгээр санаачилга гаргах, санал бодлоо хуваалцах байдлаар оролцох хандлагатай байна. Хэдийгээр төрийн үйлчилгээний чанарыг сайжруулахад төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслийн гүйцэтгэл, ахицын тухай мэдээллийг хянах, тайлагнахад иргэдийн оролцоо нэн чухал боловч иргэдийн дөнгөж тавны нэг нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын явцын хяналт, орон нутгийн төлөвлөлтийн тухай сүүлийн үеийн мэдээлэл авах хүсэлт гаргаж, төсвийн хөрөнгө оруулалтад нөлөөлөх үйл ажиллагаанд оролцжээ.

Төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой санал, гомдол хүлээн авах, шийдвэрлэж буй туршлага

Нийгмийн эгэх хариуцлагын түгээмэл механизмуудын нэг бол гомдол санал гаргах механизм юм. Энэхүү дэд хэсэгт одоо ашигладаг гомдол гаргах механизм, иргэдийн гомдол санал гаргаж буй байдал, хөндөж буй асуудал, гомдол гаргаж буй бүлгүүдэд ялгаа бий эсэх, мөн гомдлын мөрөөр арга хэмжээ авч буй байдал болон гомдол гаргадаггүй шалтгаантай холбоотой үр дүнг танилцуулна.

- **Орон нутгийн удирдлага гомдлыг хүлээн авах хууль, эрх зүйн болон техникийн таатай боломжит орчин бүрдүүлсэн хэдий ч санал, гомдлыг шийдвэрлэх механизм нь дутмаг байна.** Орон нутгийн захиргааны олонх (80%) нь төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой асуудлаар санал, гомдол хүлээн авах албан ёсны механизмтай байна. Санал, гомдол хүлээн авдаг сувгуудаас хамгийн нийтлэг дурдагдсан нь дуудлагын төв (80%), албан захидал (76%) байна.

Дүрс 36. Хэрвээ танай орон нутгийн засаг захиргаа иргэдээс санал, гомдол хүлээн авах албан ёсны механизм ашигладаг бол, төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдийн төлөвлөлт болон гүйцэтгэлтэй холбоотой иргэд болон бусад оролцогч талуудаас ирсэн санал, гомдлыг авахдаа ямар суваг ашигладаг вэ?

Олон тооны санал авах сувгууд бий болж, тэдгээрийг ашиглаж буй байдал өндөр байгаа нь орон нутгийн засаг захиргаа хууль, эрх зүйн болон техникийн боломжит таатай орчин бүрдүүлснийг илтгэнэ. Гэхдээ эдгээр сувгийн хүртээмж, ирүүлсэн санал, гомдлыг ажилдаа тусгаж, ашиглаж буй байдлыг тусад нь салган дүгнэх шаардлагатай гэдгийг дурдах нь зүйтэй.

- **Иргэдийн хувьд орон нутгийн холбогдох удирдлагад гомдол гаргахдаа албан захидал, утас, биечилсэн харилцааг нийтлэг ашиглаж байна.** Орон нутгийн засаг захиргааны төлөөллөөр иргэдийн хамгийн нийтлэг ашигладаг, сайн мэддэг санал өгөх сувгуудыг эрэмбэлүүлсэн. Өгөгдсөн сувгуудын дундаас 'албан захидал' (32%) тэргүүлсэн бол утас (32%) болон биечлэн уулзах (28%) хэлбэрүүд удаалжээ. Эдгээр ашиглаж буй сувгууд нь гомдол гаргагч иргэдийн хүн ам зүйн онцлог шинжтэй холбоотой байна. Тухайлбал, орон нутгийн засаг захиргааны ажилтнуудаас төсвийн хөрөнгө оруулалтын асуудлаар хамгийн их санал, гомдол илэрхийлдэг идэвхтэй хүн амын бүлгийг тодруулахад ахимаг насны эрэгтэйчүүд (36%) тэргүүлсэн бол ахимаг насны эмэгтэйчүүд (28%), залуучууд (36%) удаалж байна. Хамгийн идэвхтэй гэж үнэлэгдсэн хүн амын бүлгийн олонх нь ахимаг насны иргэд байгаа учраас тэдгээрийн ашиглаж буй суваг нь албан захидал, утас, биечилсэн уулзалт гэх мэт уламжлалт суваг нийтлэг нэрлэгдсэн байж болзошгүй.

- **Хэдийгээр төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой цөөн тооны гомдол гарсан ч тухайн гомдолд дурдсан асуудлууд тодорхой хэмжээнд шийдэгдсэн гэж иргэд үзэж байна.** Судалгаанд оролцогчдын олонх (95%) нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай гомдол гаргаж байгаагүй ажээ. Өмнөх хэсгүүдэд дурдаж байсанчлан харьяалах орон нутагт нь хэрэгжиж буй төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай мэдээлэлтэй иргэд маш цөөн байна. Үүнтэй холбоотойгоор, төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаар гомдол хүргүүлсэн иргэдийн тоо маш бага (5%) байна. Гэхдээ залуучууд (3%) болон ахимаг насныхнаас (4%) илүүтэйгээр ахмад настнуудын (12%) дунд гомдол гаргаж, хүргүүлсэн иргэдийн хувь өндөр байна. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай гомдол хүргүүлсэн иргэдийн дунд хүйсийн хувьд буюу эрэгтэй (6%), эмэгтэй (4%) эсэхээс хамаарсан ялгаа ажиглагдсангүй

Гомдлын төрлийг авч үзвэл төсвийн хөрөнгө оруулалтын төсөл удааширсан, хойшилсон (29%) эсхүл дууссан боловч чанар хангалтгүй (29%) гэсэн гомдол хамгийн нийтлэг байна.

Орон нутгийн засаг захиргааныхан болон иргэдийн илэрхийлснээр гаргасан гомдлууд нь гол төлөв төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслийн эцсийн үе шаттай (төслийн чанар, гүйцэтгэлийн нийцэл г.м) эсвэл эхэн үе шаттай (төсөл хойшлох г.м) холбоотой байна. Орон нутгийн засаг захиргааны төлөөллийн талаас илүү нь иргэд хэрэгжиж буй төсвийн хөрөнгө оруулалтын мэдээлэл хүртээмжгүй байдалтай холбоотой гомдол хамгийн их гаргадаг гэжээ. Мөн тэдний гуравны нэг нь иргэдийн зүгээс эсэргүүцсэн төсвийн хөрөнгө оруулалтын төсөлтэй холбоотой гомдол байдгийг дурджээ. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төсөлтэй холбоотой гомдол гаргасан иргэдийн (n=21) олонх нь буюу (76%) нь тухайн гомдолд дурдсан асуудал тодорхой хэмжээнд шийдэгдсэн гэж хариулжээ.

Иргэдээс хүлээн авсан гомдол дотор төсвийн хөрөнгө оруулалтын мэдээллийн хүртээмжгүй байдалтай холбоотой гомдол хамгийн нийтлэг байдаг ажээ.

Орон нутгийн засаг захиргааны төлөөлөгчдийн олонх нь (86%) тухайн орон нутагт нь иргэдээс санал хүлээн авах тодорхой механизмтай гэж хариулжээ.

Орон нутгийн засаг захиргааны ажилтнуудын үзэж байгаагаар, хамгийн нийтлэг дурдагддаг (59%) гомдол нь олон нийтэд нээлттэй мэдээллийн дутмаг байдлаас үүдсэн төсвийн хөрөнгө оруулалтын ил тод байдалтай холбоотой асуудал буюу мэдээллийн хүртээмжгүй байдалтай холбоотой гомдол ажээ.

- **Хэдийгээр цөөн тооны иргэд гомдол гаргасан ч иргэд хариугаа хурдан шуурхай аваагүй байна.** Бичгээр гомдол гаргасан иргэдийн олонх (71%) нь тухайн орон нутгийн удирдлага асуудлыг нь цаг хугацаанд нь хурдан шуурхай шийдээгүй гэжээ. Иргэдийн гуравны нэг (33%) нь орон нутгийн удирдлага гаргасан гомдолд нь хариу өгсөн гэжээ. Мөн тэдний тал хувь (43%) нь 30 хоногийн дотор хариугаа хүлээж авсан гэж хариулсан бол 24% нь 30-аас дээш хоногийн дараа (хамгийн ихдээ 120 хоногийн дараа) хариугаа авчээ.

- **Иргэд харьяалах орон нутгийнхаа төсвийн хөрөнгө оруулалтын төсөлтэй холбоотой гомдол гаргахдаа биечлэн уулзаж санал, гомдлоо тавьж байна.** Сүүлийн 12 сарын хугацаанд гомдол гаргасан иргэдийн олонх нь (48%) нь утсаар ярих (24%), веб сайтаар дамжуулах (14%), дуудлагын төвд хандах (10%) зэрэг зайнаас харилцах суваг ашиглажээ. Гомдол хүлээн авах хайрцгаар дамжуулан өргөдөл бичих гэх мэт албан ёсны суваг ашиглан гомдол гаргах тохиолдол маш бага (5%) байна. Гомдол гаргасан иргэдийн талаас илүү хувь (52%) нь өөрсдийн орон нутгийн засаг захиргааны (аймаг/сум, дүүрэг/хороо) байранд биеэр очиж гомдлоо хүргүүлсэн байна. Мөн судалгаанд оролцогчдын бараг гуравны нэг нь (29%) иргэдтэй харилцах асуудал хариуцсан ажилтанд нь гомдлоо хүлээлгэн өгчээ.
- **Иргэдийн саналыг нэгтгэн боловсруулах механизм, арга ажиллагаа хязгаарлагдмал, тодорхой бус байна.** Санал болон гомдлыг гар аргаар цуглуулж, боловсруулж байна. Орон нутгийн захиргааны ажилтнуудын олонх (72%) нь цуглуулах, ангилах, тооцоолох болон бусад логик ажилбарыг гар аргаар гүйцэтгэдэг бол тэдний талаас илүү хувь нь энэ үйл ажиллагааг системээр дамжуулан хийдэг ажээ.

Дүрс 41. Танай байгууллага хүлээн авсан санал, хүсэлтийн талаарх мэдээллээ хэрхэн боловсруулдаг вэ?

Иргэдийн санал, гомдлыг системээр дамжуулан боловсруулах туршлага дутмаг байгаа нь олон нийтэд нээлттэй, цахимаар боловсруулалт хийх боломжтой программ хангамжийн дэмжлэг дутмаг байгаагаас шалтгаалж байна. Зарим орон нутгийн засаг захиргааны ажилтнууд мэдээллээ бүрэн боловсруулахгүй байгаа нь чадавх сул байдагтай холбон тайлбарлаж байна. Мөн ирсэн гомдол, саналд хариу өгөх, ирсэн гомдол саналыг ангилах баг томилон харгалзах байгууллагад нь хүргүүлдэг тухай дурджээ. Ирсэн санал, гомдолд боловсруулалт хийхдээ ихэвчлэн хөндсөн асуудлын давтамжийг тоолж байна. Зарим орон нутгийн засаг захиргааны ажилтнуудын дурдаж байгаагаар тухайн санал, гомдлыг шийдвэрлэх боломжтой эсэхийг мөн нягтлан үздэг ажээ. Үүний дараагаар, гомдол, саналыг тайланд тусган орон нутгийн удирдлагад хүргүүлэх бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд байгууллага дээрээ танилцуулдаг ажээ.

- **Орон нутгийн удирдлагуудад чиглэсэн саналууд дийлэнхийг эзэлж байгаа бөгөөд гарсан саналтай танилцан, тухайн түвшиндээ шийдэж буй тохиолдолд нийтлэг байна.** Орон нутгийн засаг захиргааны ажилтнуудын олонх (92%) нь иргэдээс ирүүлсэн санал гомдлыг төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, төсөвлөлтөд ашигладаг гэжээ. Мөн иргэдээс ирсэн санал, гомдлыг хэнд танилцуулдгийг тодруулахад, олонх нь аймаг/дүүргийн (92%) бусад байгууллагуудтай хуваалцдаг гэсэн бол гуравны хоёр (75%) нь байгууллага дотроо ярилцаж хэлэлцдэг гэжээ. Энэ нь иргэдээс ирсэн санал, гомдлын олонх нь нь орон нутгийн түвшинд шийдэгдэхүйц асуудлаар хандсан санал, гомдлоос бүрддэгийг харуулж байна.

Өргөдөл гомдлын бага хувь (29%) нь яам, агентлаг гэх мэт үндэсний хэмжээний дээд шатны байгууллагад танилцуулагддаг тухай дурджээ. Судалгаанд оролцогчид мөн санал, гомдлыг дамжуулах, шийдвэрлүүлэх талыг сонгохдоо тухайн гомдол, саналд сөхөгдсөн асуудлын онцлог, мөн чанараас хамааран шийддэг гэжээ.

3.2.2 Эрүүл мэндийн салбарын төсвийн ил тод байдал, олон нийтийн оролцоо

Тайлангийн энэ дэд хэсэгт эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, хүртээмжтэй холбоотой иргэдийн санал бодлын асуулгын үр дүнг танилцуулна. Гол зорилго нь:

- Эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээний талаарх ойлголтоо нэмэгдүүлэх
- Эрүүл мэндийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг хэмжих суурь үзүүлэлтүүдийг тодорхойлох
- Үйлчилгээний талаар мэдээлэл авах боломжтой мэдээллийн суваг зэргийн талаарх үр дүнг танилцуулах юм.

Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний хүртээмж, иргэдийн сэтгэл ханамж

Энэ хэсэгт эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээний хүртээмж, ашиглалт, иргэдийн сэтгэл ханамжтай холбоотой үр дүнг танилцуулна. Энэ хэсэг дэх үр дүн нь судалгаанд хамрагдсан орон нутгийн иргэдийн дунд явуулсан асуулгын үр дүнд суурилав. Судалгаанд оролцогчдын олонх нь (95.1%) нь өөрсдийн амьдарч байгаа сум болон, хороондоо албан ёсны бүртгэлтэй иргэд байна. Мөн судалгаанд оролцогч таван хүн тутмын дөрөв нь (84.2%) эрүүл мэндийн даатгалд хамрагдсан иргэд байна. Эрүүл мэндийн даатгалтай байх нь эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээ авах боломжийг бүрдүүлдэг.

- **Иргэдийн олонх (77%) нь өрхийн эмнэлэг/сумын эмнэлэг/сум дундын эмнэлгээс авсан эмчилгээ, нийгмийн эрүүл мэндийн үйлчилгээндээ сэтгэл ханамжтай байна.** Судалгаанд оролцогчдын харьцангуй цөөн хувь (39%) нь харьяа өрхийн эмнэлэг/сумын эмнэлэг/сум дундын эмнэлэгт хамгийн багадаа сард нэг удаа ханддаг гэсэн бол олонх (60.8%) нь жилдээ нэг удаа ханддаг гэжээ. Доорх хүснэгтэд судалгаанд оролцогчдын сүүлийн зургаан сарын хугацаанд авсан эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүнд өгч буй сэтгэл ханамжийн үнэлгээг нь харууллаа.

Хүснэгт 2. Судалгаанд оролцогчдын сүүлийн 6 сарын хугацаанд авсан үйлчилгээ, сэтгэл ханамж(%)

Эрүүл мэндийн үйлчилгээ	Үйлчилгээ авсан уу?		Хэрвээ тийм бол, сэтгэл ханамжаа үнэлнэ үү.			
	Тийм (%)	Үгүй (%)	Огт сэтгэл ханамжгүй (%)	Сэтгэл ханамжгүй (%)	Сэтгэл ханамжтай (%)	Бүрэн сэтгэл ханамжтай (%)
Эмчийн үзлэг	78	22	3	11	76	11
Тогтмол болон энгийн шинжилгээ (жишээ нь: шээс, цус, сахар, даралт, хавдар)	58	42	3	9	77	11
Хүүхэд, нярайн товлोलт дархлаажуулалт	21	79	2	4	76	19
Жирэмслэлт болон эх барих	11	89	4	13	67	16
Нялхас, шинэ ээж, өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй, гэрийн асаргаанд байдаг иргэдэд гэрээр хүрч үзүүлэх тусламж үйлчилгээ	11	89	0	13	72	15
Таны оношт таарсан эмийн жор бичилт болон үнийн хөнгөлөлт	47	53	1	7	77	15
Аймаг/дүүргийн эмнэлэгт шилжүүлэх	24	76	1	9	71	19
Нийгмийн эрүүл мэндийн үйлчилгээ/ зөвлөгөө	Тийм	Үгүй	Огт сэтгэл ханамжгүй	Сэтгэл ханамжгүй	Сэтгэл ханамжтай	Бүрэн сэтгэл ханамжтай
Халдварт бус өвчнөөс сэргийлэх (чихрийн шижин, зүрх судасны, г.м)	38	62	3	7	82	8
Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд	12	88	0	13	81	6
Гэр бүл төлөвлөлт	7	93	0	3	93	3
Жирэмслэлтээс хамгаалах	9	91	0	6	83	11
Жин	19	81	0	7	83	11
Шим тэжээлийн зохистой хэрэглээ зөвлөгөө	18	82	0	7	82	11
Сэтгэцийн эрүүл мэнд болон сэтгэл хямрал	10	90	3	11	68	18
Сэтгэцэд нөлөөлөх бодисын хэрэглээ	5	95	0	9	77	14

Судалгаанд оролцогчдын дурдсан эмчилгээний төрлүүдээс харахад эмчийн үзлэг (78.1%), тогтмол шинжилгээ (58.1%), эмийн жор бичилт (46.8%) зэрэг үйлчилгээг хамгийн их авчээ. Нийгмийн эрүүл мэндийн үйлчилгээний хувьд халдварт бус өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх (38%), жин үзэх (19%), шим тэжээлийн зохистой хэрэглээ зөвлөгөө (18%) зэрэг үйлчилгээг авсан хувь өндөр байна.

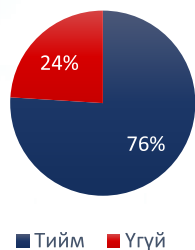
Ерөнхийдөө судалгаанд оролцогчдын 88% нь харьяа өрхийн эмнэлэг/сумын эмнэлэг/сум дундын эмнэлгээс дээр дурдсан үйлчилгээнээс дор хаяж нэгийг хүртсэн бол тэдний 54 хувь нь дээр дурдсан найман төрлийн нийгмийн эрүүл мэндийн үйлчилгээнээс аль нэгийг нь авчээ. Нэн ялангуяа эрэгтэйчүүдээс (38%) илүүтэйгээр эмэгтэйчүүд (62%) илүү их нийгмийн эрүүл мэндийн үйлчилгээ авчээ. Мөн түүнчлэн 'эрүүл мэндийн үйлчилгээ' (80%) болон 'нийгмийн эрүүл мэндийн үйлчилгээ' авсан судалгаанд оролцогчдын олонх (85%) нь авсан үйлчилгээндээ 'сэтгэл ханамжтай', 'маш их сэтгэл ханамжтай' гэсэн хариулт өгчээ. Ялангуяа хүүхэд, нярайн товлोलт вакцинжуулалт, эмийн жор бичүүлж авах гэх мэт үйлчилгээг авсан иргэдийн хувьд сэтгэл ханамж хамгийн өндөр байна.

Монгол Улсад Ил
Тод Байдал, Олон
Нийтийн Оролцоог
Нэмэгдүүлэхэд
Нийгмийн Эгэх
Хариуцлагыг
Бэхжүүлэх нь

СУУРЬ СУДАЛГААНЫ
ТАЙЛАН

- **Авсан эмчилгээ, нийгмийн эрүүл мэндийн үйлчилгээнд сэтгэл ханамжгүй байгаа иргэдийн хувьд гол шалтгаан нь өрхийн эмнэлгийн ачаалал, гэрээр эргэх боломж хязгаарлагдмал байдагтай холбоотой байна.** Эмчийн үзлэг

болон гэрээр идэвхтэй эргэх үйлчилгээ авсан иргэд хамгийн сэтгэл ханамжгүй байна. Энэ нь цар тахлын нөхцөл байдалтай холбоотойгоор 'гэртээ байх' удирдамжийн дагуу байнгын хяналтад байдаг, гэрээр идэвхтэй эргэх үйлчилгээ авдаг иргэдийн хувьд томоохон бэрхшээл болж байсныг харуулна. Ерөнхийдөө судалгаанд оролцогчдын 14 хүртэлх хувь нь эрүүл мэндийн үйлчилгээндээ 'сэтгэл ханамжгүй', 'огт сэтгэл ханамжгүй' гэсэн хариулт өгчээ. Өрхийн эмнэлэгт биеэр очиж авч буй үйлчилгээндээ сэтгэл ханамжгүй байгаагийн шалтгааныг иргэдээс тодруулахад олонх нь эмнэлэгт хандахад бэрхшээлтэй байсан гэж хариулжээ. Судалгааны мэдээлэл цуглуулах үед (2021 оны IV-VI сар), бүх анхан шатны тусламж үйлчилгээ үзүүлдэг байгууллагууд нийгмийн эрүүл мэндийн онц байдалтай холбоотойгоор бэлэн байдалд ажиллаж байсан ба КОВИД-19 цар тахлын туршид хэвийн үйл ажиллагаа явуулах боломжгүй байсантай холбон тайлбарлаж байна.

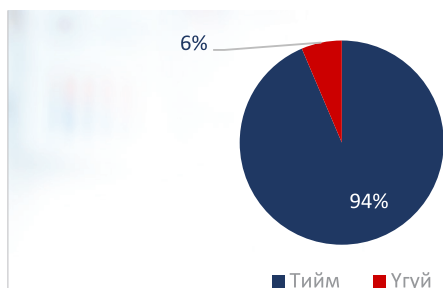

Дүрс 43. COVID-19 цар тахлын үед та анхан шатны эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг шаардлагатай үедээ авах боломжтой байсан уу?

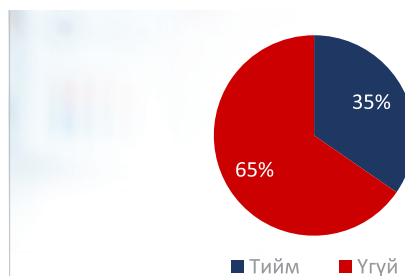

Дүрс 44. COVID-19 цар тахал дэгдсэнээс хойш өрхийн эмнэлэг/ сум/сум дундын эмнэлэгтээ хандахад ямар байсан бэ?

- **КОВИД-19 цар тахлын үед иргэд харьяа өрхийн/сумын/сум дундын эмнэлгээс шаардлагатай, анхан шатны үндсэн үйлчилгээ авахад хүндрэлтэй байжээ.** Хэдийгээр судалгаанд оролцогчдын олонх нь үндсэн болон нэн шаардлагатай эрүүл мэндийн үйлчилгээг авсан гэж хариулсан ч цар тахлын үед өрхийн/сумын/сум дундын эмнэлгээсээ үндсэн, нэн шаардлагатай үйлчилгээ авахад илүү хэцүү байсан (68%) гэж хариулжээ. Учир нь халдварын дэгдэлттэй холбоотойгоор иргэд шаардлагагүй тохиолдолд гэрээс гарахгүй байх нөхцөл байдал улс даяар үүсээд байсан юм. Хэдий тийм боловч судалгаанд хамрагдсан дөрвөн хүн тутмын нэг нь шаардлагатай байсан ч өрхийн эмнэлгээс үндсэн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ авч чадаагүй гэж хариулжээ.
- **Хэдийгээр өрхийн эмнэлэгт хандсан иргэдийн олонх нь шаардлагатай эрүүл мэндийн үйлчилгээгээ авч чадсан боловч боломжит эрүүл мэндийн үйлчилгээ, эмч нарын цагийн талаарх мэдээлэл байхгүй, цаг урьдчилж авах боломжгүй байснаас шалтгаалан хүлээлгийн хугацаа урт байсан гэж үзжээ.** Судалгаанд оролцогчдоос зочлон очсон ажлын цагт нь эрүүл мэндийн төв ажиллаж байсан эсэхийг тодруулахад олонх (93.6%) нь нээлтэй байсан гэжээ. Гэвч 'хаалттай байсан' гэсэн хариулт өгсөн иргэдийн олонх нь хаалттай байгаагийн шалтгааныг тайлбарласан мэдээлэл байхгүй, хэзээ дахин онгойх цаг нь байхгүй байсан гэх мэт хариулт өгчээ.

Дүрс 45. Сум/өрхийн эмнэлэгт хандахад ажлын цагийн хуваарийн дагуу ажиллаж байсан уу?

Дүрс 46. Хэрэв сум/хорооны эмнэлэг хаалттай байсан бол, ямар учраас хаалттай, хэзээ ахин ажиллаж эхлэх талаар мэдээлэл өгсөн байсан уу?

Эрүүл мэндийн ажилтан байгаагүйгээс үйлчилгээ авч чадаагүй иргэдийн олонх нь ажилтан ажлын байрандаа байгаагүй шалтгааны талаар мэдээлэл байхгүй байсан гэжээ. Харин шалтгаанаа бичсэн байсан эрүүл мэндийн төвүүдийн хувьд 'гадуур ажилтай' гэсэн бичиг үлдээсэн тохиолдол нийтлэг байжээ. Гэхдээ хамт ажилладаг хүмүүс нь гол төлөв 'КОВИД-19'-н халдвар авсан, гэрээр эргэхээр гарсан, амралтаа авсан гэх мэт шалтгааныг нэмж өгч байжээ.

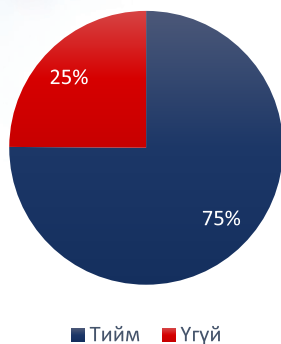
Эрүүл мэндийн ажилтнаа хүлээсэн иргэдийн олонх (58%) нь үйлчилгээ авахын тулд нэгээс гурван цаг зарцуулсан бол гуравны нэг (31%) нэг хүртэлх цаг, 12 хувь нь 3 болон түүнээс дээш цаг хүлээжээ.

Дүрс 47. Хэрвээ хүлээх шаардлагатай болсон бол, шалтгаан нь юу байсан бэ? (n=26).

Судалгаанд оролцогчдын бараг тал (49%) нь урьдчилж цаг авах үйлчилгээ байдаггүй гэж хариулсан бол гуравны нэг (29%) нь цаг захиалах боломж байсан ч ашиглаагүй гэж хариулжээ. Ингэж хариулсан оролцогчдын хувьд нас, хүйсээс хамаарсан ялгаа ажиглагдаагүй. Судалгаанд оролцогчдын тавны нэг (22%) нь эрүүл мэндийн үйлчилгээ авахдаа урьдчилж цаг авчээ. Эдгээр үр дүн нь иргэдэд зориулсан цаг авах үйлчилгээ байхгүй, эрүүл мэндийн ажилтны ирцтэй холбоотой мэдээллийг иргэдэд хүргэх суваг байхгүй зэргээс шалтгаалан иргэд анхан шатны тусламж үйлчилгээг хурдан шуурхай авах боломжгүй болж, олон цаг хүлээх тохиолдол гарч байгааг харуулж байна.

- Иргэдийн олонх нь вакцинжуулалттай холбоотой сүүлийн үеийн мэдээллийг цаг алдалгүй авдаг бөгөөд албан ёсны сувгаар тараасан мэдээлэлд илүү их итгэж байна. Судалгаанд хамрагдсан иргэдийн олонх (82%) нь Монгол Улсын ЗГ-аас худалдан авсан вакцинуудын талаар мэдээлэлтэй байна. Мөн тэдний дийлэнх буюу дөрөвний гурав нь КОВИД-19-н эсрэг вакцины талаар мэдээлэлтэй байгаа гэжээ. Тухайлбал, иргэдийн бараг 80 хувь нь вакцинжуулалтад түрүүлж хамрагдах зорилтот бүлгийн талаар мэдэж байна.

Дүрс 48. Та КОВИД-19 вакцинжуулалтын төлөвлөгөөний талаар сонссон уу?

Дүрс 49. КОВИД-19-н вакцинжуулалтын талаарх танд өгсөн мэдээллээс хамгийн ойлгомжтой нь хэний мэдээлэл байсан вэ?

Засгийн газар, Эрүүл мэндийн яам, Халдварт өвчин судлалын үндэсний төв зэрэг төрийн байгууллагаас өгч буй албан ёсны мэдээлэл нь цар тахлын нөхцөл байдлын талаарх мэдээллийн гол эх сурвалж нь болж байна. Иргэд мэдээлэл авч буй эх сурвалждаа итгэж буй эсэхийг тодруулан асуухад олонх (69%) нь мэдээллийн эх сурвалждаа болон эдгээр эх сурвалжаас авч буй КОВИД-19 цар тахлын талаарх мэдээлэлд итгэж байгаа гэжээ. Энэ үр дүн иргэд төрийн хэвлэл мэдээлэлд илүү их анхаарал хандуулж байгааг харуулж байна.

- Иргэд КОВИД-19 цар тахлын үед өрхийн/сумын/сум дундын эмнэлгээс авсан КОВИД-19-тэй холбоотой мэдээлэл, зөвлөгөөнд сэтгэл ханамж бага байна. Судалгаанд хамрагдсан иргэдээс цар тахлын үед эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээний төвүүдтэй харьцсан туршлагыг нь тодруулан асуусан. Судалгаанд оролцогчдын 42 хувь нь цар тахлын үед өөрсдийн өрхийн/сумын/сум дундын эмнэлгээс COVID-19 цар тахалтай холбоотой ямар нэгэн мэдээлэл, зөвлөгөө болон эмчилгээ үйлчилгээ аваагүй гэж хариулжээ.

Дүрс 50. COVID-19 цар тахлын үед та өрхийн сум/сум дундын/ өрхийн эмнэлгээсээ COVID цар тахалтай холбоотой зөвлөгөө мэдээлэл болон үйлчилгээ авч байсан уу?

Дүрс 51. Хэрэв тийм бол, өрхийн эмнэлэг/ сум/сум дундын эмнэлгээсээ зөвлөгөө, мэдээлэл, авсан бол, хэр сэтгэл хангалуун байгаа вэ?

Судалгаанд оролцогчдын гуравны нэг (29%) нь COVID-19 цар тахалтай холбоотой ямар нэгэн мэдээлэл, зөвлөгөө эсхүл эмчилгээ үйлчилгээний аль нэгийг авсан гэж хариулсан бол мөн гуравны нэг нь мэдээлэл зөвлөгөө болон эрүүл мэндийн үйлчилгээний аль алиныг нь авсан гэж хариулжээ. Эдгээр авсан мэдээлэл, зөвлөгөө, үйлчилгээндээ хэр сэтгэл ханамжтай байгааг тодруулан асуухад олонх нь 'дундаж' (сэтгэл ханамжтай, ханамжгүйн аль нь ч бус) үнэлгээ өгөх хандлагатай байна.

- Иргэдийн олонх нь цар тахалтай тэмцэх хамгийн гол арга нь вакцинжуулалт гэж үзэж байгаа бөгөөд вакцины тухай эерэг эсвэл хэвийн хандлагатай байгаа боловч улс орны хэмжээнд авч хэрэгжүүлсэн хариу арга хэмжээнд сэтгэл ханамжгүй байна.

Судалгааны мэдээлэл цуглуулах үед судалгаанд оролцогчдын дийлэнх (90%) нь КОВИД-19 өвчний эсрэг вакцин хийлгэсэн байсан бол дөнгөж 10 хувь нь хийлгээгүй байжээ. Иргэдийн олонх нь КОВИД-19-ийн эсрэг вакцинд нааштай хандаж байгаа бөгөөд цар тахалтай тэмцэх гол арга гэж үзэж байна.

Хэдий тийм боловч судалгаанд оролцогчдын тал (50%) нь цар тахлын үед төрөөс улс орны хэмжээнд авсан хариу арга хэмжээнд сэтгэл ханамжгүй байна. Судалгаанд оролцогчдын 37 хувь нь 'дундаж' үнэлгээ өгсөн бол мэдэгдэхүйц бага хувь (14%) нь эерэг үнэлгээ өгчээ.

Эрүүл мэндийн салбартай холбоотой санал, гомдлыг хүлээн авч буй өнөөгийн байдал

Судалгааны хүрээнд эмчлүүлэгчид болон иргэдээс гомдол хүлээн авах механизм байгаа эсэхийг тодруулсан юм. Учир нь гомдол гаргах механизм олон нийт дуу хоолойгоо хүргэх, сонсгох гол суваг бөгөөд иргэдэд чиглэсэн зөвлөлдөх үйл явцад ихээхэн чухал үүрэг гүйцэтгэдэг. Иймд энэ дэд хэсэгт орон нутгийн түвшинд иргэдийн саналыг хүлээн авч, шийдэж буй өнөөгийн механизмыг судалж үр дүнг танилцууллаа.

- **Орон нутгийн эрүүл мэндийн газар иргэдээс эрүүл мэндийн үйлчилгээ болон салбарын хөрөнгө оруулалттай холбоотой санал, гомдол хүлээн авах суваг, механизмын талаар сайтар мэдээлэлтэй байна.** Орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллагын олонх (93%) нь эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой асуудлаар санал авах суваг, механизм байгаа гэж хариулжээ. Гэвч салбарт хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн, хэрэгжиж буй, дууссан төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай гомдол хүлээн авах механизмтай орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллага дөнгөж талаас илүү (57%) байна.
- **Орон нутгийн эрүүл мэндийн газар иргэд болон бусад оролцогч талуудаас санал хүлээн авах орчин, механизм бүрдүүлжээ.** Орон нутгийн эрүүл мэндийн газрын олонх (80%) нь өрхийн эрүүл мэндийн төвд үзүүлж байгаа үйлчилгээтэй холбоотой асуудлаар иргэдтэй харилцах тусгайлсан ажилтантай гэжээ. Тэдгээрийн олонх нь 'зайнаас' буюу лавлах утас, байгууллагын веб сайт зэрэг хэлбэрээр иргэдээс санал ирэх нь нийтлэг байдаг гэжээ.

Монгол Улсад Ил
Тод Байдал, Олон
Нийтийн Оролцоог
Нэмэгдүүлэхэд
Нийгмийн Эгэх
Хариуцлагыг
Бэхжүүлэх нь

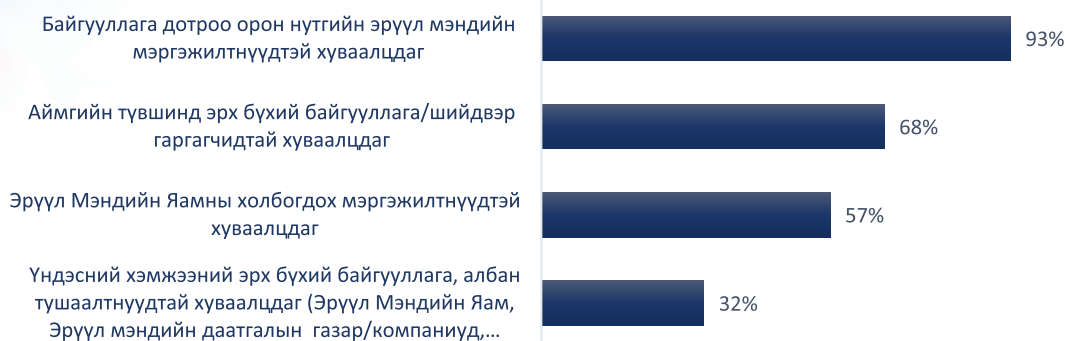
СУУРЬ СУДАЛГААНЫ
ТАЙЛАН

Дүрс 54. Орон нутгийн байгууллага эрүүл мэндийн газар/хэлтсээс уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-т өрхийн эмнэлэгт авч буй эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой иргэд болон бусад оролцогч талуудаас ирсэн санал, гомдлыг авахдаа ямар суваг ашигладаг вэ?

Гэвч, албан захидал, биечлэн уулзах зэрэг уламжлалт хэлбэрээр иргэдээс санал, гомдол хүлээн авдаг гол арга зам хэвээр байна. Бусад сувгаар дамжуулан санал авдаг гэж хариулсан ажилтнуудын хувьд эрүүл мэндийн байгууллага дээрээ байршуулсан 'санал хүсэлтийн хайрцаг', 'ёс зүйн хороо'-нд хандах гэх мэт хариултыг нэмж өгчээ. Судалгаанд оролцогчдын дурдаж байгаагаар 'Иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх тухай' хууль нь орон нутгийн эрүүл мэндийн газар, нутгийн удирдлага дагаж мөрддөг гол эрх зүйн акт гэдгийг дурджээ. Ийм учир тус хуульд заасан олон төрлийн албан ёсны сувгуудаар иргэдээс санал авч, хариу өгдөг гэжээ.

- **Ахимаг насныхан болон ахмадууд, ялангуяа эмэгтэйчүүд нь эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой асуудлаар санал хүргүүлдэг гол хүн амын бүлэг ажээ.** Орон нутгийн эрүүл мэндийн газрын ажилтнуудаар хамгийн идэвхтэй санал өгч, гомдол гаргадаг хүн амын бүлгийг эрэмбэлүүлэв. Ахимаг насны буюу 35-аас 54 насны (эрэгтэй, эмэгтэй) иргэд эрэмбийг тэргүүлсэн бол, үүний дараа 65-аас дээш насны эмэгтэйчүүд буюу эмэгтэй ахмадууд, гуравдугаарт 18-аас 34 насны (эрэгтэй, эмэгтэй) иргэд эрэмбэлэгдэв. Энэ нь ахимаг насныхан, нэн ялангуяа эмэгтэйчүүд хамгийн идэвхтэй хүн амын бүлэг төдийгүй эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой асуудлаар орон нутгийн эрүүл мэндийн газартайгаа илүү их харилцаж, оролцож байгааг харуулж байна.
- **Иргэдээс ирүүлсэн санал, гомдол нь олон талуудаас хамаарах өргөн хүрээний асуудлууд байдаг ажээ.** Хуулийн дагуу төрийн байгууллагууд санал, гомдлыг хүлээн авч, холбогдох талууд руу шийдвэрлүүлэхээр шилжүүлэх үүрэгтэй байдаг.

Дүрс 55. Хүлээж авсан мэдээлэл, санал, хүсэлтийг хэнтэй хуваалцдаг вэ?

Орон нутгийн эрүүл мэндийн газрын ажилтнуудын дурдсанаар иргэдээс ирсэн саналыг байгууллага дотроо болон орон нутгийн бусад талуудтай хуваалцдаг байна. Орон нутгийн эрүүл мэндийн газруудын (57%) талаас илүү хувь нь Эрүүл мэндийн яам зэрэг үндэсний хэмжээний байгууллагатай хуваалцаж байсан туршлагатай байгаа бол 32 хувь нь бусад агентлагт уг асуудлыг уламжилжээ. Энэ нь иргэдийн гаргаж буй эрүүл мэнд болон бусад хөндсөн саналын агуулга нь зөвхөн орон нутгийн түвшинд төдийгүй үндэсний хэмжээний асуудал байгааг харуулж байна.

- **Хэдийгээр иргэдээс санал хүлээн авах механизм бүрдсэн ч ирсэн саналыг боловсруулах, хуваалцах, шийдвэр гаргахад ашиглах зохицуулалт тодорхой бус байна.** Орон нутгийн эрүүл мэндийн газраас судалгаанд оролцогчдын олонх (90%) нь иргэдээс ирсэн санал, гомдлыг эрүүл мэндийн үйлчилгээний төлөвлөлт, тайлагналтад ашигласан гэж хариулсан боловч тэдгээрийн цөөхөн хувь нь хэрхэн ашигласан тухайгаа дэлгэрүүлэн тайлбарлажээ. Зарим нь энэ чиглэлд дараах туршлагуудаа хуваалцжээ:
 - Ирсэн саналыг боловсруулж, ангилж, сар тутам удирдлагад тайлагнаж хүргүүлдэг;
 - Эрүүл мэндийн ажилтантай холбоотой ирүүлсэн саналыг ажилтнуудын гүйцэтгэлийг үнэлэхэд мөн магадлан итгэмжлэхэд ашигладаг;
 - Сар тутам ‘Санал, гомдол шийдвэрлэлтийн тайлан’ гаргадаг;
 - Бусад чухал, ач холбогдол бүхий саналуудыг төлөвлөлтөд ашигладаг.

Орон нутгийн эрүүл мэндийн газрын ажилтнуудын олонх (83%) нь иргэдийн санал гомдолд хариу өгөх албан ёсны механизм байдаг гэж хариулжээ. Хамгийн нийтлэг дурдагдсан механизмд биечилсэн уулзалт, байгууллагын албан ёсны веб сайтаар дамжуулан өгч буй хариулт хамаарна. Эдгээр байгууллагын өөр өөр арга ажиллагаа нь иргэдээс ирсэн гомдлыг боловсруулах, шийдвэр гаргахад ашиглах тухай зааварчилгаа, журам тодорхой бус байгааг илэрхийлнэ.

- **Иргэдийн санал, гомдол гаргаж байсан туршлага нь нас, хүйсээс үл хамааран бага байна.** Судалгаанд оролцогчдын дөнгөж тал хувь (50%) нь харьяа нутагтаа авч буй эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой гомдол гаргах механизм байдаг тухай мэдэж байна. Ялангуяа, энэ механизмын талаар мэдэж байгаа иргэдийн дөнгөж дөрвөн хувь нь эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээний байгууллагаа авсан үйлчилгээтэй холбоотой гомдол гаргаж байжээ. Хэзээ ч санал, гомдол гаргаж байгаагүй иргэдийн 64% нь гомдол гаргах шалтгаан гараагүй гэж тайлбарлажээ. Гомдол, санал хүргүүлээгүй шалтгааныг нэмж тодруулахад тэдний гуравны нэг (27%) нь эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой гомдол гаргах механизм, гомдол гаргах эрхээ мэдээгүй учраас гаргаагүй гэсэн хариулт өгсөн юм.

Мөн судалгаанд оролцогчдын маш бага хувь нь гаргасан гомдлын дагуу хариу өгнө гэж бодоогүй учраас авсан үйлчилгээтэй холбоотой гомдол гаргаагүй гэсэн хариулт мөн өгчээ. Гомдлын дагуу асуудал шийдэгдсэн гэж хариулсан судалгаанд оролцогчдын олонх (75%) нь өрхийн/сум/сум дундын эмнэлэгт авсан эмчилгээ, үйлчилгээндээ сэтгэл ханамжтай байгаа бол гомдлын дагуу асуудал шийдэгдээгүй судалгаанд оролцогчдын дөнгөж 57 хувь нь авсан үйлчилгээнд сэтгэл ханамжтай байна гэж хариулжээ.

- **Иргэдийн ирүүлсэн гомдлыг төрөлжүүлэн авч үзвэл олонх нь эрүүл мэндийн ажилтнуудын ёс зүй, үйлчилгээний чанартай холбоотой санал байна.** Ирүүлсэн гомдлын олонх нь эрүүл мэндийн байгууллагын бүтэц, үйл ажиллагаатай холбоотой асуудал байна. Гомдол гаргасан иргэдийн бараг тал нь эрүүл мэндийн анхан шатны байгууллагадаа хандан гомдол гаргасан бол 36 хувь нь орон нутгийн эрүүл мэндийн газарт, 17 хувь нь Эрүүл мэндийн яамд хандсан байна. Энэ нь гаргасан гомдлын олонх нь үндэсний хэмжээний удирдах дээд байгууллагад бус тухайн орон нутгийн удирдлагад хандаж буйг харуулна.

Дүрс 58. Хэрэв та өмнө нь гомдол гаргаж байсан бол, гомдол гаргасан шалтгаан тань юу вэ?

Гомдол гаргасан иргэдийн талаас илүү (53%) нь хариугаа нэг сараас дээш хугацааны дараа авчээ. Харин гуравны нэг (33%) нь 14 ба түүнээс бага хугацаанд хариугаа авчээ. Хуулийн дагуу, иргэдийн гомдолд 30 хоногийн дотор хариу өгөхөөр⁶ заасан байдаг.

Дүрс 59. Хэрэв тийм бол ямар арга замаар гомдол, санал хүсэлтүүдээ хүргүүлсэн бэ?

Гомдол гаргасан иргэдийн олонх нь утсаар ярих, биеэр уулзах зэрэг хэлбэрээр гомдлоо хүргүүлж байна. Энэ нь иргэд захидал, электрон шуудан гэх мэт 'шууд бус' харилцааны хэлбэрээс илүүтэй 'шууд' харилцаа буюу гомдол саналаа биечилсэн хэлбэрээр илэрхийлэхийг илүүд үзэж байгааг харуулна. Хэдийгээр энэ жагсаалтад бүх сувгийг багтаагаагүй боловч гомдлын механизмд ашигладаг хамгийн чухал, нийтлэг сувгуудыг тоймлон харууллаа.

⁶ 'Иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх тухай хууль': 16-р зүйл. Өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх, хариу өгөх хугацаа. 1.Өргөдөл, гомдлыг хүлээн авсан өдрөөс хойш 30 хоногт багтаан шийдвэрлэнэ.

3.3 Орон нутгийн түвшин дэх институтийн уялдаа холбоо, чадавх

- **Орон нутгийн ИНБ-ууд нь эрүүл мэндийн үйлчилгээний хүртээмж, төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, хяналтад иргэдийг оролцуулахад орон нутгийн удирдлагаас илүүтэй ач холбогдол өгч байна.** Судалгаанд хамрагдсан бүх ИНБ (100%), орон нутгийн удирдлагын олонх (96%) нь төлөвлөлт, хяналтад иргэд оролцох нь чухал гэж үзэж байхад орон нутгийн эрүүл мэндийн газрынхны 77% нь ижил хариулт өгчээ.

Дүрс 60. Таны бодлоор, уг төсвийн хөрөнгө оруулалттай төслүүд болон эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг төлөвлөх, хяналт шинжилгээ хийхэд, иргэдийн оролцоо яагаад чухал вэ?

Хэдий оролцогч талуудын олонх нь иргэдийн оролцооны тухай эерэг хариулт өгсөн ч иргэдийн оролцоог дэмждэггүй тал байсаар байна. Тиймээс ойлголт, хандлагыг өөрчлөх арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх нь өнөөгийн нөхцөл байдлыг сайжруулах, шинэ санал санаачилгыг эхлүүлэхэд тустай.

- **Орон нутгийн ИНБ нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын үйл явц, алхмуудад оролцоход нь дэмжлэг үзүүлэхүйц нийгмийн хариуцлагын арга, хэрэглэгдэхүүнүүдийн тухай мэдлэг, мэдээлэлтэй байна.** Судалгаанд хамрагдсан ИНБ ил тод байдал, нийгмийн эгэх хариуцлага зэрэг төслийн гол асуудлаар ажилладаг байгууллагууд байсан учраас олонх (77%) нь нийгмийн эгэх хариуцлагын арга барил, хэрэглэгдэхүүний талаар мэдэж байв. Тухайлбал, нийт ИНБ-н багадаа тал хувь нь иргэдийн оролцоот төсөв (63%), төсвийн зарцуулалтыг мөшгих судалгаа (50%), төсвийн хөрөнгөөр хийх худалдан авах ажиллагааны хяналт (50%) зэрэг нийгмийн эгэх хариуцлагын арга барил, хэрэглэгдэхүүнийг мэдэж байна.

Дүрс 61. Та ямар 'Нийгмийн эгэх хариуцлагын хэрэглэгдэхүүн'-үүдийг мэддэг вэ?

Энэ нь ерөнхийдөө төсвийн хөрөнгө оруулалтын төсөвлөлт, хяналтад оролцох ИНБ-ын чадавх, бэлэн байдлыг илтгэн харуулж байна. Бусад төрлийн нийгмийн эгэх хариуцлагын арга барил, хэрэглэгдэхүүн ашиглаж буй гэж хариулсан ИНБ-ын хувьд 'иргэдийн сэтгэл ханамжийн судалгаа', 'хуулийн хэрэгжилтийн хяналт', 'олон нийтийн нөлөөлөл' гэх мэт арга замыг нэмж дурджээ.

- **Орон нутгийн түвшинд нутгийн засаг захиргаа шинэлэг санал, санаачилгыг нээлттэй хүлээн авах хандлагатай байна.** Орон нутгийн ЭМГ-ын олонх (84%) нь өөрсдийгөө шинэ санал, санаачилгад 'нээлттэй' гэж үзсэн бол ИНБ-ын талаас илүү хувь нь ижил хариулт сонгожээ. Орон нутгийн ЭМГ-ын бараг тал нь шинэ санал санаачилгад 'нээлттэй' гэхдээ нутгийн удирдлага, иргэдийн хувьд сорилт тулгарч болзошгүй гэж үзэж байна.

Дүрс 62. Орон нутгийн удирдлага, ЭМГ нь (МТ-д суурилсан гм шинэлэг шийдэл, санал санаачилгад) хэр нээлттэй вэ?

Гэвч ИНБ-ын гуравны нэг нь орон нутгийн удирдлага, ЭМГ нь шинэ санаачилгад төдийлөн нээлттэй бус байдаг гэж үзсэн бөгөөд тэдэнд технологид суурилсан шийдлийн ач холбогдол, үр ашгийг харуулсан мэдээлэл өгөх шаардлагатай гэж үзэж байна. Энэ нь ИНБ нь орон нутгийн удирдлагын шинэ санаачилгад хандах хандлагыг арай илүү сөргөөр үнэлж байдгийг харуулж байна.

- **Орон нутгийн удирдлага, ИНБ-ууд нь оролцоог хангахад чиглэсэн ажил ихээхэн чухал ач холбогдолтой гэж үзэж байгаа боловч цаашид илүү үр дүнтэй оролцохын тулд чадавх бэхжүүлэх шаардлагатай байгаа гэжээ.** ИНБ (35%), орон нутгийн засаг захиргааны (45%) олонх нь голлогч талуудын хамтран ажиллахад хэр бэлэн байгаа талаар ижил байр суурьтай байна. Илүү үр дүнтэй оролцохын тулд илүү их дэмжлэг, сургалт шаардлагатай байна. ИНБ, орон нутгийн засаг захиргааны бараг дөрөвний нэг нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын шийдвэр гаргах явц, хяналтад иргэд идэвхтэй оролцож байгаа гэж үзжээ.

Дүрс 63. Иргэний нийгмийн байгууллага болон иргэдийн хувьд төрийн байгууллагатайгаа хамтрахад хэр бэлэн байна вэ?

Хэдийгээр ИНБ-ын бараг тал хувь (48%) нь ИНБ, иргэд нь оролцоход тодорхой хэмжээнд бэлэн гэж үзэж байгаа ч тэдний тавны нэг нь орон нутгийн удирдлагын зүгээс иргэдийг оролцуулах туршлага бага байдгаас үүдэн оролцох боломж хязгаарлагдмал байна гэж үзжээ.

3.4. Мэдлэг ба суралцахуй

3.4.1 Төсвийн хөрөнгө оруулалтын удирдлага ба эрүүл мэндийн салбарт нийгмийн эгэх хариуцлагад тулгамдаж болзошгүй сорилтууд

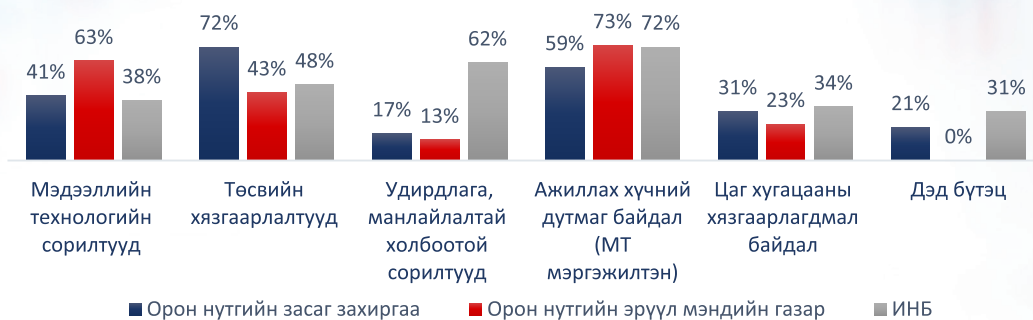
- **Орон нутгийн ИНБ, нутгийн захиргааны хувьд иргэдийн мэдлэг, ур чадвар, хандлага нь иргэдтэй харилцах, иргэдийг оролцоог хангахад гол сорилт болдог гэж үзжээ.** Орон нутгийн засаг захиргаа, ЭМГ, ИНБ-ын төлөөллөөс төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, хяналттай холбоотой асуудлаар иргэдтэй харилцах, тэднийг оролцуулах, оролцооны механизмуудыг ажиллуулахад тулгардаг тодорхой сорилтуудыг тодруулав. Хамгийн нийтлэг дурдагдсан сорилт нь иргэдийн мэдлэгийн түвшин, оролцооны ач холбогдлын талаарх ойлголт дутмаг байдал гэж үзжээ.

Дүрс 64. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүд болон анхан шатны эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг төлөвлөх, хянах явцад иргэдийн оролцоог хангахад төрийн байгууллагуудад ямар асуудлууд тулгардаг вэ?

Тэдний олонх нь иргэдийн оролцоог илүү үр дүнтэй болгох, санал бодлоо илэрхийлэхэд нь туслах зуучлагч, дамжуулагч тал хэрэгтэй гэж үзэж байна. Нэн ялангуяа ИНБ-ын зүгээс зуучлагч талаас гадна боломжит сувгууд шаардлагатай байгааг дурдсан бол орон нутгийн засаг захиргааны хувьд оролцооны ач холбогдлын талаар иргэдэд ойлголт өгөх хэрэгцээ байгааг онцлон дурджээ.

- **Институтийн түвшинд төсвийн хөрөнгө оруулалт, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээнд мэдээлэл, харилцаа холбоо, технологид суурилсан шийдэл нэвтрүүлэхэд тулгарч болзошгүй сорилтыг нэрлүүлэхэд төсвийн хязгаарлагдмал боломж, чадавхтай хүний нөөцийн дутмаг байдал гэх хариулт нийтлэг дурджээ.** Доорх дүрсэд мэдээллийн технологид суурилсан шийдэл нэвтрүүлэхэд төрийн байгууллагын хувьд хүн хүчний болон санхүүгийн хязгаарлагдмал нөөц бэрхшээл сорилт үүсгэж болзошгүй байна. Ялангуяа орон нутгийн ЭМГ-ын зүгээс хүний нөөцтэй холбоотой сорилтыг нийтлэг дурдсан бол орон нутгийн засаг захиргааны хувьд төсвийн хязгаарлагдмал байдалтай холбоотой сорилт олноор дурдагджээ. Орон нутгийн засаг захиргаа болон ЭМГ-ын төлөөллийн өгсөн хариултын талаас илүү хувь (54%) нь төсвийн хязгаарлалт,

Дүрс 65. Таны бодлоор, мэдээлэл, харилцаа холбооны технологид суурилсан шийдэл нэвтрүүлж, ашиглахад ямар хүчин зүйлс саад болох вэ?

чадавхтай хүний нөөцийн дутмаг байдалтай холбоотой асуудлыг дурдсан байна. Харин ИНБ-ын хувьд, мэдээлэл, харилцаа холбоо, технологид суурилсан шийдэл нэвтрүүлэхэд удирдлагын манлайлал нь хязгаарлалт болж болзошгүй гэж үзэж байна. Тиймээс, орон нутгийн ИНБ-ын удирдлагад уг чиглэлд дэмжлэг үзүүлэх, ухуулах шаардлагатай байна.

- **Төсвийн хөрөнгө оруулалтад иргэдийн оролцоо бага байгаа нь иргэдийн оролцооны ач холбогдол, үнэ цэн, үр ашгийн тухай ойлголт дутмаг байгаагаас гадна дэмжих таатай орчин нөхцөл бүрдээгүйтэй холбоотой гэж ИНБ үзжээ.** Тэдний тавны дөрөв нь бүх оролцогч талуудад иргэдийн оролцооны ач холбогдол, үнэ цэн, үр шимийн тухай ойлголт дутмаг гэж хариулжээ. Зөвхөн цаг үеийн шинжтэй түр зуурын хэлбэрээр иргэдийг оролцуулах явдал давамгайлж байгаа нь нийгмийн эгэх хариуцлагын үр нөлөө, тогтвортой байдалд сорилт болж байна гэж үзжээ.

Дүрс 66. Төсвийн зарцуулалт, төрийн үйлчилгээ, төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой асуудлаар төрийн байгууллагад хандаж, оролцож, хамтарч ажиллахад ямар нийтлэг бэрхшээл тулгарч байна вэ?

ИНБ-ын талаас илүү хувь нь Монголын эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, төсвийн хөрөнгө оруулалтад иргэдийг оролцуулах санаачилгуудыг хязгаарлаж байгаа хүчин зүйл нь оролцооны механизм дутмаг, мөн техникийн чадавх хангалтгүй байдал гэж үзжээ. Зарим талаар иргэд оролцооны ач холбогдлын талаар бүх тал сайтар ухамсарлаагүй үед нийгмийн эгэх хариуцлагын механизм, тасралтгүй ажиллагааг хангах техникийн чадавх бүрдүүлэх гэх мэт нийгмийн эгэх хариуцлага санаачилгыг хэрэгжүүлэх таатай орчин бүрдүүлсэн ч, төдийлөн өөрчлөлт авчрах боломжгүй гэж үзэж байна.

3.4.2 Өөрчлөлт хийх боломж

- **Иргэд харьяалах орон нутагтаа ирээдүйд хэрэгжих/төлөвлөсөн/одоо хэрэгжиж буй төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай сүүлийн үеийн мэдээлэл авах сонирхолтой байна.** Судалгаанд оролцогчдын олонх (78%) нь орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай сүүлийн үеийн мэдээлэл авах сонирхлоо илэрхийлжээ. Ялангуяа, мэдээлэл авах сонирхол нь эрэгтэйчүүдээс (70%) илүүтэйгээр эмэгтэйчүүдийн дунд (83%) өндөр байна. Судалгааны үр дүнгээс харахад иргэд одоогоор мэдээлэл авах нь хязгаарлагдмал боловч цаашид сүүлийн үеийн мэдээлэл авах сонирхол өндөр байгаа нь харагдаж байна.

Түүнчлэн таван хүний дөрөв (81%) нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай иргэдтэй харилцахад тусгайлан зориулсан интерфейс/хуудастай болох санааг дэмжиж байна. Ялангуяа, төсвийн хөрөнгө оруулалтын асуудлаар орон нутгийн удирдлагатай харилцах тусгайлан интерфэйс/хуудастай болох сонирхол нь ахимаг насныхан (82%), ахмадуудаас (68%) илүүтэй залуусын (89%) дунд өндөр байна. Дээр үзүүлсэнчлэн, судалгаанд оролцогчдын 22%-аас ихгүй хувь нь төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой ойлголт, үйл явцын талаар мэдээлэлтэй байгаа боловч тэдгээр иргэдийн 78% нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай мэдээлэл авах хүсэлтэй. Мөн мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийн шийдэл ашиглах сонирхол нь ахимаг насныхнаас илүүтэйгээр залуусын дунд бүлгээс өндөр.

- **Судалгаанд оролцогчдын дийлэнх нь биечилсэн харилцаа эсвэл хэвлэмэл материалаас илүүтэй зурагт, нийгмийн сүлжээ, албан ёсны веб сайт гэх мэт зайнаас харилцах буюу цахим сувгуудыг илүүд үзэж байна.** Судалгаанд оролцогчдоос мэдээллээ авахыг хүсч буй сувгуудыг тодруулан асуусан. Ерөнхийдөө, иргэдийн хувьд төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай сүүлийн үеийн мэдээллээ авахыг хүсч буй сувгуудаас хамгийн их дурдагдсан нь телевиз бөгөөд сонин, сэтгүүл, орон нутгийн веб сайт, нийгмийн сүлжээний хаягууд удаалж байна.

Монгол Улсад Ил
Тод Байдал, Олон
Нийтийн Оролцоог
Нэмэгдүүлэхэд
Нийгмийн Эгэх
Хариуцлагыг
Бэхжүүлэх нь

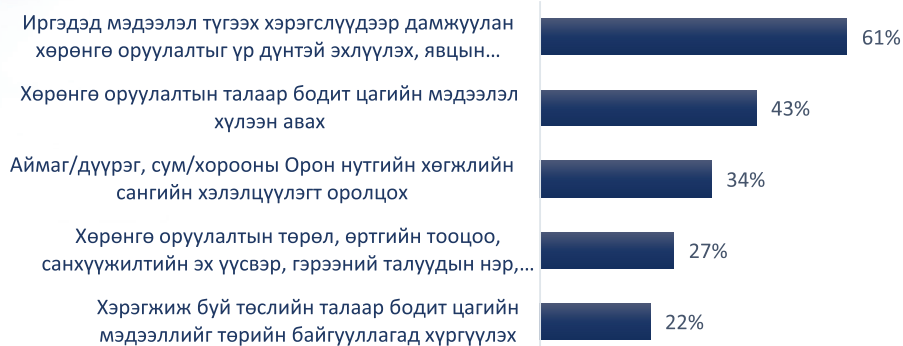
СУУРЬ СУДАЛГААНЫ
ТАЙЛАН

Дүрс 69. Та өнгөрсөн, одоо, ирээдүйн хөрөнгө оруулалтын тухай мэдээллийг ямар мэдээллийн эх сурвалжаас авахыг хүсч байна вэ?

Иргэдийн хувьд мэдээлэл дамжуулах авахыг илүүд үзэж буй суваг нь онлайн сувгууд (албан ёсны веб сайт, нийгмийн сүлжээний хаягууд) бөгөөд үүний дараа биечилсэн сувгууд (уулзалт, сургалт г.м) байна. Энэ нь иргэдийг оролцуулах, мэдээлэл түгээхэд шинэ төрлийн арга ашиглах шаардлага байгааг харуулж байна.

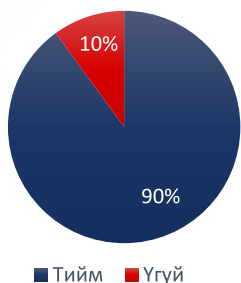
- **Иргэдээс санал, гомдол хүлээн авах механизмын талаар мэдээлэлгүй судалгаанд оролцогчдын олонх (76%) нь цаашид энэ санал, гомдлоо илэрхийлэх механизмтай болохыг хүсч байна.** Санал, гомдлын механизмтай болохыг хүсч буй иргэдийн сонирхол нь цаашид иргэдийн дунд санал гомдол, хүсэлтийн механизмын талаарх мэдлэг олгох замаар ашиглалтыг нь нэмэгдүүлэх боломж байгааг харуулж байна.
- **Нас, хүйсээс үл хамааран иргэдийн олонх нь харьяа орон нутагт нь хийгдэж буй төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслийн хяналт шинжилгээнд гар бие оролцох, мөн илүү идэвхтэй байр сууринаас оролцох хүсэлтэй байна.** Судалгаанд оролцогчдын талаас илүү хувь (58%) нь орон нутагт зарцуулсан төсвийн хөрөнгө оруулалтын хяналт шинжилгээний үйл ажиллагаанд оролцох сонирхолтойгоо илэрхийлжээ. Ямар хэлбэрээр оролцох хүсэлтэйг нь тодруулахад талаас илүү нь төсвийн хөрөнгө оруулалтад хяналт шинжилгээ хийх болон төслийн явцад санал бодлоо илэрхийлэх хэлбэрээр оролцохыг хүсэж буйгаа илэрхийлжээ. Энэ нь иргэд орон нутагтаа хэрэгжиж буй төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслийн явцад оролцох хүсэлтэй байдгийг харуулж байгаа төдийгүй илүү идэвхтэй хэлбэрээр оролцохыг хүсч байгааг харуулж байна.

Дүрс 70. Та төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн явцыг хянахад хэрхэн оролцохыг хүсэж байна вэ?

Төсвийн хөрөнгө оруулалтын явцад хяналт шинжилгээ хийх, төслийн явцыг мөшгих хэлбэрээр оролцохыг хүсч буй иргэдээс энэ чиглэлээр сургалт хэрэгтэй эсэхийг тодруулахад олонх (74%) нь сургалт авах сонирхолтой байгаагаа илэрхийлжээ. Ялангуяа, залуучууд (71%), ахимаг насныхнаас (72%) илүүтэйгээр ахмадуудын (83%) дунд сургалт авах хүсэлтэйгээ илэрхийлсэн хувь арай өндөр байна. Түүнчлэн, эрэгтэйчүүдээс илүү эмэгтэйчүүд сургалтад хамрагдах сонирхолтой байна.

Нутгийн засаг захиргааныхан орон нутагтаа төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой төсвийн асуудлаар иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэхэд мэдээлэл, харилцаа холбоо, технологид суурилсан шийдэл нэвтрүүлэх, ашиглах сонирхолтой байна. Орон нутгийн засаг захиргааг төлөөлөн оролцогчдын олонх нь мэдээлэл, харилцаа холбоо, технологид суурилсан шийдэл нэвтрүүлж, ашиглах нь иргэдийн оролцоог дэмжинэ гэж үзжээ. Уг шийдлийг ашиглах замаар иргэдийг илүү ихээр татан оролцуулах, иргэдтэй харилцах харилцааг сайжруулах боломжтой ямар нэгэн ажиллагаа, механизм байгаа эсэхийг тодруулав.

Дүрс 71. Мэдээлэл, харилцаа холбоо, технологид суурилсан хэрэглэгдэхүүнүүд нь танай орон нутгийн иргэдийг төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой төсөвлөлт, төлөвлөлтөд оролцох оролцоог нь нэмэгдүүлэхэд бодитойгоор дэмжлэг болох уу?

Орон нутгийн засаг захиргааны ажилтнууд өөрсдийн төсөөлж буй мэдээлэл, харилцаа холбоо, технологи суурилсан хэрэглэгдэхүүнүүдийг дүрсэлсэн бөгөөд түүнийг ангилан, доор жагсаан харууллаа.

- Иргэд болон орон нутгийн засаг захиргааны хооронд холбоо тогтооход зориулсан иргэдийн апп
- Иргэдийн сэтгэл ханамжийг үнэлэх гэх мэт олон нийтийн санал бодлыг судлах, тулгамдаж буй асуудлыг тодорхойлох, авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг эрэмбэлэхэд зориулсан утасны апп
- Төрийн мэдээлэл, үйлчилгээг иргэдэд хүргэх утасны апп
- Иргэдэд орон нутгийнх нь яаралтай мэдээ, мэдээлэл, чухал арга хэмжээ, үйл явдлуудын эцсийн хугацаануудын мэдээллийг тогтмол хүргэдэг, сануулга илгээдэг утасны апп

- **Орон нутгийн ИНБ иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэхдээ нэн түрүүний ажил буюу 'эхлэх цэг' нь иргэдийн оролцооны идэвхтэй хэлбэрийг идэвхжүүлэх гэж үзэж байна.** Орон нутгийн ИНБ-аас өөрсдийн туршлагадаа үндэслэн иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх чиглэлд авч хэрэгжүүлэх ажлын хамгийн зохистой 'эхлэх цэг' сонгохыг хүссэн. Өгөгдсөн сонголтуудаас 'төлөвлөлт болон төсөвлөлт дөх хөндлөнгийн хяналт, оролцоо' гэсэн сонголтыг нийт орон нутгийн ИНБ-ын бараг тал (46%) нь нэгдүгээрт эрэмбэлжээ.

Дүрс 72. Таны бодлоор уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-н иргэдийг оролцуулахад хамгийн бодитой "эхлэх цэг" нь юу байх вэ?

Дүрс 73. Таны бодлоор уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-н иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх хамгийн үр дүнтэй стратеги аль нь байж болох вэ?

ИНБ-ын олонх нь мэдээлэл тараах (13%), хяналтын явцад оролцох (10%) гэх мэт идэвхгүй оролцооноос илүүтэйгээр идэвхтэй оролцоог илүүд үзэж байна. Энэ нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын явцад иргэдийг оролцуулах сонирхолтой, өөрсдөө оролцоход бэлэн байгааг нь илтгэнэ.

ДЭЛХИЙН БАНК
ОУСБХБ • ОУХА | ДЭЛХИЙН БАНК ГРУПП

ДҮГНЭЛТ

Монгол Улсад Ил
Тод Байдал, Олон
Нийтийн Оролцоог
Нэмэгдүүлэхэд
Нийгмийн Эгэх
Хариуцлагыг
Бэхжүүлэх нь

СУУРЬ СУДАЛГААНЫ
ТАЙЛАН

Бүрэлдэхүүн 1. Нийгмийн Эгэх Хариуцлага дахь Мэдээлэл, Харилцаа Холбооны Технологийг Ашиглалт

- Хэдийгээр орон нутгийн засаг захиргаа, ЭМГ-ын мэргэжилтнүүдийн олонх нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаар мэдээлэлтэй байгаа боловч зарим албан хаагчид, ялангуяа ЭМГ-ын холбогдох мэргэжилтнүүдэд төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслийн нарийвчилсан мэдээлэл, төслийн явц, хяналт шинжилгээтэй холбоотой мэдээлэл хүртээмжгүй байна. Үүнтэй холбоотойгоор тухайн орон нутагт хэрэгжиж буй төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн тухай мэдээллийг иргэдтэй хуваалцах, таниулах боломж нь хязгаарлагдаж байна. Төрийн албан хаагчид төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаарх мэдээллийг иргэдэд таниулах чиг үүргээ мэдэхгүй байх тохиолдол байгаа нь иргэд мэдээлэлгүй хоцрох, улмаар төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, гүйцэтгэл, хяналт шинжилгээнд иргэд оролцохгүй байх үр дагаварт хүргэх эрсдэлтэй байна.
- Хэдийгээр бүх төрийн байгууллага төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой мэдээллийг иргэдэд нээлттэй байлгах үүрэгтэй боловч зарим байгууллага нь энэ үүргээ хэрэгжүүлэхгүй байна. Мэдээллээ иргэдтэй хуваалцдаггүй шалтгааныг нь тодруулж асуухад зарим нь иргэдэд мэдээлэл хуваалцах, олон нийтэд нээлттэй байдлаар нийтлэх чиг үүрэг хүлээдэг тухай мэдээгүй гэсэн хариулт өгчээ.
- Орон нутгийн засаг захиргаа, ЭМГ иргэдэд мэдээлэл түгээх, иргэдтэй мэдээлэл хуваалцахдаа олон тооны мэдээллийн суваг ашиглаж байна. Үүнээс албан ёсны веб сайт, төрийн байгууллагын олон нийтийн сүлжээний хаяг, хуудас нь иргэдтэй харьцах, мэдээлэл түгээх гол эх сурвалж болжээ. Нөгөө талаасаа, иргэд, ИНБ онлайн болон алсын зайн харилцааны сувгуудаа төсөв, төрийн сантай холбоотой мэдээлэл авах гол эх сурвалж болохыг хэлжээ.
- Онлайн болон дижитал сувгууд (албан ёсны веб сайт, олон нийтийн сүлжээний хаяг, хуудас) нь иргэдэд мэдээлэл хүргэх, харилцах хамгийн үр дүнтэй суваг болж байгаа учраас орон нутгийн төрийн байгууллагуудын зүгээс цаашид мэдээлэл технологид суурилсан шийдэл нэвтрүүлэх, ашиглах сонирхолтой байна. Гэхдээ, төрийн байгууллагууд мэдээллийн технологид суурилсан шийдэл нэвтрүүлж ашиглахад 'төсвийн хязгаарлагдмал байдал', тухайн шийдлийг ашиглах 'чадварлаг боловсон хүчин дутмаг' зэрэг нь сорилт болж болзошгүйг анхааруулжээ.
- Үндэсний хэмжээнд төсвийн хөрөнгө оруулалтын мэдээллийг иргэдэд түгээх, таниулах зорилго бүхий олон вэбсайт, платформ байгаа боловч иргэдийн дөнгөж гуравны нэг нь энэ тухай мэдээлэлтэй байна. Эдгээр вэбсайт, платформыг мэдэж буй иргэдийн дөнгөж гуравны нэг ашигладаг бол олонх нь мэддэг ч ашигладаггүй ажээ.

Бүрэлдэхүүн 2. Төсвийн хуваарилалт, үйлчилгээний хүртээмжид иргэдийн оролцоотой хяналт тавьж буй туршлага

Төсвийн ил тод байдал, хөрөнгө оруулалтад оролцох тухай иргэд төдийлөн мэдэхгүй байгаа бөгөөд төсвийн хөрөнгө оруулалтын төсөлд оролцох тухай мэдлэг дутмаг, оролцоо бага байна. Хэдийгээр орон нутгийн удирдлагын олонх нь иргэд болон ИНБ-ыг 'мэдээллээр хангадаг', өөрсдийгөө 'ил тод' гэж үзэж байгаа боловч иргэдийн олонх нь мэдээлэл хүртээмжтэй, 'ил тод бус' гэж үнэлжээ. Хамгийн ихдээ дөрвөн иргэн тутмын нэг нь л төсөв, төрийн сан, төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн тухай мэдэж байна. Нас, хүйсээр нь ялган харвал эмэгтэйчүүд, ахимаг насны иргэд илүү мэдээлэлтэй байна.

- Судалгаанд оролцсон орон нутгийн захиргааны ажилтнуудын тал нь өөрсдийн орон нутагт хэрэгжүүлэх төсвийн хөрөнгө оруулалтыг шийдэхдээ иргэдийг оролцуулах 'оролцооны аргууд'-ыг ашигладаг гэж хариулжээ. Гэвч иргэдийн олонх (85%) нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, хэрэгжилт, хяналтад оролцох боломжийн тухай мэдлэг, ойлголтгүй байна. Хэдийгээр таван иргэний нэг нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын үйл явцад оролцох боломжийн талаар мэдэж байгаа боловч орон нутгийн захиргаатай харилцаж байсан туршлага бүхий иргэдийн хувьд илүү идэвхтэй хэлбэрээр оролцож байна.
- Иргэдийн хувьд төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслийн явцад оролцохдоо хяналтын үе шатнаас илүүтэйгээр эхлэх үе шатанд илүү оролцоотой байна. Тухайлбал, иргэдийн тавны нэг нь харьяа орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, хяналт шинжилгээтэй холбоотой мэдээлэл өгөхийг орон нутгийн удирдлагаасаа хүсэж, уг асуудалд нөлөөлөх байр суурьтайгаар оролцжээ. Энэ нь иргэд хяналтын үйл явцад өөрсдийн оролцох боломжоос илүүтэй төлөвлөлт, шийдвэр гаргалтад оролцох боломжийн тухай илүү мэдэж байгааг илтгэнэ.
- Хэдийгээр иргэдийн олонх нь анхан шатны эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлдэг байгууллагаас авсан эрүүл мэндийн болон нийгмийн эрүүл мэндийн үйлчилгээндээ сэтгэл хангалуун байгаа боловч 'эмч нар ажлын байран дээрээ байдаггүй', 'ажлын байран дээр байхгүй тухайгаа иргэдэд урьдчилан мэдээлдэггүй', 'хүлээлгийн цаг удаан' зэрэг асуудал тэдний сэтгэл ханамжид сөргөөр нөлөөлж байна. Ялангуяа, цар тахлын үед анхан шатны эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний байгууллагууд (өрхийн эмнэлэг/ сумын эмнэлэг/сум дундын эмнэлэг)-ын ажлын ачаалал их, гэрээр ирж үзлэг хийх боломж хязгаарлагдмал байсантай холбоотойгоор иргэд анхан шатны, нэн шаардлагатай үйлчилгээг авахад илүү бэрхшээлтэй байсан гэжээ.
- КОВИД-19 цар тахлын үед иргэд албан ёсны мэдээллийн эх сурвалжуудад илүү найдаж, тэдгээр эх сурвалжаасаа вакцинжуулалттай холбоотой мэдээллийг цаг алдалгүй авч байжээ. Хэдийгээр иргэдийн олонх нь вакцинжуулалтын талаар эерэг байр суурьтай байгаа боловч улс орны хэмжээнд авч хэрэгжүүлж буй хариу арга хэмжээнд төдийлөн сэтгэл ханамжтай бус байна.

Монгол Улсад Ил
Тод Байдал, Олон
Нийтийн Оролцоог
Нэмэгдүүлэхэд
Нийгмийн Эгэх
Хариуцлагыг
Бэхжүүлэх нь

СУУРЬ СУДАЛГААНЫ
ТАЙЛАН

- Орон нутгийн засаг захиргаа, ЭМГ иргэдээс санал авах хангалттай арга механизмтай гэж өөрсдийгөө үзэж байгаа ч иргэдийн олонх нь санал өгөх механизмын тухай ойлголт, мэдээлэлгүй байна. Ялангуяа залуучууд санал, гомдлоо гаргах сувгуудын талаар мэдээлэлгүй байна. Харин ахимаг насныхан, ахмадууд гомдол, санал гаргах уламжлалт арга механизмыг сайтар мэддэг, энэ хэрээрээ илүү их оролцоотой, идэвхтэй байна.
- Хэдийгээр иргэд мэдээлэл авахдаа цахим болон алсын зайнаас мэдээлэл дамжуулах суваг ашиглахыг илүүд үзэж байгаа боловч аливаа гомдол, саналаа биечлэн гаргах нь хурдан шийдвэрлүүлэх, хариугаа хурдан авах магадлалтай байдаг гэж үзэж байна. Иргэдийн хувьд гаргаж гомдол, саналыг төрлөөр нь авч үзвэл олонх нь эрүүл мэндийн үйлчилгээний чанар, эмч, ажилтнуудын ёс зүй, төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлж буй төслийн чанартай холбоотой асуудлыг хөнджээ. Санал, гомдол гаргагчдын олонх нь өөрсдийн гаргасан гомдол, саналын хариугаа удаан хугацааны дараа боловч авч чаджээ.
- Орон нутгийн засаг захиргаа нь олон сувгаар дамжуулан иргэдээс санал, гомдол хүлээн авч байгаа ч нэгтгэсэн сан байхгүй. Ялангуяа, энэ чиглэлд хийж буй үйл ажиллагаа нь мэдээлэл боловсруулах, түүний үр дүнг төсөвлөлт, төлөвлөлтөд тусгах албан ёсны механизм дутмаг байдгийг харуулав.

Бүрэлдэхүүн 3. Орон Нутгийн Түвшин дэх Институтийн Уялдаа Холбоо, Чадавх

- Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, хэрэгжүүлэлт, хяналтын явцад иргэдийн оролцооны ач холбогдлыг үнэлж буй орон нутгийн ИНБ-ын эзлэх хувь нь орон нутгийн засаг захиргаа, ЭМГ-аас илүү өндөр байна. Орон нутгийн засаг захиргааны олонх 'иргэдийн оролцоо' нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийг эрэмбэлэх, иргэдийн хэрэгцээ, шаардлагад нийцсэн үйлчилгээ хүргэх (төсөл хэрэгжүүлэх)-д ихээхэн ач холбогдолтой, хувь нэмэртэй гэж үзжээ. Харин ИНБ-ын хувьд иргэдийн оролцоо нь төрийн байгууллагын ил тод, хариуцлагатай байдлыг бэхжүүлэх, иргэдэд үзүүлж буй үйлчилгээгээ сайжруулахад илүү чухал, ач холбогдолтой гэж үзэж байна.
- Орон нутгийн ИНБ-ын бараг тал хувь нь төлөвлөлт, төсөвлөлтийн үйл явцад оролцоход дэмжлэг үзүүлэхүйц 'нийгмийн эгэх хариуцлагын хэрэглэгдэхүүнүүд'-ийн тухай мэдлэгтэй байна. Гэвч хяналт тавих чадавхыг сайжруулах шаардлага байгаа нь харагдлаа.
- Орон нутгийн засаг захиргаа болон ИНБ нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын явц болон эрүүл мэндийн үйлчилгээг хүргэхдээ мэдээллийн технологид суурилсан шийдэл, шинэ санаачилга нэвтрүүлэх, шинэ арга хэлбэр лүү шилжихэд 'нээлттэй' байна. Харин шинэ санаачилга нэвтрүүлэх, нутагшуулахад тулгарч болзошгүй гол сорилт, бэрхшээлийг тодруулахад төрийн байгууллагын 'төсвийн хязгаарлагдмал байдал', 'чадавхтай боловсон хүчний дутагдал' зэрэг шалтгааныг нэрлэсэн бол ИНБ-н хувьд 'удирдлагын манлайлал' нь гол сорилт гэж үзжээ.

- Орон нутгийн ЭМГ, ИНБ-ын олонх нь мэдээллийн технологид суурилсан шийдэл рүү шилжих, төсвийн хөрөнгө оруулалт, эрүүл мэндийн үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх чиглэлд шинэ санаачилга нэвтрүүлэх, нутагшуулахад нээлттэй байна. Гэвч орон нутгийн эрүүл мэндийн газруудын талаас илүү хувь нь 'болгоомжтой' хандаж байгаа ч нээлттэй, харин ИНБ-ын бараг тал хувь нь 'одоохондоо нээлттэй биш' гэсэн хариулт өгчээ. Энэ нь мэдээллийн технологид суурилсан шийдэл нь тэдний хувьд шинэлэг арга аргачлал болж байгаагийн хувьд төдийлөн үр ашиг нь танигдаагүй байгаатай холбоотой байна.
- Орон нутгийн ИНБ-ын олонх иргэдтэй илүү идэвхтэй хэлбэрээр харилцаж, оролцуулах сонирхолтой байна. Гэвч үр дүнтэй оролцуулахын тулд иргэд, ИНБ-ыг сургах хэрэгцээ шаардлага байгаа гэж үзэж, бүх тал санал нэгджээ. Мөн иргэдийг илүү идэвхтэй оролцуулахын тулд 'зуучлагч' хэрэгтэй гэж үзэж байгаа бөгөөд оролцоо, оролцооны сувгуудын талаар мэдээлэл өгөх шаардлагатай тухай дурджээ.

Бүрэлдэхүүн 4. Мэдлэг ба суралцахуй

- Орон нутгийн засаг захиргаа, ИНБ зэрэг талууд нь иргэдтэй харилцах, иргэдийг оролцуулахад тулгардаг гол сорилт бол иргэдийн мэдлэг, чадвар, хандлага гэж үзэж байна. Мөн төрийн байгууллагууд иргэдийг оролцуулахын ач холбогдол, үнэ цэнийг ойлгодоггүй гэж ИНБ, иргэд үздэг ажээ. Тиймээс бүх талуудын хувьд төсвийн хөрөнгө оруулалт, төрийн үйлчилгээг сайжруулахын тулд өөрсдийн үүрэг, хамтын ажиллагааны ач холбогдлыг ойлгох шаардлага байгаа нь харагдаж байна. Нэн ялангуяа, иргэдийн оролцооны үр шим, үр дүнг харахын тулд оролцооны тогтвортой байдлыг хангах нь нэн чухал.
- Иргэд болон ИНБ ирээдүйд хэрэгжих, төлөвлөсөн, одоо хэрэгжиж буй төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай сүүлийн үеийн мэдээллийг цаг алдалгүй авахыг хүсэж байна. Ялангуяа, тэдний олонх нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын асуудлаар иргэдтэй харилцах тусгайлсан хуудас, интерфэйсийг сонирхож байгаагаа илэрхийлжээ.
- Мэдээллийн агуулга, төрлөөс хамааран иргэд ашиглахыг хүсэж буй мэдээллийн суваг өөр өөр байна. Тухайлбал, иргэд сүүлийн үеийн мэдээллийг олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр тогтмол авахыг илүүд үзэж байгаа бол орон нутгийн засаг захиргаатай харилцахдаа албан ёсны 'онлайн' суваг ашиглахыг илүүд үзэж байна. Мөн түүнчлэн иргэд санал, гомдол гаргах, хариуг нь авахдаа илүү 'биечилсэн' арга хэлбэрийг илүүд үзэж байна. Төрийн байгууллагууд иргэдтэй харилцахдаа эдгээр онцлог ялгаатай байдлыг харгалзан үзэх шаардлагатай.

Монгол Улсад Ил
Тод Байдал, Олон
Нийтийн Оролцоог
Нэмэгдүүлэхэд
Нийгмийн Эгэх
Хариуцлагыг
Бэхжүүлэх нь

СУУРЬ СУДАЛГААНЫ
ТАЙЛАН

- Хүн амын ялгаатай бүлгүүдийн оролцоог тэнцвэржүүлэхийн тулд орон нутгийн засаг захиргаа нь залуучуудад ээлтэй, хүртээмжтэй сувгаар дамжуулан оролцоог нь хөхиүлэн дэмжих арга хэмжээ авах шаардлагатай. Мөн түүнчлэн холбогдох байгууллагууд болон иргэдийн чадавхыг нэмэгдүүлэх замаар төрийн үйлчилгээ, төсвийн хөрөнгө оруулалтад хүн амын бүлэг бүрийн оролцоог хангах, оролцоог нь илүү үр дүнтэй болгох нэн чухал шаардлагатай.
- Иргэд мэдээлэл авахдаа онлайн сувгийг голчлон ашиглаж байгааг харгалзан ИНБ-ын удирдлага үйл ажиллагаандаа МТ-д суурилсан шийдэл нэвтрүүлэх, ашиглах, үүнийгээ ашиглан иргэдтэй харилцах шаардлага үүсчээ. Үндэсний хэмжээнд авч буй бусад цахим санаачилгуудтай нийцүүлэхийн тулд орон нутгийн засаг захиргааны байгууллагууд мөн адил уламжлалт сувгаас дижитал суваг руу шилжих шаардлагатай байгааг харуулж байна.

ДЭЛХИЙН БАНК
ОУСБХБ • ОУХА | ДЭЛХИЙН БАНК ГРУПП

САНАЛ ЗӨВЛӨМЖ

Монгол Улсад Ил
Тод Байдал, Олон
Нийтийн Оролцоог
Нэмэгдүүлэхэд
Нийгмийн Эгэх
Хариуцлагыг
Бэхжүүлэх нь

СУУРЬ СУДАЛГААНЫ
ТАЙЛАН

Бүрэлдэхүүн 1. Нийгмийн Эгэх Хариуцлага дахь Мэдээлэл, Харилцаа Холбооны Технологийг Ашиглах нь

- Олон нийтэд нээлттэй байх ёстой хөрөнгө оруулалтын мэдээллийн жагсаалтыг гаргаж, хариуцсан төрийн байгууллагууд нь тухайн мэдээллээ тогтмол шинэчилж, иргэдэд мэдээлдэг байх шаардлагатай байна.
- Мэдээллийн технологид суурилсан шийдлийн үйл ажиллагааны тогтвортой байдлыг хангахын тулд холбогдох төсөв, жил тутмын төлөвлөлтөд тусгах шаардлагатай. Мөн орон нутгийн засаг захиргааны албан хаагчдад зориулсан мэдээллийн технологид суурилсан шийдлийг ашиглах тухай сургалтуудыг байгууллагын дотоод сүлжээнд байршуулж, холбогдох бусад байгууллагуудтай хуваалцах хэрэгтэй.
- Орон нутгийн засаг захиргаа нь одоо ашиглагдаж буй гол веб сайтуудыг (<https://publicinvestment.gov.mn>, <http://mof.gov.mn>, <http://iltod.gov.mn>, <http://onhs.mof.gov.mn/>) улирал тутам танилцуулан сурталчлах ажлыг зохион байгуулж, иргэдийг мэдээллээр хангах, оролцоог нь нэмэгдүүлэхэд анхаарах шаардлагатай.
- Орон нутгийн засаг захиргаа нь иргэдийг сонирхсон мэдээллээ авах, холбогдох платформуудад байршсан байгаа мэдээлэлд итгэх итгэлийг нь нэмэгдүүлэхийн тулд веб сайтууд дээр байршсан одоогийн мэдээллийн байдал, чанарыг зайлшгүй шаардлага байна. Мөн одоогоор ашиглагдаж буй веб сайтууд нэлээдгүй байгаа бөгөөд эдгээрийг нийлүүлэх, нэгтгэх боломжуудыг судлах хэрэгцээ байна.
- Мэдээллийн технологид суурилсан шийдэл нь иргэдийг дижитал сувгууд руу хөтлөх боломж байж болох юм. Учир нь иргэдийн, ялангуяа залуучуудын, оролцоо маш бага байгаа боловч тэдгээрийн олонх нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай сүүлийн үеийн мэдээллийг цаг алдалгүй авах, орон нутгийн засаг захиргааны байгууллагуудтайгаа харилцаж, оролцоотой байх сонирхол нь өндөр байгаа. Тиймээс, орон нутгуудад хэрэгжиж буй туршлагуудыг (SMART UB апп гэх мэт) өөр хоорондоо хуваалцах боломжоор хангах нь үндэсний болон орон нутгийн түвшинд шинэ арга хэрэгсэл боловсруулахад ихээхэн хувь нэмэртэй.
- Утга учиртай, цогц оролцоо бүхий нийгмийн эгэх хариуцлагыг бэхжүүлэхийн тулд мэдээлэл болон ойлголтын зөрүүг арилгахад чиглэсэн баримжаа олгох арга хэмжээнүүдийг зохион байгуулах шаардлагатай байна. Нэн ялангуяа, иргэдийн хүлээлт болон төрийн байгууллагуудын хуулиар олгогдсон үүрэг, хариуцлагыг бие биед нь таниулж өгөх нь иргэдийн төрийн байгууллагуудын ил тод байдалтай холбоотой ойлголтыг нь сайжруулж, түүнийг хянаж, үнэлэх, оролцоход нь туслах юм.

Бүрэлдэхүүн 2. Төсвийн Хуваарилалт, Үйлчилгээний Хүртээмжид Иргэдийн Оролцоотой Хяналт Тавьж буй Өнөөгийн Туршлага

- Эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээний байгууллагуудаас тусламж, үйлчилгээ авахад тулгарч буй хамгийн гол бэрхшээлүүд нь хүлээлгийн цаг урт, мэдээлэл байхгүй байдал болж байгаа тул иргэдэд урьдчилсан мэдээлэл өгөх, шууд богино хугацаанд иргэдэд хүрэх шинэ төрлийн арга хэрэгсэл хэрэгцээтэй байна. Жишээлбэл, эмчид үзүүлэх цаг цахимаар авах, нэн шаардлагатай зар, мэдээг орон нутгийн иргэдэд мессеж, мэдэгдэл хэлбэрээр илгээх.
- Орон нутгийн засаг захиргааны байгууллагуудтай харилцах, холбогдох боломжит механизмууд, боломжуудын тухай иргэдийг мэдээлэлтэй болгох нь тэднийг зөвхөн шийдвэр гаргалт, төлөвлөлтийн явцад бус хэрэгжилт, хяналтын явцад ч мөн оролцох оролцоог нь нэмэгдүүлэхэд тустай.
- Залуучууд болон эрэгтэйчүүд харьцангуй бага мэдээлэлтэй байгааг харгалзан тэдний нас, хүйсийн онцлогт нийцсэн, тэднийг татах харилцааны сувгууд, арга хэрэгслийг боловсруулах шаардлагатай байна.
- Иргэдээс ирсэн санал, гомдлын нэгдсэн санг үүсгэж, түүнийг олон нийтэд сар тутамд танилцуулж, тайлагнах шаардлагатай байна. Нэн ялангуяа, олон тооны сувгуудаар дамжин ирсэн бүхий л санал, гомдлыг нэгтгэж, иргэдэд сар тутам тайлагнаж болно. Энэ нь иргэдээс ирсэн тухайн саналуудыг үйлчилгээний чанарыг сайжруулахад цаг алдалгүй ашиглах, гомдлын дагуу авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг түргэсгэхэд тусална.
- Орон нутгийн засаг захиргаа нь орон нутгийн түвшинд иргэдийн санал, гомдлыг бүртгэдэг, тайлагнадаг, шийдвэрлэдэг тусгайлсан журам гаргах боломжтой. Мөн орон нутгийн засаг захиргаа нь интернэтгүй, эмзэг бүлгийн иргэдийг оролцох боломжийг хангахын тулд нэмэлт, хөрвөх боломжтой механизмуудыг харгалзан үзэх шаардлагатай.
- Ирсэн санал, гомдлыг үр дүнтэй ашиглахын тулд санал гомдол, хүсэлтийг цуглуулдаг, нэгтгэдэг, шинжилдэг, хариу өгдөг цогц систем бүхий арга хэрэгсэл, шийдэл, механизм, зохицуулалт байх шаардлагатай. Нэн ялангуяа, одоо ашиглагдаж буй санал, гомдлын механизмууд нь орон нутгийн лавлах утаснууд, иргэдтэй хийх сар тутмын уулзалтууд гэх мэт олон төрлийн сувгуудыг нэмэлтээр ашиглах шаардлагатай.
- Орон нутгийн засаг захиргааны байгууллагуудад олон сувгаас ирсэн санал, гомдлуудыг цуглуулах, хурдан хугацаанд шийдвэрлэх ажлыг хариуцсан нэгж, албан тушаалтан байх шаардлагатай байна. Мөн түүнчлэн, аливаа санал, гомдлыг давтамж, санал, гомдол гаргагчдын шинж байдал, учир шалтгаан, илгээсэн сувгууд гэх мэт тал талын мэдээллийг нарийн цуглуулах шаардлагатай. Санал, гомдлыг тодорхой ангилалд оруулах нь холбогдох талуудад шилжүүлэх, шаардлагын дагуу авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээг

Монгол Улсад Ил
Тод Байдал, Олон
Нийтийн Оролцоог
Нэмэгдүүлэхэд
Нийгмийн Эгэх
Хариуцлагыг
Бэхжүүлэх нь

СУУРЬ СУДАЛГААНЫ
ТАЙЛАН

мөшгөхөд ихээхэн тустай. Мөн, түүний дагуу гаргасан шийдвэрүүд, холбогдох талуудын сайжруулж буй арга хэмжээг мэдэгдэх нь санал, гомдлын механизмын салшгүй чухал хэсэг нь байх ёстой.

- Иргэдээс ирсэн санал, гомдолд хариу өгөх хугацаа урт байх нь иргэд дахин саналаа өгөхгүй байхад нөлөөлдөг. Тиймээс, иргэдээс ирүүлсэн санал, гомдлын статусыг мэдэгдэж, тогтмол холбоотой байж, оролцуулах нь иргэдийг орон нутгийн удирдлагад итгэх итгэлийг нь нэмэгдүүлнэ. Хэрвээ санал, гомдлын дагуу ямар нэгэн арга хэмжээ авсан бол гомдол гаргагчид заавал буцаж мэдэгдэх, үр дүнг нь олон нийтэд мэдэгдэх нь бусад иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх, улмаар төрийн аливаа үйлчилгээний чанарыг сайжруулах боломж олгоно.

Бүрэлдэхүүн 3. Орон Нутгийн Түвшин дэх Институтийн Уялдаа Холбоо, Чадавч

- Иргэд болон төрийн байгууллагууд хооронд итгэлцэл үүсгэхүйц харилцааг бий болгох шаардлагатай байна. Үүний тулд төрийн албан хаагчид нь иргэдэд гаргаж буй санал, гомдлыг нь хэрхэн шийдвэрлэдэг, тэдний дуу хоолой төсвийн хөрөнгө оруулалт, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний өнөөгийн нөхцлийг сайжруулахад ямар ач холбогдолтой талаар ойлгуулах чиг баримжаа олгох цогц сургалт хэрэгтэй байна.
- Төсвийн хөрөнгө оруулалт дахь иргэдийн оролцоо дутмаг байгаагийн суурь шалтгаан нь төрийн байгууллагад итгэх иргэдийн итгэл сул байгаа бөгөөд энэ нь төрийн байгууллагын, ялангуяа орон нутгийн түвшин дэх төрийн байгууллагуудын хариу арга хэмжээ авч буй байдал хангалтгүй байгаатай шууд хамааралтай байна. Ялангуяа, хувьчилсан буюу тухайн санал, гомдлоо ирүүлсэн иргэнд тусгайлан хариу илгээх нь тухайн процессын ач холбогдолд итгэх итгэлийг нь нэмэгдүүлж, төсвийн хөрөнгө оруулалтын удирдлага, зохицуулалтад иргэд болон байгууллагуудын оролцох сонирхлыг нэмэгдүүлэх давуу талтай.
- Орон нутгийн удирдлага болон ИНБ-уудын олонх нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, хэрэгжүүлэлт, хяналт дахь иргэдийн оролцооны ач холбогдлыг ихээхэн чухалд тооцож байна. Тиймээс, одоо ашиглагдаж буй үр дүнтэй нь тогтоогдсон иргэдийн оролцооны аргууд, шийдэл, туршлагуудыг орон нутгийн удирдлага хоорондоо хуваалцах хэрэгтэй.
- Аливаа мэдээллийн технологид суурилсан шийдэл, шинэ санаачилгуудыг нутагшуулахын өмнө тэдгээрийг төсвийн хөрөнгө оруулалтын явц, үйлчилгээ хүргэлтэд ашиглахын ач холбогдол, ашиг тусыг гол оролцогч талуудын дунд таниулж, сурталчлах шаардлагатай. Нэн ялангуяа, илүү хялбар, хүртээмжтэй болгож болох аливаа механизм, процессыг илрүүлэн, улмаар эдгээр процесс, механизмыг сайжруулах мэдээллийн технологид суурилсан шийдлийг санал болгох нь илүү үр дүнтэй байж болох юм. Энэ мэтээр оролцогч талуудыг мэдээллийн технологид суурилсан шийдэл ашиглах хандлага руу чиглүүлэх, эдгээр шийдлийг ашиглах иргэдийн чадварыг нэмэгдүүлэх арга замууд нь хүндрэлтэй боловч ихээхэн үр дүнтэй байна.

Бүрэлдэхүүн 4. Мэдлэг ба Суралцахуй

- Төрийн байгууллагууд, ИНБ зэрэг бүх голлогч талууд иргэдтэй харилцах, иргэдийг оролцуулахад тэдний мэдлэг, хандлага, ур чадвар нь ихээхэн бэрхшээл дагуулдаг гэж үздэг. Тиймээс иргэд, ИНБ-ыг сургах, иргэний боловсрол олгох нь олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэхэд нэн чухал. Ялангуяа, иргэд одоо ашиглаж байгаа мэдээллийн суваг, арга механизмуудын талаар төдийлөн мэдэхгүй байгаа нь томоохон сорилт болж байгаа. Иймд орон нутгийн удирдлага олон нийтэд байгаа арга механизм, иргэд болон ИНБ-ын оролцох боломжийн тухай сайтар ойлголт өгч, мэдээллээр хангах шаардлагатай байна.
- Мөн ИНБ болон иргэдийн хувьд төрийн байгууллага иргэдийн оролцооны ач холбогдол, үнэ цэнийг олж хардаггүй гэж үзэж байна. Иймд бүх талууд төсвийн хөрөнгө оруулалт, төрийн үйлчилгээг сайжруулахтай холбоотой өөрсдийн чиг үүрэг, хамтын ажиллагааны үр шимийг сайтар ойлгох хэрэгтэй. Мөн иргэдийн оролцооны ур чадварыг хөгжүүлэх, оролцогч талууд, иргэдийг бусад талуудтай хамтрахад нь туслах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх нь илүү хувь нэмэр үзүүлэхээр байна.
- Иргэдийн олонх нь өрхийн эмнэлэг/сумын эмнэлэг/сум дундын эмнэлэгт очдог учраас эрүүл мэндийн ажилтнууд шаардлагатай тохиолдолд мэдээлэл хуваалцах, түгээх үүрэгтэй ажиллаж болохоор байна. Мөн иргэд эрүүл мэндийн ажилтнуудаас сүүлийн үеийн мэдээлэл авах, эрүүл мэндээ шалгуулах, зөвлөгөө авах гэх мэтээр харилцах нь илүү түгээмэл. Иймд мэдээлэл хурдан шуурхай хуваалцах, үйлчилгээг сайжруулахтай холбоотой санал, гомдлыг хүлээн авах, асуудлыг шийдвэрлэхээр авсан арга хэмжээний тухай мэдэгдэх тусгайлсан интерфейс, хуудас бий болгох нь оновчтой шийдэл байж болох юм.
- Иргэдийн олонх нь мөн төсвийн хөрөнгө оруулалтын асуудлаар орон нутгийн засаг захиргаатай харилцахад тусгайлан зориулсан интерфейс (хуудас)-тай болох сонирхлоо илэрхийлсэн. Тиймээс нутгийн удирдлагатай харилцах процессыг илүү хялбарчлах зорилгоор тусгайлсан платформ (хуудас) бий болгох саналыг иргэд ихээхэн дэмжиж байна.

Хавсралт А. Иргэдийн санал бодлын судалгаа – Эрүүл мэнд

Модуль I: Судалгаанд оролцогчийн мэдээлэл

No.	АСУУЛТ	ХАРИУЛТ	АЛГАСАХ
A1	Асуумжийн дугаар	_ _ _	
A2	Судалгаа авсан өдөр	_ _ / _ _ ӨДӨР / САР	
A3	Дүүрэг/ Аймаг Хороо/ Сум	_____ _____	
A4	Эрүүл мэндийн байгууллагын тодорхойлолт	1. Өрхийн эрүүл мэндийн төв 2. Сумын болон сум дундын эмнэлэг	
A5	<u>Танилцуулга мэдээлэл ба Зөвшөөрлийн хуудас</u> Сайн байна уу. Намайггэдэг. Би байгууллагыг төлөөлж буй (албан тушаал) байна. Бид энэ удаад таны (аймаг/дүүрэг/сум/хороо) дахь анхан шатны эрүүл мэндийн байгууллагаас авсан үйлчилгээ болон мэдээлэл хүлээн авах, гомдол санал илгээхтэй холбоотой санал бодлын судалгаа авч байгаа юм. Та бүхнээс цуглуулан авсан энэхүү судалгааны мэдээлэл нь 'Монгол Улсад Нийгмийн Эгэх Хариуцлагыг бэхжүүлэх (МУНЭХБ)' төслийн хүрээнд хэрэгжих аливаа үйл ажиллагаанд ашиглагдах юм. Энэхүү төслийн зорилго нь Монгол улсын 21 аймаг, Улаанбаатар хотод хөгжлийн гол салбаруудад төсвийн хөрөнгийг илүү үр дүнтэй ашиглах чиглэлд төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмж, хөрөнгө оруулалтын үр ашгийг сайжруулахад нийгмийн эгэх хариуцлагыг нэмэгдүүлэхэд шаардлагатай чадавхыг бэхжүүлж, техникийн туслалцаагаар хангах явдал юм. Та энэхүү судалгаанд оролцохоор санамсаргүй сонгогдсон бөгөөд та энэхүү судалгаанд сайн дурын үндсэн дээр оролцож, эсвэл оролцохоос татгалзаж болно. Таны өгсөн хариултыг бид чандлан хадгална. Энэхүү асуумжийн хүрээнд бид танаас эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээ, түүний хүртээмж болон түүнтэй холбоотой санал, хүсэлт илгээх механизмын тухай асуултууд асуух болно. Мөн эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээний тухай таны ерөнхий санал бодлыг тодруулах болно. Танд биднээс тодруулах судалгаатай холбоотой асуулт байна уу? Та судалгаанд оролцохыг зөвшөөрч байна уу?	(Дараах хариултаас сонгоно уу) Тийм-----1 Үгүй-----2	Хэрвээ <u>үгүй</u> гэсэн хариултыг өгвөл, судалгааг дуусгаж, өөр оролцогч руу шилжинэ үү. Хэрвээ <u>тийм</u> бол дараагийн асуулт руу шилжинэ үү.
A6	Судалгаанд оролцогчийн хүйс	Эрэгтэй.....1 Эмэгтэй.....2 Бусад.....3	
A7	Утасны дугаар		

No.	Асуулт	Хариулт	Алгасах
B1	Та хэдэн настай вэ?	1.	
B2	Таны хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал? (Олон сонголтот болгох)	1. Бүтэн цагийн ажилтан 2. Хагас цагийн ажилтан 3. Хөдөлмөр эрхэлдэггүй 4. Тэтгэвэрт гарсан 5. Групп (Хөгжлийн бэрхшээлтэй) 6. Оюутан 7. Хариулах боломжгүй	
B3	Таны ажиллаж буй байгууллагын хэлбэр? (Олон сонголтот болгох)	1. Хувийн компани 2. Төрийн эзэмшлийн аж ахуй нэгж 3. Малчин 4. Тариаланч 5. Төрийн алба (төрийн үйлчилгээ, төрийн захиргаа болон төрийн тусгай) 6. Хувиараа хөдөлмөр эрхэлдэг 7. Төрийн бус байгууллага 8. Бусад	
B4	Өрхийн ам бүлийн тоо (Одоо цуг амьдарч буй өрхийн гишүүдийн тоо)	1.	
B5	Өрхийн сарын орлого/төгрөгөөр/	1.	
B6	Таны боловсрол эзэмшсэн байдал?	1. Боловсролгүй 2. Бага 3. Суурь 4. Бүрэн дунд 5. Техникийн болон мэргэжлийн 6. Тусгай мэргэжлийн дунд 7. Дипломын болон бакалаврын 8. Магистр болон доктор 9. Хариулах боломжгүй	
B7	Та амьдардаг сум/хороондоо албан ёсны засаг захиргааны харьяаллын бүртгэлтэй юу?	1. Тийм 2. Үгүй	
B8	Та эрүүл мэндийн даатгалд хамрагддаг үү?	1. Тийм 2. Үгүй	

Модуль II: Эрүүл мэндийн үйлчилгээнд хамрагдах (үйлчилгээ авах боломж, хүлээлт)

No.	Асуулт	Хариулт	Алгасах
C1	Хэр давтамжтай сум/хорооны эмнэлэгт ханддаг вэ?	1. Долоо хоногт нэг 2. Сард нэг 3. Улиралд нэг 4. Хагас жилд нэг 5. Жилд нэг	
C2	Таныг сүүлийн 6 сарын хугацаанд сум/өрхийн эмнэлэгт хандахад Засгийн Газраас тогтоосон ажлын цагийн хуваарийн дагуу ажиллаж байсан уу?	1. Тийм 2. Үгүй	Хэрэв тийм бол асуулт C6 хүртэл алгасна уу!
C3	Хэрэв сум/хорооны эмнэлэг хаалттай байсан бол, ямар учраас хаалттай, хэзээ ахин ажиллаж эхлэх талаар мэдээлэл өгсөн байсан уу?	1. Тийм 2. Үгүй	
	C3.a	Хэрэв тийм бол ямар шалтгааны улмаас үйл ажиллагаа явагдаагүй байсан бэ?	
	C3.б	Хэрэв үгүй бол түүнээс хойш ямар шалтгааны улмаас эрүүл мэндийн ажилтан байхгүй байсан талаарх мэдээлэл өгсөн үү?	
C4	Үйлчилгээ авахад хэр удаан хүлээх шаардлагатай байсан бэ?	1. 0-1 цаг 2. 1- 3 цаг 3. 3-5 цаг 4. 5-аас их цаг эсвэл ахин оочирлох болсон.	
C5	Хэрвээ хүлээх шаардлагатай болсон бол, шалтгаан юу байсан бэ?	1. Эмнэлгийн ажилтан түрүүлж ирсэн хүнд үйлчилгээ үзүүлж байсан. 2. Эмнэлгийн ажилтан яаралтай түргэн тусламж үзүүлж байсан. 3. Эмнэлгийн ажилтан намайг очиход хараахан ирээгүй байсан. 4. Эмнэлгийн ажилтан байсан хэдий ч надад болон өөр өвчтөнд үзлэг хийх боломжгүй байсан. 5. Бусад	
C6	Үзлэгийн цаг урьдчилан захиалах боломж байсан уу?	1. Тийм, цаг захиалсан 1. Тийм, гэхдээ цаг захиалаагүй 1. Үгүй, цаг захиалах боломж байгаагүй	

Модуль III. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний хүртээмж (ерөнхий үзлэг, шинжилгээ, вакцинжуулалт, гэрээр хүрч үйлчлэх болон багаж тоног төхөөрөмжийн хүртээмж)

Сүүлийн 6-н сарын хугацаанд доорх үйлчилгээнд хамрагдсан эсэх?		Хэрэв тийм бол доорх үнэлгээ өгөх хэсэгт үнэлгээгээ өгнө үү?		Үйлчилгээний үнэлгээ: 1. Огт сэтгэл ханамжгүй 2. Сэтгэл ханамжгүй 3. Сэтгэл ханамжтай 4. Бүрэн сэтгэл ханамжтай			
Эрүүл мэндийн үйлчилгээ							
D1	Эмчийн үзлэг	Тийм	Үгүй	1	2	3	4
D2	Тогтмол болон энгийн шинжилгээ (ж: шээс, цус, сахар, даралт, хавдар)	Тийм	Үгүй	1	2	3	4
D3	Хүүхэд, нялхсын товлотл дархлаажуулалт	Тийм	Үгүй	1	2	3	4
D4	Жирэмслэлт болон төрөх	Тийм	Үгүй	1	2	3	4
D5	Нялхас, шинэ ээжүүд, өндөр настнууд, хөгжлийн бэрхшээлтэй, гэрийн асаргаанд байдаг иргэдэд гэрээр хүрч үзүүлэх тусламж үйлчилгээ	Тийм	Үгүй	1	2	3	4
D6	Таны оношинд таарсан эмийн жор бичилт болон хямдралын үйлчилгээ	Тийм	Үгүй	1	2	3	4
D7	Аймаг/дүүргийн эмнэлэгт шилжүүлж өгөх	Тийм	Үгүй	1	2	3	4
D8	COVID-19 вакцинжуулалт	Тийм	Үгүй	1	2	3	4
Нийгмийн эрүүл мэндийн үйлчилгээ/зөвлөгөө							
D9	Халдварт бус өвчнөөс сэргийлэх (чихрийн шижин, зүрх судасны, г.м)	Тийм	Үгүй	1	2	3	4
D10	Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд	Тийм	Үгүй	1	2	3	4
D11	Гэр бүл төлөвлөлт	Тийм	Үгүй	1	2	3	4
D12	Жирэмслэлтээс урьдчилан сэргийлэлт	Тийм	Үгүй	1	2	3	4
D13	Жин	Тийм	Үгүй	1	2	3	4
D14	Шим тэжээлийн зохистой удирдлага	Тийм	Үгүй	1	2	3	4
D15	Сэтгэл зүйн эрүүл мэнд болон сэтгэл хямрал	Тийм	Үгүй	1	2	3	4
D16	Сэтгэцэд нөлөөлөх бодисын хэрэглээ	Тийм	Үгүй	1	2	3	4
D17	Эрүүл мэндийн ажилтан зохих багаж хэрэгсэл ашиглаж байсан эсэх	Тийм	Үгүй	1	2	3	4
Нийт үйлчилгээний сэтгэл ханамж							
D18	Сумын, сум дундын/Багийн эсвэл өрхийн эмнэлгээс авсан үйлчилгээ, эмчилгээнд нийт дүгнэлтээр хэр сэтгэл хангалуун байна вэ?	Хамаарахгүй	Хамаарахгүй	1	2	3	4

Модуль IV. Мэдээлэл авах эрх, иргэдийн гомдол санал гаргах арга механизм, сэтгэл ханамжийн үнэлгээ

No.	Асуулт	Хариулт	Алгасах
E1	Эмнэлгийн байгууллага танд өвчтөний эрхийн талаар мэдээлэл өгч байсан эсэх	1. Тийм 2. Үгүй	
E2	Эмнэлгийн байгууллага хүргэх боломжгүй байгаа эрүүл мэндийн үйлчилгээний талаарх мэдээллийг танд өгч байсан эсэх	1. Тийм 2. Үгүй	Хэрэв үгүй бол асуулт E5-г хүртэл алгасна уу!
E3	Хэрхэн мэдээлэл хүргэсэн бэ? (олон хариулт сонгох боломжтой)	1. Цахим шуудан 2. Утсаар 3. Захидлаар 4. Хувийн хүсэлтээр 5. Мэдээллийн самбар 6. Веб хуудсаар 7. Нийгмийн сүлжээгээр 8. Бусад	
E4	Эмнэлгийн байгууллагаас товллын (улирлын чанартай) вакцинжуулалт эсвэл таны сүүлчийн үзлэгийн үеэр авах боломжгүй байсан үйлчилгээг авах боломж нээгдсэн талаарх мэдээллийг хэзээ танд хүргэдэг вэ?	1. Тухайн хөтөлбөрийн/үйлчилгээг авах боломжтой болсон өдөрт нь 2. Долоо хоногийн дотор 3. Тухайн сарын дотор 4. Үе үеэсээ хамааран өөр өөр 5. Мэдэгддэггүй 6. Бусад.....	
E5	Та авсан үйлчилгээгээ үнэлэх болон гомдол гаргах боломжтойг мэддэг үү?	1. Тийм 2. Үгүй	Хэрэв тийм бол асуулт E7-г хүртэл алгасна уу!
E6	Хэрэв үгүй бол та гомдол гаргах болон санал хүсэлтээ илэрхийлэх тогтолцоог бий болгохыг хүсэж байна уу?	1. Тийм 2. Үгүй	
E7	Хэрэв тийм бол хэн тухайн гомдол, санал хүсэлтийг хүлээн авдаг вэ?? (олон хариулт сонгох боломжтой)	1. Орон нутгийн эрүүл мэндийн газар 2. Аймаг нийслэлийн эрүүл мэндийн газар 3. Эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлж буй эмнэлэг 4. Эрүүл мэндийн яам 5. Бусад	
E8	Хэрэв тийм бол ямар арга замаар гомдол, санал хүсэлтүүдийг хүлээн авдаг вэ? (олон хариулт сонгох боломжтой)	1. Цахим шуудан 2. Утсаар 3. Захидлаар 4. Биечлэн 5. Утасны программ 6. Веб хуудас 7. Иргэдийн саналт хүсэлт авах 11-11 төв 8. Бусад	

E9	Та өмнө нь анхан шатны эрүүл мэндийн байгууллагаас авсан үйлчилгээндээ гомдол гаргаж байсан уу?	1. Тийм 2. Үгүй	Хэрэв үгүй бол асуулт E13-г хүртэл алгасна уу!
E10	Хэрэв тийм бол, гомдол гаргасан шалтгаан тань юу вэ? (олон хариулт сонгох боломжтой)	1. Эмнэлгийн ажилтан шаардлагатай үед байхгүй байсан 2. Надад хэрэгтэй эмчилгээ, үзлэг хийх боломжгүй байсан 3. Эрүүл мэндийн ажилтны ёс зүй доголдолтой байсан 4. Үйлчилгээний чанар муу байсан 5. Боломжит болон боломжгүй үйлчилгээний талаарх мэдээлэлгүй байсан 6. Ажилтны ур чадвар хангалтгүй 7. Оношилгооны хүчин чадал хангалтгүй 8. Тодорхой шалтгаангүйгээр үйлчилгээ үзүүлэхээс татгалзсан 9. Бусад (нарийвчилна уу)	
E11	Хэрэв тийм бол таны гомдол гаргасан тухайн байгууллага гомдол гаргаснаас хойш хэр хугацаанд хариу өгсөн бэ?	1. 2 долоо хоног дотор 2. 3-4 долоо хоног 3. 1-2 сар 4. 3-н сараас дээш	
E12	Хэрэв тийм бол таны хөндсөн асуудал шийдвэрлэгдсэн үү?	1. Тийм 2. Үгүй	
E13	Хэрэв гомдол гаргаж байгаагүй бол, яагаад анхан шатны эмнэлгийн байгууллагаас авсан үйлчилгээндээ гомдол гаргаж байгаагүй шалтгаанаа дурдана уу? (ОЛОН СОНГОЛТТОЙ БОЛГОХ)	1. Би өөрийгөө гомдол гаргаж боломжтой гэж мэдээгүй 2. Би гомдол гаргах болон санал хүсэлт гаргах арга замуудын талаар мэдээлэл тааруу 3. Тэд миний асуудлыг шийдэж өгнө гэж бодоогүй 4. Ямар ч асуудал тулгараагүй учраас	

Модуль V. COVID-19-с урьдчилан сэргийлэх, эмчилгээ болон вакцины талаарх мэдээлэл

No.	Асуулт	Хариулт	Алгасах
F1	COVID-19 цар тахал дэгдсэнээс хойш өрхийн эмнэлэг/ сум/сум дундын эмнэлэгтээ хандахад ямар байсан бэ?	1. Маш хэцүү 2. Бага зэрэг бэрхшээлтэй 3. Хялбар 4. Маш хялбар 5. Өмнө нь байсан шигээ	
F2	COVID-19 цар тахлын үед та анхан шатны эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг шаардлагатай үедээ авах боломжтой байсан уу? (Жишээ нь вакцинжуулалт, нөхөн үржихүй, эх ургийн, болон хүүхдийн эрүүл мэндийн үйлчилгээ гэх мэт анхан шатны үйлчилгээ)	1. Тийм 2. Үгүй 3. Хамаарахгүй (Эрүүл мэндийн үйлчилгээ авах шаардлага гараагүй)	
F3	COVID-19 цар тахлын үед та өрхийн эмнэлэг/ сум/ сум дундын эмнэлгээсээ COVID цар тахалтай холбоотой зөвлөгөө, мэдээлэл авсан уу?	1. Тийм 2. Үгүй	Хэрэв үгүй бол, F5-руу шилжинэ үү
F4	Хэрэв тийм бол, өрхийн эмнэлэг/ сум/сум дундын эмнэлгээсээ зөвлөгөө, мэдээлэл, авсан бол, хэр сэтгэл хангалуун байгаа вэ?	1. Үнэхээр муу байсан 2. Сэтгэлд хүрээгүй 3. Боломжийн 4. Хангалуун 5. Бүрэн хангалуун	
F5	COVID-19 цар тахлын үед та өрхийн эмнэлэг/ сум/ сум дундын эмнэлгээсээ COVID цар тахалтай холбоотой, үйлчилгээ авсан уу?	1. Тийм 2. Үгүй	Хэрэв үгүй бол, F7-руу шилжинэ үү
F6	Хэрэв тийм бол, өрхийн эмнэлэг/ сум/сум дундын эмнэлгээсээ зөвлөгөө, мэдээлэл, үйлчилгээ авсан бол, үзүүлсэн үйлчилгээнд нь хэр сэтгэл хангалуун байгаа вэ?	1. Үнэхээр муу байсан 2. Сэтгэлд хүрээгүй 3. Боломжийн 4. Хангалуун 5. Бүрэн хангалуун	
F7	COVID-19 вакцинжуулалтын төлөвлөгөөний талаар сонссон уу?	1. Тийм 2. Үгүй	
F8	Засгийн Газраас Монгол улсын хүн амд зориулж оруулж ирсэн вакцины талаар мэдээлэл авсан уу?	1. Тийм 2. Үгүй	
F9	Вакцинжуулалтад хамрагдах зорилтот бүлгийн талаар мэдээлэл авсан уу? (хэн түрүүлж хамрагдах талаар?)	1. Тийм 2. Үгүй	
F10	Та COVID-19-н вакцинжуулалтад хамрагдсан уу?	1. Тийм 2. Үгүй	Хэрэв үгүй бол, F12-руу шилжинэ үү
F11	Хэрвээ тийм бол, та вакцинд хамрагдсаны дараа хувийн хамгаалах хэрэгсэл зайлшгүй хэрэглэх ёстой юу?	1. Тийм 2. Үгүй	

F12	Вакцинжуулалтын талаарх танд өгсөн мэдээллээс хамгийн ойлгомжтой нь хэний мэдээлэл байсан вэ?	1. Эрүүл мэндийн яам 2. Засгийн газрын 3. Найз нөхөд 4. ХӨСҮТ 5. Сошиал 6. Бусад.....	
F13	Та эдгээр мэдээлэлдээ бүрэн итгэдэг үү?	1. Тийм 2. Үгүй 3. Мэдэхгүй	
F14	Та COVID-19-ийн эсрэг вакцин нь энэ цар тахлыг зогсоох хамгийн гол арга зам гэдэгтэй та санал бүрэн нийлэх үү?	1. Огт санал нийлэхгүй 2. Нийлж байна 3. Бүрэн биш 4. Санал нийлж байна Бүрэн нийлж байна	
F15	Манай улсын COVID-19 цар тахлын эсрэг хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагааг та хэрхэн үнэлж байна вэ?.	1. Үнэхээр муу байсан 2. Сэтгэлд хүрээгүй 3. Боломжийн 4. Хангалуун 5. Бүрэн хангалуун	

Монгол Улсад Ил
Тод Байдал, Олон
Нийтийн Оролцоог
Нэмэгдүүлэхэд
Нийгмийн Эгэх
Хариуцлагыг
Бэхжүүлэх нь

СУУРЬ СУДАЛГААНЫ
ТАЙЛАН

Хавсралт Б. Иргэдийн санал бодлын судалгаа – Төсвийн хөрөнгө оруулалт

Модуль I: Асуулгад оролцогчийн мэдээлэл

No.	Асуулт	Хариулт	Алгасах
A1	Асуумжийн дугаар	□□□□	
A2	Судалгаа авсан өдөр	□□/□□□□ ӨДӨР / САР	
A3	Дүүрэг/ Аймаг Хороо/ Сум	_____ _____	
A4	Танилцуулга мэдээлэл ба Зөвшөөрлийн хуудас Сайн байна уу. Намайггэдэг. Би байгууллагыг төлөөлж буй (албан тушаал) байна. Бид энэ удаад таны(аймаг/ дүүрэг/сум/хороо)-д төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжиж буй төслүүдийн төлөвлөлт, хэрэгжилт, үр дүнтэй холбоотой мэдээлэл болон хөрөнгө оруулалтын талаарх гомдол санал илгээх механизмын тухай санал бодлын судалгааг гүйцэтгэж байна. Та бүхнээс цуглуулан авсан энэхүү судалгааны мэдээлэл нь 'Монгол Улсад Нийгмийн Эгэх Хариуцлагыг бэхжүүлэх (МУНЭХБ)' төслийн хүрээнд хэрэгжих үйл ажиллагаанд ашиглагдах юм. Энэхүү төслийн зорилго нь Монгол улсын 21 аймаг, Улаанбаатар хотод хөгжлийн гол салбаруудад төсвийн хөрөнгийг илүү үр дүнтэй ашиглах чиглэлд төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмж, хөрөнгө оруулалтын үр ашгийг сайжруулахад нийгмийн эгэх хариуцлагыг нэмэгдүүлэхэд шаардлагатай чадавхыг бэхжүүлж, техникийн туслалцаагаар хангах юм. Та энэхүү судалгаанд оролцохоор санамсаргүй сонгогдсон бөгөөд та энэхүү судалгаанд сайн дурын үндсэн дээр оролцож, эсвэл оролцохоос татгалзаж болно. Таны өгсөн хариулыг бид чандлан хадгална. Энэхүү асуумжийн хүрээнд бид танаас танай аймаг/дүүрэг/сум/хороонд төсвийн эх үүсвэрээс хуваарилагдсан төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай мэдээллийн хүртээмжтэй байдал болон хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн төлөвлөлт, хэрэгжилт, хяналтын явцад иргэдийг оролцуулах механизмын тухай асуултуудыг асуух болно. <i>Тэмдэглэл: Уг судалгааны хүрээнд 'төсвийн хөрөнгө оруулалт' гэдэгт зам, ус, шугам сүлжээ, цахилгаан, харилцаа холбоо, сургууль, эмнэлэг гэх мэт нийтийн (эдийн засгийн болон нийгмийн) дэд бүтцэд зориулан төсвөөс санхүүжүүлж, тухайн шатны төсөвт хамаарах хуулийн этгээдийн өмчлөлд шилжих хөрөнгийн зарлагыг ойлгоно. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт нь улсын төсөв, орон нутгийн хөгжлийн сан, орон нутгийн төсөв, дотоодын болон гаднын хамтарсан санхүүжилтүүд, үндэсний болон орон нутгийн төр-хувийн хэвшлийн түншлэл/концесс зэрэг олон санхүүжилтийн эх үүсвэрээс бүрдэж болдог.</i> Танд биднээс тодруулах судалгаатай холбоотой асуулт байна уу? Та судалгаанд оролцохыг зөвшөөрч байна уу?	(Дараах хариултаас сонгоно уу) Тийм-----1 Үгүй-----2	Хэрвээ <u>үгүй</u> гэсэн хариулыг өгвөл, судалгааг дуусгаж, өөр оролцогч руу шилжинэ үү. Хэрвээ <u>тийм</u> бол дараагийн асуулт руу шилжинэ үү.
A5	Судалгаанд оролцогчийн хүйс Судлаач	Эрэгтэй.....1 Эмэгтэй.....2 Бусад.....3	
A6	УТАСНЫ ДУГААР		

№	Асуулт	Хариулт	Алгасах
B1	Та хэдэн настай вэ?	1.	
B2	Таны хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал? (Олон сонголтот болгох)	1. Бүтэн цагийн ажилтан 2. Хагас цагийн ажилтан 3. Хөдөлмөр эрхэлдэггүй 4. Тэтгэвэрт гарсан 5. Групп (Хөгжлийн бэрхшээлтэй) 6. Оюутан 7. Хариулах боломжгүй	
B3	Таны ажиллаж буй байгууллагын хэлбэр? (Олон сонголтот болгох)	1. Хувийн компани 2. Төрийн эзэмшлийн аж ахуй нэгж 3. Малчин 4. Тариаланч 5. Төрийн алба (төрийн үйлчилгээ, төрийн захиргаа болон төрийн тусгай) 6. Хувиараа хөдөлмөр эрхэлдэг 7. Төрийн бус байгууллага 8. Бусад	
B4	Өрхийн ам бүлийн тоо (Одоо цуг амьдарч буй өрхийн гишүүдийн тоо)	1.	
B5	Өрхийн сарын орлого/төгрөгөөр/	1.	
B6	Таны боловсрол эзэмшсэн байдал?	1. Боловсролгүй 2. Бага 3. Суурь 4. Бүрэн дунд 5. Техникийн болон мэргэжлийн 6. Тусгай мэргэжлийн дунд 7. Дипломын болон бакалаврын дээд 8. Магистр, доктор 9. Хариулах боломжгүй	

Модуль II. Төсөв, төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаарх мэдээллийн хүртээмжтэй байдал болон иргэдийн мэдээлэл

№	Асуулт	Хариулт	Алгасах
C1	Та Монгол Улсын Засгийн Газраас бэлтгэж УИХ баталдаг улсын жилийн төсвийн талаар мэддэг үү?	1. Тийм 2. Үгүй	Хэрэв үгүй бол асуулт C3-г хүртэл алгасна уу!
C2	Хэрэв тийм бол, та мэдээллээ хаанаас авсан бэ? (олон хариулт сонгох боломжтой)	1. Телевиз 2. Албан ёсны засгийн газрын веб хуудас 3. Албан ёсны нийгмийн сүлжээний хуудас 4. Сангийн яам болон орон нутгийн удирдлагын бэлтгэсэн 'Иргэний төсөв' 5. Утасны дуудлага болон мессеж/зурвас 6. Сонин, сэтгүүл 7. Гар утасны аппликейшн 8. Радио 9. Бусад (нарийвчилна уу).....	
C3	Та төрөөс танай аймаг, дүүрэг, сум, хороодод хуваарилагдсан төсвийн хөрөнгө оруулалтыг хэрхэн зарцуулдаг талаар мэддэг үү?	1. Тийм 2. Үгүй	Хэрэв үгүй бол асуулт C5-г хүртэл алгасна уу!
C4	Хэрэв тийм бол та мэдээллээ хаанаас авсан бэ? (олон хариулт сонгох боломжтой)	1. Нутгийн захиргааны байран дахь мэдээллийн самбар 2. Аймаг, дүүрэг, сум, хороонд хийгдсэн уулзалт болон иргэдэд зориулсан яриа 3. Орон нутагт хэвлэн гаргасан сурталчилгааны хуудас 4. Аймаг, дүүрэг, сум, хорооноос иргэдэд зориулан зохион байгуулсан сургалт, хуралдаан, хурал, арга хэмжээ 5. Баг, хорооны иргэдийн хурал 6. Зурагтын мэдээ 7. Албан ёсны засгийн газрын веб хуудас 8. Төрийн байгууллагын албан ёсны нийгмийн сүлжээний хуудас 9. Иргэдийн төсөв 10. Утасны дуудлага болон зурвас 11. Сонин, сэтгүүл 12. Гар утасны аппликейшн 13. Радио 14. Бусад (нарийвчилна уу).....	
C5	Та таны амьдарч буй нутаг дэвсгэрт төлөвлөгдсөн болон хэрэгжиж буй эсвэл хэрэгжиж дууссан төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн талаар мэдэх үү?	1. Тийм 2. Үгүй	Хэрэв үгүй бол асуулт C7-г хүртэл алгасна уу!
C6	Та аймаг, сум, дүүрэг, хороонд жилдээ <u>хэр хэмжээний</u> төсвийн хөрөнгө оруулалт төсөвлөдөг талаар ерөнхий мэдээлэлтэй юу?	1. Тийм 2. Үгүй	

C7	Та аймаг, сум, дүүрэг, хороодын төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаарх мэдээлэл хэр ил тод байдаг гэж боддог вэ?	1. Бүгд ил тод (Бүх мэдээлэл энгийн иргэдэд зориулагдсан ойлгоход, олж авахад хялбар болон бүрэн байдаг) 2. Зарим талаар ил тод (Зарим мэдээлэл нээлттэй байдаг хэдий ч ойлгоход, олж авахад хялбар бус байдаг.) 3. Ил тод бус (Мэдээлэл хязгаарлагдмал байдаг ба олж авах, ойлгоход хүндрэлтэй байдаг) 4. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаар ямар ч мэдээлэл байдаггүй	
C8	Та мэдээлэл хүргэх зорилготой төрийн байгууллагуудын албан ёсны веб хуудаснууд байдгийг мэдэх үү? (улс, аймаг, сум, хорооны)?	1. Тийм 2. Үгүй	Хэрэв үгүй бол асуулт C11-г хүртэл алгасна уу!
C9	Та доорх веб хуудсуудаар сүүлийн 12 сарын дотор зочилж байсан уу: https://publicinvestment.gov.mn , http://www.mof.gov.mn , http://www.iltod.gov.mn , эсвэл http://onhs.mof.gov.mn/	1. Тийм 2. Үгүй	Хэрэв үгүй бол асуулт C11-г хүртэл алгасна уу!
C10	Хэрэв тийм бол, веб хуудсанд байршуулсан мэдээ мэдээлэлд нэвтрэх, тэдгээрийн ойлгоход хялбар байсан уу?	1. Тийм 2. Үгүй	
C11	Та одоо хэрэгжиж байгаа, цаашид хэрэгжих төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаарх сүүлийн үеийн мэдээлэл авахыг хүсдэг үү?	1. Тийм 2. Үгүй	Хэрэв үгүй бол асуулт C13-г хүртэл алгасна уу!
C12	Хэрэв тийм бол, та мэдээллээ хаанаас авахыг хүсэж байна вэ? (олон хариулт сонгох боломжтой)	1. Нутгийн захиргааны байран дахь мэдээллийн самбар 2. Аймаг, дүүрэг, сум, хороонд хийгдсэн уулзалт болон иргэдэд зориулсан яриа 3. Орон нутагт хэвлэн гаргасан сурталчилгааны хуудас 4. Аймаг, дүүрэг, сум, хорооноос иргэдэд зориулан зохион байгуулсан сургалт, хуралдаан, хурал, арга хэмжээ 5. Баг, хорооны иргэдийн хурал 6. Зурагтын мэдээ 7. Албан ёсны засгийн газрын веб хуудас 8. Төрийн байгууллагын албан ёсны нийгмийн сүлжээний хуудас 9. Утасны дуудлага болон зурвас 10. Сонин, сэтгүүл 11. Гар утасны аппликейшн 12. Радио 13. Бусад (нарийвчилна уу).....	
C13	Та албан ёсны веб хуудсууд нь төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаар иргэдтэй харилцан мэдээлэл солилцох хэсэгтэй болгохыг хүсэж байна уу?	1. Тийм 2. Үгүй, веб хуудас ашиглахгүй/уламжлалт мэдээллийн аргыг илүүд үздэг.	

Модуль III. Олон нийтийн оролцоо

№	Асуулт	Хариулт	Алгасах
D1	Танай аймаг, дүүрэг, сум, хорооноос төлөвлөгдсөн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдийн талаар иргэдэд мэдэгддэг үү?	1. Тийм 2. Үгүй 3. Мэдэхгүй	
D2	Танай аймаг/хотын, сум/дүүргийн засаг захиргаанаас таныг төсвийн хөрөнгө оруулалтыг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, хянахад оролцох боломжтой талаар мэдээлэл өгч байсан уу?	1. Тийм 2. Үгүй	
D3	Төсвийн хөрөнгө оруулалтын аль нэг үе шатад оролцох боломж танд байсан уу?	1. Тийм 2. Үгүй	Хэрэв үгүй бол асуулт D8-г хүртэл алгасна уу!
D4	Хэрэв тийм бол, ямар аргаар оролцож байсан бэ? (олон хариулт сонгох боломжтой)	1. Захиргааны ажилтантай биечлэн уулзах 2. Цахим шуудан 3. Утсаар 4. Албан ёсны веб хуудас 5. Утасны программ Smart UB app, г.м. 6. Төрийн байгууллагатай холбоо барихад ашиглагддаг Facebook болон бусад нийгмийн сүлжээ 7. Аймаг, дүүрэг, сум, хороодын уулзалт 8. Бусад	
D5	Хэрэв тийм бол, ямар шалтгаанаар төрийн байгууллагатай холбогдож байсан бэ?	1. Шинэ болон хэрэгжиж буй төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаар илүү их мэдээлэл авсан 2. Шинэ болон хэрэгжиж буй төсвийн хөрөнгө оруулалтад гомдол, саналаа хэлсэн 3. Дээрх 2 шалтгааны аль алианаар 4. Өөр шалтгаанаар (Дэлгэрүүлж бичнэ үү.....)	
D6	Хэрэв тийм бол, та ямар түвшинд оролцсон бэ?	1. Улсын 2. Аймаг/хотын 3. Сум/Дүүргийн 4. Баг/Хорооны	

D7	Хэрэв тийм бол, оролцохдоо ямар үүрэгтэй байсан бэ? (олон хариулт сонгох боломжтой)	1. Олон нийтийг төлөөлөн үг хэлэх 2. Тодорхой төсвийн хөрөнгө оруулалтыг дэмжих/Бүлгийнхээ өмнөөс дэмжлэгээ илэрхийлэх 3. Орон нутгийн түвшинд төлөвлөлт хийхтэй холбоотой мэдээллийг авах хүсэлт гаргах, хүлээж авах 4. Өөрийн шинэ санаа, санаачилгаа хүргүүлэх 5. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын хэрэгжилтийн явц, бүрэн дууссан эсэх тал дээр мэдээлэл хүлээн авах 6. Төсвийн хөрөнгө оруулалтыг нээх, бүрэн дуусгасан эсэх талаар мэдээлэл түгээх 7. Бусад (нарийвчилна уу)..... 8.	
D8	Та орон нутагтаа хэрэгжүүлж буй төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдэд хяналт тавихад оролцохыг хүсэж байна уу?	1. Тийм 2. Үгүй	Хэрэв үгүй бол Модуль 3-г дуусгана уу!
D9	Хэрэв тийм бол, та төслүүдийн явцыг хянахад хэрхэн оролцохыг хүсэж байна вэ? (олон хариулт сонгох боломжтой)	1. Аймаг/дүүрэг, сум/хорооны Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хэлэлцүүлэгт оролцох 2. Хөрөнгө оруулалтын төрөл, өртгийн тооцоо, санхүүжилтийн эх үүсвэр, гэрээний талуудын нэр, гүйцэтгэхээр тооцоолсон хугацаа гэх зэрэг мэдээллийг авах хүсэлт гаргах 3. Иргэдэд мэдээлэл түгээх хэрэгслүүдээр дамжуулан хөрөнгө оруулалтыг үр дүнтэй эхлүүлэх, явцын талаарх мэдээлэл авах, санал хүргүүлэх 4. Хөрөнгө оруулалтын талаар бодит цагийн мэдээлэл хүлээн авах 5. Хэрэгжиж буй төслийн талаар бодит цагийн мэдээллийг төрийн байгууллагад хүргүүлэх 6. Бусад (нарийвчилна уу).....	
D10	Хэрэв тийм бол, та төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдэд хэрхэн хяналт шинжилгээ хийх талаарх сургалтад хамрагдах уу?	1. Тийм 2. Үгүй	

Модуль IV. Гомдол гаргах арга замууд

№	Асуулт	Хариулт	Алгасах
E1	Та орон нутагтаа хэрэгжиж буй төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн талаар гомдол гаргаж байсан уу?	1. Тийм 2. Үгүй	Хэрэв үгүй бол асуулгыг дуусгаж болно!
E2	Хэрвээ та сүүлийн 12 сарын дотор гомдол гаргасан бол, хэрхэн гомдол гаргасан бэ? (олон хариулт сонгох боломжтой)	1. Биечлэн 2. Цахим шуудангаар 3. Утсаар 4. Нийгмийн сүлжээ/веб хуудас 5. Захидлаар 6. Иргэдийн саналт хүсэлт авах 11-11 төв 7. Бусад.....	
E3	Хэрэв тийм бол, гомдол гаргасан шалтгаан тань юу байсан бэ? (олон хариулт сонгох боломжтой)	1. Төсвийн хөрөнгө оруулалт зарлагдсан ч иргэд/олон нийт эсэргүүцсэн 2. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын талаар олон нийтэд мэдээлэл түгээгээгүй 3. Төсвийн хөрөнгө оруулалт зарлагдсан ч сүүлийн 12 сарын хугацаанд хэрэгжиж эхлээгүй 4. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төсөл эхэлсэн болов ч сүүлийн 12 сарын хугацаанд ямар ч ахиц гараагүй 5. Төсвийн хөрөнгө оруулалт сайн хийгдсэн хэдий ч сүүлийн 12 сарын хугацаанд бүрэн дуусаж, иргэдэд хүрээгүй 6. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын чанар муу эсвэл одоо мөрдөгдөж байгаа (хүрээлэн буй орчны, газар нутгийн эсвэл бусад) дүрэм журамд нийцээгүй. 7. Ямар нэг тодорхой шалтгаангүйгээр иргэдэд төсвийн хөрөнгө оруулалтыг ашиглуулахаас татгалзсан 8. Бусад (нарийвчилна уу).....	
E4	Хэрэв сүүлийн 12 сарын хугацаанд гомдол гаргасан бол хэнд/хаана гаргасан бэ? (олон хариулт сонгох боломжтой)	1. Захиргааны гомдол хүлээн авах нэгж (аймаг/сум дүүрэг/хороо) 2. Иргэдтэй харилцах чиг үүрэг бүхий төрийн албан хаагч 3. Төрийн байгууллагын бусад ажилтан (Төрийн сан, нийгмийн хамгаалал, эрүүл мэндийн газар, г.м) 4. Засаг даргын тамгын газар 5. Сангийн яам 6. Салбарын яам 7. Иргэдийн саналт хүсэлт авах 11-11 төв 8. Бусад.....	

	Е 4. Бусад	Гомдол гаргасан хүн/газар	
Е5	Хэрвээ ямар нэг гомдол гаргасан бол, таны гаргасан гомдлыг цаг тухайд нь судалж, арга хэмжээ авсан уу?	1. Тийм 2. Үгүй	Хэрвээ үгүй бол Е7-руу алгасна уу.
Е6	Хэрвээ тийм бол, таны гаргасан гомдолд ямар хугацаанд хариу өгсөн бэ?	өдөр (ТИЙМ ҮГҮЙ ГЭСЭН ХАРИУ БАЙНА-ЗАСЧ ШИНЭЧЛЭХ)	
Е7	Хэрэв тийм бол, таны гомдолд дурдагдсан асуудал шийдвэрлэгдсэн үү?	1. Тийм 2. Үгүй	

Хавсралт В. Орон нутгийн засаг захиргаа

Ярилцлагын дугаар	Ярилцлагад дугаар өгч, түүнийг хуудас бүрийн дээр бичиж тэмдэглэнэ үү. Судалгаанд оролцогчийн нууцыг хадгалах зорилгоор оролцогчийн нэрийг энэхүү тэмдэглэлийн хуудсанд бичихгүйг анхаарна уу.		
Судлаач:	Судлаачийн нэрийг бичнэ үү		
Тэмдэглэл хөтлөгч	Тэмдэглэл хөтлөгчийн нэрийг бичнэ үү (Хэрвээ судлаачаас өөр хүн бол) ХАСАХ		
Ярилцлагын төрөл	Алсын/ Биечилсэн ярилцлага аль нь эсэхийг бичнэ үү		
Байршил	Хотын байршлыг бичнэ үү? (Дэлгэрэнгүй хаяг байх шаардлагагүй) 21 аймаг оруулах СУМ - БИЧИХ		
Он/сар/өдөр	Өдрийг бичнэ үү		
Эхэлсэн цаг	Цагийг бичнэ үү		
Дууссан цаг	Цагийг бичнэ үү		
Зөвшөөрөл өгсөн эсэх	"Тийм" эсвэл "Үгүй" гэсэн тэмдэглэгээг бичнэ үү. Үгүй гэвэл ярилцлагаа зогсооно уу?		
Судалгаанд оролцогчийн Байгууллага/ Хэлтэсийн нэр	Төлөөлж байгаа түүврийн бүлгийн нэрийг бичнэ үү. Орон нутгийн төрийн байгууллага эсвэл Орон нутгийн ТББ г.м. Мөн төлөөлж буй байгууллага болон албан тушаалын нэрийг тодруулж бичнэ үү.		
УТАСНЫ ДУГААР			
Танилцах асуултууд	Өнөөдөр бид тантай танай [АЙМАГ/СУМ/ДҮҮРЭГ]-н төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт болон хяналт шинжилгээтэй холбоотой туршлагын тухай ярилцах юм. Юун түрүүнд, хоёулаа ярилцлагаа танай байгууллага болон таны байгууллагадаа гүйцэтгэж буй чиг үүргийн тухай мэдээллээс эхлүүлье.		
Танилцах асуултууд (10 минут)	1) Та өөрийн байгууллагын бүрэн эрхэд хамаарах хариултуудыг дугуйлна уу. (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) - Тухайн орон нутагт [Аймаг/Сум/Дүүрэг] хөрөнгө оруулалтын төсвийг хянах, баталгаажуулах - Төсвийн хөрөнгө оруулалттай төслүүдийн хэрэгжилтийг хяналт зохицуулалтаар хангах - Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдийг эрэмбэлэх, сонгох, төлөвлөх - Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдийн төлөвлөлт, хэрэгжилтийг хянаж үнэлэх - Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдтэй холбоотойгоор иргэд, иргэний нийгмийн байгууллагуудыг зохион байгуулах - Бусад.....	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	2) Та уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-н төрийн байгууллагад ямар албан тушаал эрхэлж байна вэ? (Таны өгсөн мэдээллийг бид чандлан хадгална)	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]

Танилцах асуултууд (10 минут)	3) Та энэхүү газар/хэлтэст гүйцэтгэж буй үүргээ хураангуйлан хэлнэ үү? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Тухайн орон нутагт [Аймаг/Сум/Дүүрэг] хөрөнгө оруулалтын төсвийг хянах/зохицуулах 2. Төсвийн хөрөнгө оруулалттай төслүүдийг хяналт, зохицуулалтаар хангах 3. Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдийг эрэмбэлэх, сонгох 4. Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдийн төлөвлөлт, хэрэгжилтийг хянаж үнэлэх 5. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдтэй холбоотойгоор иргэд, иргэний нийгмийн байгууллагуудыг зохион байгуулах 6. Бусад	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	4) Та төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөлтэй (төсвийн хөрөнгө) холбоотой шийдвэрт гаргах процесст оролцож байсан уу? АСУУЛТ НЭМЭХ i. Тийм ii. Үгүй 5) Хэрвээ тийм бол, та төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөлтэй (төсвийн хөрөнгө) холбоотой шийдвэр гаргах процесст оролцож байсан туршлагаа хуваалцана уу? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Засаг Дарга иргэдтэй зөвлөлдөхгүй төсөлтэй холбоотой шийдвэр гаргасан 2. Засаг Дарга иргэдтэй зөвлөлдсөн. Гэвч уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]- дэх төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой өөр шийдвэр гаргасан 3. Засаг Дарга иргэдтэй зөвлөлдсөн, санал бодлыг харгалзсан шийдвэр гаргасан 4. Ямар шийдвэр гаргах нь төсөл бүрээс хамаараад өөр өөр байдаг. Судлаачдад зориулсан тэмдэглэл: Хэрвээ, ярилцлага өгч буй оролцогч 1-с 3 дахь хариултыг сонгосон бол Засаг дарга тухайн шийдвэр гаргалтын хэлбэрийг сонгох болсон шалтгааныг тодруулж асууна уу.	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	6) Таны бодлоор, уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]- т төсвийн хөрөнгө оруулалттай төслүүдийг төлөвлөх, хяналт шинжилгээ хийхэд иргэдийн оролцоо чухал уу? 1. Тийм 2. Үгүй Судлаачдад зориулсан тэмдэглэл: Хэрвээ хариулт нь <u>ТИЙМ</u> бол, яагаад чухал гэж бодож байгаа талаар тодруулна уу (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу): 1. Энэ нь иргэдийн бодит хэрэгцээнд тулгуурлаж төслийг эрэмбэлж, түүний дагуу төсөв хуваарилахад тусалдаг 2. Энэ нь төрийн байгууллагуудад төсвийн хөрөнгө оруулалтын чиглэлд ил тод хариуцлагатай байдлаа бэхжүүлэхэд нь тусалдаг 3. Энэ нь иргэд, төр хооронд харилцах шинэ сувгийг бий болгодог бөгөөд иргэдийн төрдөө итгэх итгэлийг нэмэгдүүлэхэд тусалдаг 4. Энэ нь илүү зорилтот төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдээр дамжуулан төрийн байгууллагын үйлчилгээг сайжруулахад тусалдаг 5. Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү) Хэрвээ хариулт нь <u>ҮГҮЙ</u> бол, <u>Ярилцлагад оролцогчоос шалтгааныг нь тодруулна уу.</u>	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

	7) Энэ байгууллагад ажиллаж байгаа туршлагаас харахад, иргэний нийгмийн байгууллага болон иргэдийн хувьд төрийн байгууллагатайгаа хамтрахад хэр бэлэн байна вэ? 1. Хараахан бэлэн болоогүй/ Оролцохын ашиг тусын тухай ойлголтыг нь нэмэгдүүлэх хэрэгтэй байна 2. Оролцох сонирхолтой, гэхдээ хэрхэн оролцох тухай дэмжлэг, сургалт хэрэгтэй 3. Бэлэн, гэхдээ төрийн байгууллагын зүгээс оролцоог хязгаарласан байдаг 4. Иргэд, ИНБ-ууд төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой шийдвэр болон хяналт тавихад аль хэдийн идэвхтэй оролцож байна 5. Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү)	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
Судалгааны сэдэв 1	Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, хяналттай холбоотой өөрийн харьяа байгууллага, газар, хэлтсийн чиг үүргийн тухай мэдээлэл хуваалцсанд баярлалаа. Одоо хоёулаа танай байгууллагын төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай мэдээллийг иргэдэд хэрхэн хүргэж, хуваалцаж байгаа тухай туршлагын тухай дэлгэрүүлэн ярилцъя.		
(10 - 15 минут) Харилцааны сувгууд ба мэдээлэл хуваалцах механизм	8) Таны ажиллаж буй уг байгууллага орон нутгийн иргэдэд төсвийн хөрөнгө оруулалтаар өөрсдийн [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-тээ хэрэгжүүлэх төслүүдэд <u>төсөв хэрхэн хуваарилж, ашигладаг</u> тухай мэдээлдэг үү? 1. Тийм 2. Үгүй Хэрвээ ТИЙМ бол, энэ мэдээллээ хэрхэн, хаана хуваалцдаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Орон нутгийн удирдлагын байранд байршуулсан мэдээллийн самбар 2. Аймаг/Нийслэл, Сум/Дүүргийн Засаг Даргын уулзалт, хурал, илтгэл, яриа 3. Орон нутгийн хэвлэмэл мэдээлэл, сурталчилгааны материалууд 4. Аймаг/Нийслэл, Сум/Дүүргийн газраас иргэдэд зориулсан сургалт, хэлэлцүүлэг, хурал, арга хэмжээ 5. Иргэдийн Хурлаар 6. Телевиз 7. Албан ёсны веб сайтууд 8. Албан ёсны олон нийтийн мэдээллийн сүлжээ 9. Иргэдийн төсөв эмхэтгэл 10. Гар утасны мессеж 11. Сонин сэтгүүл 12. Мобайл аппликейшн 13. Радио 14. Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү)..... Хэрвээ хариулт нь ҮГҮЙ бол, ярилцлагад оролцогчоос шалтгааныг нь тодруулна уу.	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

9)	Уг байгууллагын ашиглаж буй мэдээллийн сувгаас иргэдэд хүрэх, харилцахад хамгийн үр дүнтэй, иргэд нийтлэг ашигладаг суваг нь аль вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) - Орон нутгийн удирдлагын байранд байршуулсан мэдээллийн самбар - Аймаг/Нийслэл, Сум/Дүүргийн Засаг Даргын уулзалт, хурал, илтгэл, яриан - Орон нутгийн хэвлэмэл мэдээлэл, сурталчилгааны материалууд - Аймаг/Нийслэл, Сум/Дүүргийн газраас иргэдэд зориулсан сургалт, хэлэлцүүлэг, хурал, арга хэмжээ - Иргэдийн Хурлаар - Телевиз - Албан ёсны веб сайтууд - Албан ёсны олон нийтийн мэдээллийн сүлжээ - Иргэдийн төсөв эмхэтгэл - Гар утасны мессеж - Сонин сэтгүүл - Мобайл аппликейшн - Радио - Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү)	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	10) Уг (танай) байгууллага иргэдэд төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн, хэрэгжүүлж байгаа, дууссан төслүүдийн тухай иргэдэд мэдээлэл хүргэдэг үү? - Тийм - Үгүй Хэрвээ ТИЙМ бол, төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн, хэрэгжүүлж байгаа, дууссан төслүүдийн тухай ямар мэдээлэл танайд бий вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) - Өнгөрсөн 5 хүртэлх жилийн хугацаанд төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлсэн төслүүд болон гүйцэтгэлийн бүртгэл - Цаашид орон нутагт төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслийн эрэмбэ - Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөө, санал - Одоогийн, хуваарилсан төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай нарийвчилсан мэдээлэл - Төсвийн хөрөнгө оруулалтын зарцуулалт/явц/хяналт шинжилгээний тайлан - Орон нутгийн түвшин дэх төсвийн хөрөнгө оруулалтын ашиглалт, засвар үйлчилгээ - Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү)..... Хэрвээ хариулт нь ҮГҮЙ бол, ярилцлагад оролцогчоос шалтгааныг нь тодруулна уу.	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

	11) Иргэдийн зүгээс төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн, хэрэгжүүлж байгаа, дууссан төслүүдийн тухай мэдээлэл авахаар хүсэлт гаргаж, шаарддаг уу? 1. Тийм 2. Үгүй Хэрвээ ТИЙМ бол, иргэдэд төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн, хэрэгжүүлж байгаа, дууссан төслүүдээс ямар мэдээллийг шаарддаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Өнгөрсөн 5 хүртэлх жилийн хугацаанд төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлсэн төслүүд болон гүйцэтгэлийн бүртгэл 2. Цаашид орон нутагт төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслийн эрэмбэ 3. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөө, санал 4. Одоогийн, хуваарилсан төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай нарийвчилсан мэдээлэл 5. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын зарцуулалт/явц/хяналт шинжилгээний тайлан 6. Орон нутгийн түвшин дэх төсвийн хөрөнгө оруулалтын ашиглалт, засвар үйлчилгээ 7. Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү) Хэрвээ хариулт нь ҮГҮЙ бол, ярилцлагад оролцогчоос шалтгааныг нь тодруулна уу.	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	12) Та уг байгууллагын иргэдэд хүргэж буй төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой мэдээллийг хэр ил тод гэж бодож байна вэ? 1. Хангалттай ил тод (мэдээлэл бүрэн, ойлгоход хялбар, хүртээмжтэй) 2. Зарим талаараа ил тод (зарим мэдээлэл нь хүртээмжтэй боловч бүрэн биш, ойлгоход болон олж авахад хялбар бус) 3. Ил тод биш (өгч буй мэдээлэл нь хязгаарлагдмал, мэдээллийг олж авах, ойлгоход тун хэцүү байдаг) 4. Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлж буй төслүүдийн ямар ч мэдээлэл иргэдэд ил тод байдаггүй Хэрвээ хариулт нь ҮГҮЙ бол, ярилцлагад оролцогчоос шалтгааныг нь тодруулна уу.	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
Судалгааны сэдэв 2 (10- 15 минут)	Байгууллагын төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай мэдээллийг иргэдэд хүргэж, хуваалцаж байгаа тухай туршлагаа хуваалцсанд баярлалаа. Харин одоо төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүд дэх оролцоонд тулгуурласан төлөвлөлт, хяналтын тухай таны мэдлэг ойлголт болон орон нутгийн туршлагын тухай ярилцъя.		
Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдийн оролцоонд суурилсан төлөвлөлт, хяналт шинжилгээ, тэдгээрт иргэдийн оролцоо	13) Танай байгууллага өөрсдийн [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-тээ одоо хэрэгжүүлж байгаа болон ирээдүйд хэрэгжүүлэх төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой ямар нэгэн оролцоонд тулгуурласан үйл ажиллагаа/алхам авч хэрэгжүүлдэг үү? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Тийм, бид орон нутгийн хөгжлийн сангийн хүрээнд хэрэгжүүлдэг 2. Тийм, бид бусад төрлийн хөрөнгө оруулалтын хүрээнд зохион байгуулдаг 3. Тийм, бид бүхий л төрлийн шийдвэртээ хэрэгжүүлдэг 4. Үгүй, бид хэрэгжүүлдэггүй (Асуулт 21-руу алгасна уу) Хэрвээ хариулт нь ҮГҮЙ бол, ярилцлагад оролцогчоос шалтгааныг нь тодруулна уу.	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

	14) Хэрвээ ТИЙМ бол, аль үе шатанд танай байгууллага оролцоонд тулгуурласан үйл ажиллагаа/алхам авч хэрэгжүүлдэг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Төлөвлөлтийн үйл явцад 2. Хяналт шинжилгээний үйл явцад 3. Аль аль үйл явцад	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	15) Хэрвээ ТИЙМ бол, танай байгууллага хэрхэн оролцоонд тулгуурласан үйл ажиллагаа/алхам авч хэрэгжүүлдэг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Зөвлөлдөх уулзалт 2. Олон нийтийн санал хураалт 3. Фокус бүлгийн ярилцлага 4. Олон нийтийн судалгаа (Биечилсэн) 5. Олон нийтийн судалгаа (алсын зайн хэлбэрээр; утсаар эсвэл веб сайтаар дамжуулан) 6. Веб хуудас/тусгайлсан сувгаар дамжуулан 7. Бусад Хэрвээ хариулт нь БУСАД бол, ярилцлагад оролцогчоос хариултыг нь тодруулна уу. 	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	16) Хэрвээ ТИЙМ бол, иргэдийг төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдтэй холбоотой төрийн байгууллагад хандахь, оролцоход нь хамгийн их ашиглагддаг, илүү хялбар, таатай оролцооны хэлбэр вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Зөвлөлдөх уулзалт 2. Олон нийтийн санал хураалт 3. Фокус бүлгийн ярилцлага 4. Олон нийтийн судалгаа (Биечилсэн) 5. Олон нийтийн судалгаа (алсын зайн хэлбэрээр; утсаар эсвэл вэб сайтаар дамжуулан) 6. Веб хуудас/тусгайлсан сувгаар дамжуулан 7. Бусад Хэрвээ хариулт нь БУСАД бол, ярилцлагад оролцогчоос хариултыг нь тодруулна уу. 	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	17) Ихэвчлэн оролцоонд тулгуурласан арга хэлбэрийг хэн санаачилдаг вэ?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг бичнэ үү]
	18) Та төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэхтэй холбоотой асуудалд ямар оролцогч талуудыг оруулахаа хэрхэн шийддэг вэ? 1. Бид бүх иргэдийг урьдаг 2. Бид бүх иргэд, иргэний нийгмийн байгууллагуудыг (ИНБ)-уудыг урьдаг 3. Бид зөвхөн ИНБ-уудыг урьдаг 4. Бид зөвхөн өөрсдийн сайн таньдаг олон нийтийн төлөөллийг урьдаг 5. Зөвлөлдөх асуудлаас хамааран өөр өөр байдаг 6. Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү) Хэрвээ хариулт нь БУСАД бол, ярилцлагад оролцогчоос хариултыг нь тодруулна уу. 	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

	19) Та өнөөгийн оролцоонд тулгуурласан үйл ажиллагааг хэр тэгш оролцоог хангадаг гэж боддог вэ? Шалтгааныг тодруулна уу?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	20) Оролцоонд тулгуурласан механизм хэр тогтмол явагддаг вэ? 1. Долоо хоног тутам 2. Сар тутам 3. Жилд хоёр удаа 4. Жилдээ нэг 5. Өөр давтамжаар Хэрвээ өөр давтамжтай бол, ярилцлагад оролцогчоос тодруулна уу.	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	21) Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдийг төлөвлөх, хянаж шинжлэх явцад иргэдийн оролцоог хангахад төрийн байгууллагуудад ямар асуудлууд тулгардаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Хүмүүс төрийн байгууллагад итгэдэггүй 2. Иргэд оролцохын ашиг тусыг ойлгодоггүй, итгэдэггүй 3. Иргэд хэрхэн оролцохоо мэддэггүй 4. Иргэдэд оролцох цаг байдаггүй 5. Иргэдийг илүү үр нөлөөтэй оролцуулахад дунд нь холбож, зуучлах тал хэрэгтэй байдаг (ИНБ-ууд, олон нийтийн төлөөлөгчид г.м) 6. Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү) Хэрвээ хариулт нь БУСАД бол, ярилцлагад оролцогчоос хариултыг нь тодруулна уу.	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
Судалгааны сэдэв 3 (5 - 20 минут)	Баярлалаа. Одоо хоёулаа танаас орон нутгийн түвшинд төрийн байгууллагаас төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдтэй холбоотой ирж буй санал, гомдлыг шийддэг арга зам, процессын тухай ярилцъя.		
Орон нутгийн түвшин дэх санал, гомдлын механизм	22) Уг байгууллагад, уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-т төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдийн төлөвлөлт болон гүйцэтгэлтэй холбоотой иргэдийн санал, гомдлыг авах ямар нэгэн суваг/механизм байдаг уу? 1. Тийм 2. Үгүй Хэрвээ ҮГҮЙ бол, ярилцлагад оролцогчоос хариултыг нь тодруулаад, асуулт 37-рүү шилжүүлнэ үү.	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	23) Хэрвээ ТИЙМ бол, ямар тодорхой журам, зохицуулалтыг ашиглаж, дагаж мөрддөг вэ?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]

24) Хэрвээ ТИЙМ бол, орон нутгийн байгууллага төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдийн төлөвлөлт болон гүйцэтгэлтэй холбоотой иргэд болон бусад оролцогч талуудаас ирсэн санал, гомдлыг авахдаа ямар суваг ашигладаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Байгууллагын цахим хуудсууд (Иргэдээс санал авах механизм) 2. Нийгмийн Сүлжээ (Фейсбүүх хуудас/бүлэг, г.м.) 3. Утас /Шууд утас 4. Албан бичиг/Албан захидал 5. Албан байгууллага, хэлтэст ирж биечлэн өгсөн санал 6. Албан болон нийтийн уулзалтууд 7. Биечилсэн уулзалтууд 8. Засгийн Газрын "11-11" төв 9. Бусад (Тодруулна уу) Хэрвээ хариулт нь БУСАД бол, ярилцлагад оролцогчоос хариултыг нь тодруулна уу.		Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
25) Дээр дурдсан сувгуудаас аль нь иргэдийн дунд хамгийн сайн танигдсан, идэвхтэй хэрэглэгддэг суваг вэ? Ач холбогдлоор нь эрэмбэлж тавина уу? (СОНГОЛТОТ БАЙДЛААР ОРУУЛАХ БОЛОМЖТОЙ ЮУ? (ДАРААГИЙН АСУУЛТ ШИГ) i. ii. iii.		Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
26) Дараах хүн амын бүлгүүдээс аль нь төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой санал, хүсэлт өгөхөд хамгийн идэвхтэй оролцдог вэ? Хамгийн их оролцдог бүлгээс эхлүүлэн, 3 бүлгийг эрэмбийн дагуу тавина уу? НАСЫГ НЬ АРД НЬ ОРУУЛЖ ӨГӨХ 1. Залуу эрэгтэйчүүд⁷ (15-34 нас) 2. Залуу эмэгтэйчүүд (15-34 нас) 3. Залуу эрэгтэйчүүд, эмэгтэйчүүд (15-34 нас) 4. Насанд хүрсэн⁸ эрэгтэй (35- 54 насны иргэд) 5. Насанд хүрсэн эмэгтэй (35- 54 насны иргэд) 6. Насанд хүрсэн эрэгтэй, эмэгтэй (35- 54 насны иргэд) 7. Ахмад⁹ эрэгтэйчүүд (55-с дээш насны иргэд) 8. Ахмад эмэгтэйчүүд (55-с дээш насны иргэд) 9. Ахмад эрэгтэйчүүд, эмэгтэйчүүд (55-с дээш насны иргэд) i. ii. iii.		Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
27) Уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-т төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдийн төлөвлөлт болон гүйцэтгэлтэй холбоотойгоор иргэдээс санал илгээхэд саад учруулж буй зүйлсийг шийдвэрлэхийн тулд танай байгууллагаас ямар арга хэмжээ авч байсан бэ? 1-3 жишээ асууж, тодруулна уу? 1. 2. 3.		Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
28) Танай байгууллага хүлээн авсан санал, хүсэлтийн талаарх мэдээллээ хэрхэн боловсруулдаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Мэдээллийг гар аргаар цуглуулж, боловсруулдаг 2. Мэдээллийг системээр дамжуулан цуглуулж, боловсруулдаг 3. Мэдээллийг хүлээн авдаг, гэхдээ боловсруулдаггүй		Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]

⁷ 'залуучууд', 15-34 насны иргэд

⁸ 'насанд хүрэгчид', 35- 54 насны иргэд

⁹ 'ахмад', 55-с дээш насны иргэд

	29) Хүлээж авсан мэдээлэлд хэрхэн дүн шинжилгээ хийдэг вэ?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	30) Хүлээж авсан мэдээлэл, санал, хүсэлтийг хэнтэй хуваалцдаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Байгууллага дотроо мэргэжилтнүүдтэй хуваалцдаг 2. Аймгийн түвшинд эрх бүхий байгууллага/шийдвэр гаргагчидтай хуваалцдаг 3. Иргэдийн Хуралтай хуваалцдаг 4. Сангийн Яамны холбогдох мэргэжилтнүүдтэй хуваалцдаг 5. Үндэсний хэмжээний эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтнуудтай хуваалцдаг (Сангийн Яам, Чиглэлийн Яам, Засгийн Газрын Хэрэг Эрхлэх Газар гэх мэт) 6. Хуваалцдаггүй, энэ төрлийн мэдээллийг хэн сонирхохыг мэддэггүй 7. Бусад (Тодруулна уу)	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	31) Хүлээж авсан санал/мэдээлэл төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслийн төлөвлөлт болон төсөвлөлтөд ашигладаг уу? 1. Хэрвээ ТИЙМ бол, яаж? АЛГАСАЛТ ХИЙХ, 2. Хэрвээ ҮГҮЙ бол, хэрэглэхгүй байгаа шалтгаан нь юу вэ?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	32) Иргэдээс ирсэн саналд хариу өгөхдөө ашигладаг албан ёсны механизм байдаг уу? АСУУЛТ НЭМЭХ, АЛГАСАЛТ ХИЙХ 1. Хэрвээ ТИЙМ бол, ямар? 2. Хэрвээ ҮГҮЙ бол, хэрэглэхгүй байгаа шалтгаан нь юу вэ?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	33) Төрийн байгууллагын хувьд иргэдээс санал авахад тулгардаг хамгийн гол бэрхшээл нь юу байдаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) ОЛОН СОНГОЛТТОЙ БОЛГОХ 1. Хүмүүс төрийн байгууллагад итгэдэггүй 2. Иргэд оролцохын ашиг тусыг ойлгодоггүй, итгэдэггүй 3. Иргэд хэрхэн оролцохоо мэддэггүй 4. Иргэдэд оролцох цаг байдаггүй 5. Иргэдийг илүү үр нөлөөтэй оролцуулахад дунд нь холбож, зуучлах тал хэрэгтэй байдаг (ИНБ-ууд, олон нийтийн төлөөлөгчид г.м) 6. Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү)..... Хэрвээ хариулт нь БУСАД бол, ярилцлагад оролцогчоос хариултыг нь тодруулна уу.	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	34) Иргэдээс санал авахтай холбоотой тулгардаг саад бэрхшээлийг арилгадаг, иргэдээс ирэх саналын тоог нэмэгдүүлдэг ямар шалгарсан, сайн туршлага бий вэ? Тодорхой туршлагаасаа хуваалцана уу?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]

	35) Иргэдээс ирсэн саналд хариу өгөхдөө дараах сувгуудаас алийг нь ашигладаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Байгууллагын цахим хуудсууд (Иргэдээс санал авах механизм) 2. Нийгмийн Сүлжээ (Фейсбүүх хуудас/бүлэг, г.м.) 3. Олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэл (ТВ, Радио) 4. Албан уулзалтууд 5. Албан захидлууд 6. Биечилсэн уулзалтууд 7. Засгийн Газрын "11-11" төв 8. Утас 9. Бусад (Тодруулна уу) Хэрвээ хариулт нь БУСАД бол, ярилцлагад оролцогчоос хариултыг нь тодруулна уу. 	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	36) Хэрвээ ТИЙМ бол, хамгийн нийтлэг хүлээж авдаг ямар санал байдаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Иргэд, олон нийт эсэргүүцсэн ч төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлж эхэлсэн төслүүд 2. Одоогийн болон шинээр эхлэх төсвийн хөрөнгө оруулалттай төслүүдийн тухай олон нийтэд нээлттэй мэдээлэл байхгүй байсан 3. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төсөл зарласан боловч, сүүлийн 12 сарын хугацаанд хэрэгжиж эхлээгүй 4. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төсөл эхэлсэн боловч, сүүлийн 12 сарын хугацаанд ахиц гараагүй 5. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төсөл сайн эхэлж, гүйцэтгэл нь хийгдсэн боловч, албан ёсоор нээгдэж, мэдэгдэж, олон нийтийн хүртээл болоогүй 6. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төсөл нь чанаргүй, өнөөгийн хууль, эрх зүйтэй зөрчилдсөн (байгаль орчны, газар нутгийн болон бусад шалтгаантай) 7. Иргэдэд төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлсэн төслийн үр дүнг хүртээхээс татгалзсан 8. Авлигатай холбоотой гомдол санал 9. Бусад (Тодруулна уу).....	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
Судалгааны сэдэв 4 (15 - 20 минут)	Баярлалаа. Одоо хоёулаа иргэдийг төсвийн хөрөнгө оруулалтад оролцуулахын ач холбогдлын тухай ярилцъя.		
Иргэдийн оролцооны ач холбогдол	37) Таны бодлоор иргэд болон бусад талуудыг оролцуулах нь уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-т төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой шийдвэр гаргалт болон гүйцэтгэлд хэрхэн нөлөөлнө гэж бодож байна вэ?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	38) Хэрвээ иргэд өмнө нь оролцож байсан бол, тэдний оролцоо орон нутгийн эрүүл мэнд, боловсролын салбар болон бусад чиглэлээр хэрэгжүүлэх төсвийн зарцуулалтын шийдвэрт нөлөөлж байсан уу? Тодорхой жишээ асууна уу?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]

	39) Танай байгууллага төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн төлөвлөлт болон хэрэгжилттэй холбоотой санал авдаг одоогийн арга хандлагаа хэрхэн өөрчилбөл, шийдвэр гаргалтад эерэг өөрчлөлт үзүүлэх боломжтой вэ?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	40) Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, гүйцэтгэлтэй холбоотой иргэдээс санал, хүсэлт авдаг, иргэдийг оролцуулдаг арга хандлагаа өөрчлөх нь орон нутгийн хөгжилд хэрхэн нөлөөлнө гэж та бодож байна вэ? ДЭЛГЭРҮҮЛЭХ: Хариуцлагатай байдал, зөрчил, харилцаа, сүлжээ г.м	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	41) Таны бодлоор, мэдээллийн технологид суурилсан (ICT-based) шийдэл (цахим хуудас, портал, гар утасны аппликейшн) нь иргэдийг уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-т төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой төсөвлөлт, төлөвлөлтөд оролцох оролцоог нэмэгдүүлэхэд бодитойгоор дэмжлэг болох уу? i. Тийм ii. Үгүй (Асуулт 43-рүү шилжинэ үү)	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	42) Хэрвээ ТИЙМ бол, мэдээллийн технологийн хэрэгслүүдийг <u>ямар үйл ажиллагаа, механизмд</u> ашиглавал иргэдтэй харилцах, тэдний оролцоог нэмэгдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх вэ? Саналыг жагсаана уу?: 1..... 2..... 3.....	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	43) Мэдээллийн технологийн хэрэгслүүдийг нэвтрүүлж, ашиглахад ямар хүчин зүйлс саад болох вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Мэдээллийн технологийн сорилтууд 2. Төсвийн хязгаарлалтууд 3. Удирдлага, манлайлалтай холбоотой сорилтууд 4. Ажиллах хүчний дутмаг байдал (МТ мэргэжилтэн) 5. Цаг хугацааны хязгаарлагдмал байдал 6. Дэд бүтэц	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	44) Таны бодлоор уг төрийн байгууллага мэдээллийн технологид суурилсан шийдэл ашиглах тал дээр хэр нээлттэй хандах вэ? 1. Маш нээлттэй, уг шийдлийг ашиглаж эхлэх нь цаг хугацааны асуудал 2. Иргэд болон төрийн байгууллагуудад сорилт, бэрхшээл болох вий гэдэг байдлаар болгоомжтойгоор хандаж байгаа ч нээлттэй 3. Одоохондоо төдийлөн нээлттэй биш, энэ төрлийн шийдлийн тухай илүү их мэдээлэл хэрэгтэй байгаа 4. Нээлттэй биш, сайн санаа гэж бодохгүй байна	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	45) Танд дээр яригдсан сэдэвтэй холбоотой бидэнд нэмж хэлэх санаа, бодол байвал хуваалцана уу?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]

Хаалтын хэсэг (5 минут)	За, одоо бид хоёрын ярилцах асуудлууд ерөнхийдөө дуусаж байна. Танд надад нэмж хэлэх, чухал гэж бодогдож байгаа, хэлээгүй үлдсэн зүйл байна уу? • Ярилцлагад оролцогчид хандан өөрийн үнэ цэнтэй цагаа зарцуулж оролцсонд нь талархал илэрхийлнэ үү. Хэрвээ ярилцлагын явцад ямар нэгэн саад, таагүй тохиолдол үүссэн бол уучлал хүснэ үү. Мөн тэдний хуваалцсан мэдээлэл, туршлага ихээхэн хувь нэмэр болж байгааг дурдаж, талархал илэрхийлнэ үү. • Судалгааны дараа ямар арга хэмжээ авах тухай мэдээлэл өгнө үү. • Судалгааны тухай болон тэмдэглэгдсэн зүйлсийн тухай өөр асууж тодруулах зүйл байгаа эсэхийг тодруулна уу.		
Судлаачийн сэтгэгдэл (Энэ хэсгийг ярилцлага дуусмагц шууд бөглөнө үү. Ярилцлагын дараа 24 цаг өнгөрөхөөс өмнө бөглөнө үү)	Ярилцлагын чанарт нөлөөлсөн байж болзошгүй дараах зүйлс тохиолдсон бол тэмдэглэж үлдээнэ үү. Жишээлбэл: • Судалгаанд оролцогчид ядарсан эсвэл тухгүй байгаа нь ажиглагдсан эсэх • Ярилцлага дундаасаа завсардсан эсвэл хөндлөнгөөс яриаг тасалдуулсан тохиолдол гарсан эсэх • Судлаач санамсаргүйгээр асуултаа чиглүүлэх эсвэл хаалттай хэлбэрээр асуух тохиолдол гарсан эсэх; • Судалгаанд оролцогч судлаачийн амыг дагуулж, судлаачийн сонсохыг хүссэн зүйлсийг хэлж байгаа юм шиг санагдсан эсэх Мөн ярилцлагын явцад ажиглагдсан дараах төрлийн зүйлсийг бичиж тэмдэглэнэ үү: • Гэнэтийн эсвэл огт төсөөлөөгүй • Судалгааны үр дүнг баталгаажуулсан эсвэл огт өөр дүр зургийг харуулсан • Эргэлзээтэй эсвэл тайлбарлахад хэцүү байсан		

Хавсралт Г. Орон нутгийн эрүүл мэндийн газар /төлөөлөгчид

Ярилцлагын дугаар	Ярилцлагад дугаар өгч, түүнийг хуудас бүрийн дээр бичиж тэмдэглэнэ үү. Судалгаанд оролцогчийн нууцыг хадгалах зорилгоор оролцогчийн нэрийг энэхүү тэмдэглэлийн хуудсанд бичихгүйг анхаарна уу.		
Судлаачийн дугаар:	Судлаачийн нэрийг бичнэ үү		
Тэмдэглэл хөтлөгч	Тэмдэглэл хөтлөгчийн нэрийг бичнэ үү (Хэрвээ судлаачаас өөр хүн бол) ХАСАХ		
Ярилцлагын төрөл	Алсын/ Биечилсэн ярилцлага аль нь эсэхийг бичнэ үү		
Байршил	Хотын байршлыг бичнэ үү? (Дэлгэрэнгүй хаяг байх шаардлагагүй) 21 АЙМАГ СУМ БИЧИХ		
Он/сар/өдөр	Өдрийг бичнэ үү		
Эхэлсэн цаг	Цагийг бичнэ үү		
Дууссан цаг	Цагийг бичнэ үү		
Зөвшөөрөл өгсөн эсэх	"Тийм" эсвэл "Үгүй" гэсэн тэмдэглэгээг бичнэ үү. Үгүй гэвэл ярилцлагаа зогсооно уу?		
Судалгаанд оролцогчийн төрөл ХАСАХ	Орон нутгийн төрийн байгууллага Орон нутгийн ТББ Төлөөлж байгаа түүврийн бүлгийн нэрийг бичнэ үү. Орон нутгийн төрийн байгууллага эсвэл Орон нутгийн ТББ г.м. Мөн төлөөлж буй байгууллага болон албан тушаалын нэрийг тодруулж бичнэ үү.		
Судалгаанд оролцогчийн ажиллаж буй байгууллага/ газар/хэлтэс	БИЧҮҮЛЭХ-нээлттэй		
Албан тушаалын нэр	БИЧҮҮЛЭХ-нээлттэй		
Утасны дугаар			
Танилцах асуултууд	Өнөөдөр, бид тантай танай орон нутгийн уг газар/хэлтсийн эрүүл мэндийн үйлчилгээ хүргэлт болон эрүүл мэндийн төсвийн хөрөнгө оруулалтын туршлагын тухай ярилцах болно. Юуны өмнө хоёулаа таны ажиллаж буй газар/хэлтсийн тухай удиртгал асуултаар яриагаа эхлүүлье.		
Танилцах асуултууд (10 минут)	1) Юуны өмнө та уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-дэх өөрийн ажиллаж буй газар/хэлтэс-ийн гүйцэтгэдэг үүргийн тухай мэдээлэл хуваалцана уу. (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Эрүүл мэндийн үйлчилгээ хүргэлт болон эрүүл мэндтэй холбоотой хөрөнгө оруулалтын төсвийг хянах, зохицуулах 2. Эрүүл мэндийн үйлчилгээ хүргэлтийг хянах, зохицуулах 3. Эрүүл мэнтэй холбоотой хөрөнгө оруулалтын хэрэгжилтийг хянах, зохицуулах 4. Эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой иргэд, ИНБ-уудыг зохицуулах 5. Бусад	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

	2) Та өөрийн хариуцаж буй газар/хэлтэс-т гүйцэтгэж буй үүргээ хураангуйлан хэлнэ үү? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Удирдлага 2. Төлөвлөлт 3. Төсөвлөлт 4. Хяналт 5. Хөрөнгө оруулалт 6. Бусад.....	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	3) Иргэдэд үзүүлсэн анхан шатны эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой асуудлаар иргэдтэй харилцах үүрэг бүхий алба, ажилтан танай газар/хэлтэс-т бий юу? 1. Тийм 2. Үгүй Хэрвээ ТИЙМ бол, холбогдох мэдээллийг өгнө үү: i. Хариуцсан албан тушаал: ii. Ажилладаг цаг: iii. Хүлээж авсан мэдээллийг шийдвэрлэдэг хүний албан тушаал: iv. Хариуцан тайлагнадаг хүний албан тушаал:	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	4) Та эрүүл мэндийн салбарт төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөлтэй (төсвийн хөрөнгийг ашиглахтай) холбоотой шийдвэр гаргах үйл явцад оролцож байсан уу? i. Тийм ii. Үгүй 5) Хэрвээ тийм бол, өөрийн туршлагыг хуваалцана уу (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Засаг Дарга иргэдтэй зөвлөлдөхгүй төсөлтэй холбоотой шийдвэр гаргасан 2. Засаг Дарга иргэдтэй зөвлөлдсөн. Гэвч уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-дэх төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой өөр шийдвэр гаргасан 3. Засаг Дарга иргэдтэй зөвлөлдсөн, санал бодлыг харгалзсан шийдвэр гаргасан 4. Ямар шийдвэр гаргах нь төсөл бүрээс хамаараад өөр өөр байдаг. 5. Оролцож байгаагүй Судлаачдад зориулсан тэмдэглэл: Хэрвээ, ярилцлага өгч буй оролцогч 1-с 3 дахь хариултыг сонгосон бол Засаг дарга тухайн шийдвэр гаргалтын хэлбэрийг сонгох болсон шалтгааныг тодруулж асууна уу.	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

	6) Таны бодлоор, уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]- дахь эрүүл мэндийн салбар дахь төсвийн хөрөнгө оруулалттай төслүүдийг төлөвлөх, хянаж шинжилгээ хийхэд иргэдийн оролцоо чухал уу? 1. Тийм 2. Үгүй Судлаачдад зориулсан тэмдэглэл: Хэрвээ хариулт нь <u>ТИЙМ</u> бол, яагаад чухал гэж бодож байгаа талаар тодруулна уу (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу): <u>ОЛОН СОНГОЛТТОЙ БОЛГОХ</u> 1. Энэ нь иргэдийн бодит хэрэгцээнд тулгуурлаж төслийг эрэмбэлж, түүний дагуу төсвийг хуваарилахад тусалдаг 2. Энэ нь төрийн байгууллагуудыг төсвийн хөрөнгө оруулалтын чиглэлээр ил тод, хариуцлагатай байдлаа бэхжүүлэхэд нь тусалдаг 3. Энэ нь иргэд, төр хооронд харилцах шинэ сувгийг бий болгодог бөгөөд иргэдийн төрдөө итгэх итгэлийг нэмэгдүүлэхэд тусалдаг 4. Энэ нь илүү зорилтот төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдээр дамжуулан төрийн байгууллагыг үйлчилгээг сайжруулахад тусалдаг 5. Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү)..... Хэрвээ хариулт нь <u>ҮГҮЙ</u> бол, <u>Ярилцлагад оролцогчоос шалтгааныг нь тодруулна уу.</u> 	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	7) Энэ орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллагад ажиллаж байгаа туршлагаас харахад, иргэний нийгмийн байгууллага (ИНБ) болон иргэдийн хувьд эрүүл мэндийн үйлчилгээний хүргэлтийг хянах, оролцоход төрийн байгууллагатайгаа хамтрахад хэр бэлэн байна вэ? 1. Хараахан бэлэн болоогүй/ Оролцохын ашиг тусын тухай ойлголтыг нь нэмэгдүүлэх хэрэгтэй байна 2. Оролцох сонирхолтой, гэхдээ хэрхэн оролцох тухай дэмжлэг, сургалт хэрэгтэй 3. Бэлэн, гэхдээ төрийн байгууллагын зүгээс оролцоог хязгаарласан байдаг 4. Иргэд, ИНБ-ууд төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой шийдвэр болон хяналт тавихад аль хэдийн идэвхтэй оролцож байна 5. Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү)..... 	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

Судалгааны сэдэв 1 (10 - 15 минут)	Өөрийн ажиллаж буй байгууллага болон гүйцэтгэж буй үүргийнхээ талаар мэдээлэл хуваалцсанд баярлалаа. Одоо хоёулаа уг [АЙМАГ/СУМ/ДҮҮРЭГ] дэх эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой иргэдтэй мэдээлэл хуваалцдаг, харилцдаг туршлагын тухай ярилцъя.		
Харилцааны суваг, мэдээлэл хуваалцах дадал	8) Орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллага орон нутгийн иргэдэд төсвийн хөрөнгө оруулалтаар өөрсдийн [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-тээ хэрэгжүүлэх төслүүдэд төрийн санг хэрхэн хуваарилж, ашигладаг тухай мэдээлдэг үү? 1. Тийм 2. Үгүй Хэрвээ ТИЙМ бол, энэ мэдээллээ хэрхэн, хаана хуваалцдаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) - Орон нутгийн удирдлагын байранд байршуулсан мэдээллийн самбар - Орон нутгийн эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлдэг газруудад байршуулсан мэдээллийн самбар - Аймаг/Нийслэл, Сум/Дүүргийн Засаг Даргын уулзалт, хурал, илтгэл, яриа - Орон нутгийн хэвлэмэл мэдээлэл, сурталчилгааны материалууд - Аймаг/Нийслэл, Сум/Дүүргийн газраас иргэдэд зориулсан сургалт, хэлэлцүүлэг, хурал, арга хэмжээ - Иргэдийн Хурлаар - Телевиз - Албан ёсны цахим хуудсууд - Албан ёсны олон нийтийн мэдээллийн сүлжээ - Иргэдийн төсөв эмхэтгэл - Гар утасны мессеж - Сонин сэтгүүл - Гар утасны аппликейшн - Радио - Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү)..... Хэрвээ хариулт нь ҮГҮЙ бол, ярилцлагад оролцогчоос шалтгааныг нь тодруулна уу. 	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

	9) Орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллагаас боломжит анхан шатны эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, эрүүл мэндийн үйлчилгээний төвүүдийн чадамж болон эрүүл мэндийн салбарын төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай мэдээллийг орон нутгийн иргэдэд мэдээлэхдээ ямар суваг ашигладаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) - Орон нутгийн удирдлагын байранд байршуулсан мэдээллийн самбар - Орон нутгийн эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлдэг газруудад байршуулсан мэдээллийн самбар - Аймаг/Нийслэл, Сум/Дүүргийн Засаг Даргын уулзалт, хурал, илтгэл, яриа - Орон нутгийн хэвлэмэл мэдээлэл, сурталчилгааны материалууд - Аймаг/Нийслэл, Сум/Дүүргийн газраас иргэдэд зориулсан сургалт, хэлэлцүүлэг, хурал, арга хэмжээ - Иргэдийн Хурлаар - Телевиз - Албан ёсны цахим хуудсууд - Албан ёсны олон нийтийн мэдээллийн сүлжээ - Иргэдийн төсөв эмхэтгэл - Гар утасны мессеж - Сонин сэтгүүл - Гар утасны аппликейшн - Радио - Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү)..... Хэрвээ хариулт нь ҮГҮЙ бол, ярилцлагад оролцогчоос шалтгааныг нь тодруулна уу. 	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	10) Орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллагаас ашигладаг бүхий л сувгуудаас иргэдэд хүрэх, мэдээлэл өгөхөд хамгийн түгээмэл ашигладаг, үр дүнтэй суваг нь аль вэ? Хамгийн их хэрэглэгддэгээс эхлэн 3 сувгийг сонгон, эрэмбэлнэ үү? (СОНГОЛТОТ БАЙДЛААР ОРУУЛАХ БОЛОМЖТОЙ ЮУ?)	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]

	11) Уг (танай) байгууллага иргэдэд эрүүл мэндийн салбарт төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн, хэрэгжүүлж байгаа, дууссан төслүүдийн тухай мэдээлэл хүргэдэг үү? 1. Тийм 2. Үгүй Хэрвээ ТИЙМ бол, төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн, хэрэгжүүлж байгаа, дууссан төслүүдийн тухай ямар мэдээлэл танайд бий вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Өнгөрсөн 5 хүртэлх жилийн хугацаанд төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлсэн төслүүд болон гүйцэтгэлийн бүртгэл 2. Цаашид орон нутагт төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслийн эрэмбэ 3. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөө, санал 4. Одоогийн, хуваарилсан төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай нарийвчилсан мэдээлэл 5. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын зарцуулалт/явц/хяналт шинжилгээний тайлан 6. Орон нутгийн түвшин дэх төсвийн хөрөнгө оруулалтын ашиглалт, засвар хамгаалал 7. Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү)..... Хэрвээ хариулт нь ҮГҮЙ бол, ярилцлагад оролцогчоос шалтгааныг нь тодруулна уу. 	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	12) Иргэдийн зүгээс орон нутгийнхаа эрүүл мэндийн салбарт төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн, хэрэгжүүлж байгаа, дууссан төслүүдийн тухай мэдээлэл авахаар танай эрүүл мэндийн байгууллагад хүсэлт гаргаж, шаарддаг уу? 1. Тийм 2. Үгүй Хэрвээ ТИЙМ бол, иргэдийн зүгээс орон нутгийн эрүүл мэндийн салбарт төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн, хэрэгжүүлж байгаа, дууссан төслүүдээс ямар мэдээллийг шаарддаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Өнгөрсөн 5 хүртэлх жилийн хугацаанд төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлсэн төслүүд болон гүйцэтгэлийн бүртгэл 2. Цаашид орон нутагт төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслийн эрэмбэ 3. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөө, санал 4. Одоогийн, хуваарилсан төсвийн хөрөнгө оруулалтын тухай нарийвчилсан мэдээлэл 5. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын зарцуулалт/явц/хяналт шинжилгээний тайлан 6. Орон нутгийн түвшин дэх төсвийн хөрөнгө оруулалтын ашиглалт, засвар хамгаалал 7. Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү)..... Хэрвээ хариулт нь ҮГҮЙ бол, ярилцлагад оролцогчоос шалтгааныг нь тодруулна уу. 	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

	13) Орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллага иргэдтэй ямар мэдээлэл хуваалцдаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Өрхийн эмнэлэг болон анхан шатны эрүүл мэндийн төвөөс авч болох боломжит үйлчилгээ (ерөнхий үзлэг, шинжилгээ, вакцин, гэрээр үзүүлэх үйлчилгээ, тоног төхөөрөмжийн хэвийн байдал) 2. COVID-19 мэдээлэл, шинжилгээ болон эмчилгээ 3. COVID-19-н вакцины хөтөлбөрийн тухай мэдээлэл 4. Бусад.....	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	14) Иргэдийн зүгээс өрхийн эмнэлэг болон анхан шатны эрүүл мэндийн төвүүдэд үзүүлдэг үйлчилгээний тухай мэдээллийг танай эрүүл мэндийн газар/хэлтэс-ээс хүсэж, шаарддаг уу? 1. Тийм 2. Үгүй Хэрвээ ТИЙМ бол, ямар үйлчилгээний тухай мэдээлэл хүсэж, шаарддаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Өрхийн эмнэлэг болон анхан шатны эрүүл мэндийн төвөөс авч болох боломжит үйлчилгээ (ерөнхий үзлэг, шинжилгээ, вакцин, гэрээр үзүүлэх үйлчилгээ, тоног төхөөрөмжийн хэвийн байдал) 2. COVID-19 мэдээлэл, шинжилгээ болон эмчилгээ 3. COVID-19-н вакцины хөтөлбөрийн тухай мэдээлэл 4. Бусад..... Хэрвээ хариулт нь ҮГҮЙ бол, ярилцлагад оролцогчоос шалтгааныг нь тодруулна уу. 	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	15) Та уг байгууллагын иргэдэд хүргэж эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой мэдээллийг хэр ил тод гэж бодож байна вэ? 1. Хангалттай ил тод (мэдээлэл бүрэн, ойлгоход хялбар, хүртээмжтэй) 2. Зарим талаараа ил тод (зарим мэдээлэл нь хүртээмжтэй боловч бүрэн биш, ойлгоход болон олж авахад хялбар бус) 3. Ил тод биш (өгч буй мэдээлэл нь хязгаарлагдмал, мэдээллийг олж авах, ойлгоход тун хэцүү байдаг) 4. Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлж буй төслүүдийн ямар ч мэдээлэл иргэдэд ил тод байдаггүй Хэрвээ хариулт нь ил тод биш (3-4-р хариулт) бол, ярилцлагад оролцогчоос шалтгааныг нь тодруулна уу. ҮСРЭЛТ ЗАСАХ 	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	16) Иргэдэд мэдээлэл хүргэх, харилцахад танай байгууллагын хувьд ямар тодорхой сорилт, бэрхшээлүүд тулгардаг вэ? Эдгээр харилцааг зохицуулахад ямар хүчин зүйлс тус болсон бэ? Тодорхой жишээ дурдана уу?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]

Судалгааны сэдэв 2 (10 - 15 минут)	Танай эрүүл мэндийн газар/хэлтсийн зүгээс иргэдтэй хэрхэн харилцаж, мэдээлэл солилцдог тухай мэдээлэл хуваалцсанд баярлалаа. Одоо харин орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллага/газрын хувьд уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-т эрүүл мэндийн салбарт хэрэгжүүлж буй төсвийн хөрөнгө оруулалт болон эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой иргэдээс ирүүлсэн санал, гомдлыг шийдвэрлэхтэй холбоотой авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ, механизмын тухай ярилцъя.		
	17) Уг эрүүл мэндийн газар/хэлтэст өрхийн эрүүл мэндийн төв/анхан шатны эрүүл мэндийн төвөөс үзүүлсэн эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой иргэдээс ирүүлсэн санал, гомдлыг хүлээн авах ямар нэгэн суваг/механизм байдаг уу? 1. Тийм 2. Үгүй (Хэрвээ ҮГҮЙ бол асуулт 26-руу алгасна уу)	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	18) Хэрвээ ТИЙМ бол, ямар тодорхой журам, зохицуулалт ашиглаж, дагаж мөрддөг вэ?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	19) Уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-т өрхийн эмнэлгээс үзүүлж буй эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой иргэд болон бусад оролцогч талуудаас ирсэн санал, гомдлыг орон нутгийн эрүүл мэндийн газар/хэлтэс хүлээн авахдаа ямар суваг ашигладаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Байгууллагын цахим хуудсууд (Иргэдээс санал авах механизм) 2. Нийгмийн Сүлжээ (Фейсбүүх хуудас/бүлэг, г.м.) 3. Утас /Шууд утас 4. Албан бичиг/Албан захидал 5. Албан байгууллага, хэлтэст биечлэн өгсөн санал 6. Албан болон нийтийн уулзалтууд 7. Биечилсэн уулзалтууд 8. Засгийн Газрын "11-11" төв 9. Бусад (Тодруулна уу) Хэрвээ хариулт нь БУСАД бол, ярилцлагад оролцогчоос хариултыг нь тодруулна уу.	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	20) Дараах хүн амын бүлгүүдээс аль нь эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой санал, хүсэлт өгөхөд хамгийн идэвхтэй оролцдог вэ? Хамгийн их оролцдог бүлгээс эхлүүлэн, 3 бүлгийг эрэмбийн дагуу тавина уу? 1. Залуу эрэгтэйчүүд ¹⁰ 2. Залуу эмэгтэйчүүд 3. Залуу эрэгтэйчүүд, эмэгтэйчүүд 4. Насанд хүрсэн ¹¹ эрэгтэй 5. Насанд хүрсэн эмэгтэй 6. Насанд хүрсэн эрэгтэй, эмэгтэй 7. Ахмад ¹² эрэгтэйчүүд 8. Ахмад эмэгтэйчүүд 9. Ахмад эрэгтэйчүүд, эмэгтэйчүүд 1. 2. 3.	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

¹⁰ 'залуучууд', 15-34 насны иргэд

¹¹ 'ахимаг насныхан' 35- 54 насны иргэд

¹² 'ахмад', 55-с дээш насны иргэд

	21) Эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой саналаа хүргүүлэхэд иргэдэд саад болж буй зүйлсийг шийдвэрлэхийн тулд уг эрүүл мэндийн газар/хэлтэс ямар арга хэмжээ авч байсан бэ? 1-3 жишээ асууж, тодруулна уу? 1..... 2..... 3.....	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	22) Танай байгууллага хүлээн авсан санал, хүсэлтэй холбоотой мэдээллээ хэрхэн боловсруулдаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) ОЛОН СОНГОЛТТОЙ БОЛГОХ 1. Мэдээллийг гар аргаар цуглуулж, боловсруулдаг 2. Мэдээллийг системээр дамжуулан цуглуулж, боловсруулдаг 3. Мэдээллийг хүлээн авдаг, гэхдээ боловсруулдаггүй	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	23) Хүлээж авсан мэдээлэл, санал, хүсэлтийг хэнтэй хуваалцдаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Байгууллага дотроо орон нутгийн эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүдтэй хуваалцдаг 2. Аймгийн түвшинд эрх бүхий байгууллага/шийдвэр гаргагчидтай хуваалцдаг 3. Эрүүл Мэндийн Яамны холбогдох мэргэжилтнүүдтэй хуваалцдаг 4. Үндэсний хэмжээний эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтнуудтай хуваалцдаг (Эрүүл Мэндийн Яам, Эрүүл мэндийн даатгалын газар/компаниуд, Сангийн Яам гэх мэт) 5. Хуваалцдаггүй, энэ төрлийн мэдээллийг хэн сонирхохыг мэддэггүй 6. Бусад (Тодруулна уу)..... 	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	24) Хүлээж авсан санал/мэдээллээ уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-н эрүүл мэндийн үйлчилгээний гүйцэтгэлийн төлөвлөлт, тайлагналтад ашигладаг уу? ТИЙМ БОЛ_ гэхээр яаж, шалтгаан гээд хоёулаа гарч ирж байна. Үсрэлт засах, ХАРИУЛТУУДЫГ САЛГАХ, 1. Хэрвээ ТИЙМ бол, яаж? 2. Хэрвээ ҮГҮЙ бол, ашиглахгүй байгаа шалтгаан нь юу вэ?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	25) Иргэдээс ирсэн саналд хариу өгөх албан ёсны механизм байдаг уу? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Мэйлээр 2. Албан ёсны цахим хуудсаар 3. Биеллэн 4. Уулзалт/Хурлаар 5. Олон нийтийн сүлжээгээр 6. Албан механизм байхгүй 7. БУСАД (энэ хариултыг нэмэх)	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

	26) Эрүүл мэндийн газар/хэлтсийн хувьд иргэдээс санал авахад тулгардаг хамгийн гол бэрхшээл нь юу байдаг вэ? 1. Хүмүүс төрийн байгууллагад итгэдэггүй 2. Иргэд оролцохын ашиг тусыг ойлгодоггүй, итгэдэггүй 3. Иргэд хэрхэн оролцохоо мэддэггүй 4. Иргэдэд оролцох цаг байдаггүй 5. Иргэдийг илүү үр нөлөөтэй оролцуулахад дунд нь холбож, зуучлах тал хэрэгтэй байдаг (ИНБ-ууд, олон нийтийн төлөөлөгчид г.м) 6. Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү)..... Хэрвээ хариулт нь БУСАД бол, ярилцлагад оролцогчоос хариултыг нь тодруулна уу. 	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	27) Иргэдээс санал авахтай холбоотой тулгардаг саад бэрхшээлийг арилгадаг, иргэдээс ирэх саналын тоог нэмэгдүүлэх ямар шалгарсан, сайн туршлага байна вэ? Тодорхой туршлагаасаа хуваалцана уу?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	28) Орон нутгийн байгууллагад эрүүл мэндийн салбар дахь төсвийн хөрөнгө оруулалтын хүрээнд төлөвлөсөн, одоо үргэлжилж байгаа, дууссан төслүүдийн тухай гомдол хүлээн авах суваг, байгууллага байдаг уу? 1. Тийм 2. Үгүй (Асуулт 30-руу алгасна уу)	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	29) Хэрвээ тийм бол, иргэдийн гомдол хүсэлтийг авахдаа дараах сувгуудаас алийг нь ашигладаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Интернэт (Байгууллагын цахим хуудсууд) 2. Нийгмийн Сүлжээ (Фейсбүүх хуудас/бүлэг, г.м.) 3. Олон нийтийн мэдээллийг хэрэгсэл (ТВ, Радио) 4. Албан уулзалтууд 5. Албан бичиг/Албан захидал 6. Биечилсэн уулзалтууд 7. Засгийн Газрын "11-11" төв 8. Утас /Шууд утас 9. Бусад (Тодруулна уу) Хэрвээ хариулт нь БУСАД бол, ярилцлагад оролцогчоос хариултыг нь тодруулна уу. 	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	30) Хэрвээ ТИЙМ бол, хамгийн түгээмэл хүлээж авдаг гомдлыг дугуйлна уу: (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) ОЛОН СОНГОЛТ БОЛГОХ 1. Хэрэгтэй үед эрүүл мэндийн ажилтан байгаагүй 2. Надад шаардлагатай төрлийн эрүүл мэндийн үйлчилгээ байгаагүй 3. Үйлчилгээний чанар муу байсан 4. Авч болох боломжтой үйлчилгээний талаар мэдээлэл хүртээмжгүй байсан 5. Тодорхой шалтгаангүйгээр хүссэн эрүүл мэндийн үйлчилгээгээ авч чадаагүй 6. Бусад (Тодруулна уу).....	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

	31) Хэрвээ ҮГҮЙ бол, яагаад танай байгууллагад гомдол хүлээн авах механизм байхгүй байгаа тухай шалтгааныг тодруулна уу? Эсвэл шинээр эхлүүлэхээр төлөвлөж байгаа бол мэдэгдэнэ үү?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
Судалгааны сэдэв 3 (10 - 15 минут)	Байгууллага дээрээ буй өргөдөл, гомдлын механизмын тухай мэдээлэл өгсөнд баярлалаа. Одоо дараах бүлэг асуултуудын хүрээнд хоёулаа танай байгууллагын шийдвэр гаргалтын механизм, арга замтай холбоотой өөрчлөлт хийх замаар танай [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-дэх эрүүл мэндийн үйлчилгээнд эергээр нөлөөлж болох арга замын тухай ярилцъя.		
Оролцооны ач холбогдол	32) Таны бодлоор иргэд болон бусад талуудын оролцоо нь уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-н эрүүл мэндийн үйлчилгээний чанар хүртээмж болон эрүүл мэндийн салбарын төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой шийдвэр гаргалт болон гүйцэтгэлд хэрхэн нөлөөлнө гэж бодож байна вэ?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	33) Хэрвээ иргэд болон ИНБ-ууд өмнө нь зарим талаар эсвэл бүрэн дүүрэн оролцож байсан бол, тэдний оролцоо орон нутгийн эрүүл мэндийн үйлчилгээ болон эрүүл мэндийн салбарын хүрээнд хэрэгжүүлэх төсвийн хөрөнгө оруулалтын хуваарилалтад нөлөөлж байсан уу? 1. Хэрвээ ТИЙМ бол, яаж? 2. Хэрвээ үгүй бол, яагаад? Тодорхой жишээ асууна уу?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	34) Танай байгууллага орон нутагт эрүүл мэндийн салбарын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүд болон эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой санал хүлээн авдаг өнөөгийн арга хандлагаа хэрхэн өөрчилбөл шийдвэр гаргалтад эерэг өөрчлөлт авчрах боломжтой вэ?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	35) Орон нутагт эрүүл мэндийн салбарт хэрэгжүүлэх төсвийн хөрөнгө оруулалттай төслүүд болон эрүүл мэндийн үйлчилгээний гүйцэтгэлд тавьж буй хяналтын болон, үйлчилгээтэй холбоотой санал авах механизм байхгүй, оролцоо бага байгаа зэрэг үзүүлэлтүүд нь танай орон нутгийн эрүүл мэндийн үйлчилгээнд хэрхэн нөлөөлнө гэж та бодож байна вэ? ДЭЛГЭРҮҮЛЭХ: Хариуцлагатай байдал, зөрчил, харилцаа, сүлжээ г.м	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]

	36) Таны бодлоор, мэдээллийн технологид суурилсан шийдлүүд (вэбсайт, портал, утасны аппликейшн) нь иргэдийг уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-т төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой төсөвлөлт, төлөвлөлтөд оролцох оролцоог нэмэгдүүлэхэд бодитойгоор дэмжлэг болох уу? a. Тийм b. Хэрвээ үгүй бол, Яагаад?..... (Асуулт 37-руу алгасна уу)	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	37) Хэрвээ ТИЙМ бол, мэдээллийн технологийн хэрэгслүүдийг ямар үйл явц, механизмд ашиглавал иргэдтэй харилцах, тэдний оролцоог нэмэгдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх вэ? Саналыг жагсаана уу? 1..... 2. 3.....	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг, дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	38) Өрхийн эрүүл мэнд/ анхан шатны эрүүл мэндийн төвүүдээс авч буй эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой саналыг нь иргэдээс хүлээн авч, тэднийг оролцоог хангах цахим портал/иргэдтэй харилцах цахим хуудас нэвтрүүлбэл ямар хүчин зүйлс саад болох вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) a. Мэдээллийн технологийн сорилтууд b. Төсвийн хязгаарлалтууд c. Удирдлага, манлайлалтай холбоотой сорилтууд d. Ажиллах хүчний дутмаг байдал (МТ мэргэжилтэн) e. Цаг хугацааны хязгаарлагдмал байдал f. Ийм төрлийн портал, иргэдэд зориулсан интерфэйс/хуудас ашигладаггүй	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	39) Өрхийн эрүүл мэнд/ анхан шатны эрүүл мэндийн төвүүдээс авч буй эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой саналыг нь иргэдээс хүлээн авч, оролцоог нь хангахад мэдээллийн технологид суурилсан хэрэгслүүдийг ашиглах тал дээр танай эрүүл мэндийн газар/хэлтэс хэр нээлттэй хандах вэ? 1. Маш нээлттэй, уг хэрэгслийг ашиглаж эхлэх нь цаг хугацааны асуудал 2. Маш нээлттэй, гэхдээ мэдээллийн технологид суурилсан хэрэгслийг ашиглахад хязгаарлагдмал чадавхтай учраас бэрхшээл тулгарч магадгүй 3. Иргэд болон төрийн байгууллагуудад сорилт, бэрхшээл болох вий гэдэг байдлаар болгоомжтойгоор хандаж байгаа ч нээлттэй 4. Одоохондоо төдийлөн нээлттэй биш, энэ төрлийн шийдлийн тухай илүү их мэдээлэл хэрэгтэй байгаа 5. Бусад	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	40) Танд дээр яригдсан сэдэвтэй холбоотой бидэнд нэмж хэлэх санаа, бодол байвал хуваалцана уу?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]

Хаалтын хэсэг (5 минут)	За, одоо бид хоёрын ярилцах асуудлууд ерөнхийдөө дуусаж байна. Танд надад нэмж хэлэх, чухал гэж бодогдож байгаа, хэлээгүй үлдсэн зүйл байна уу? • Ярилцлагад оролцогчид хандан өөрийн үнэ цэнтэй цагаа зарцуулж оролцсонд нь талархал илэрхийлнэ үү. Хэрвээ ярилцлагын явцад ямар нэгэн саад, таагүй тохиолдол үүссэн бол уучлал хүснэ үү. Мөн тэдний хуваалцсан мэдээлэл, туршлага ихээхэн хувь нэмэр болж байгааг дурдаж, талархал илэрхийлнэ үү. • Судалгааны дараа ямар арга хэмжээ авах тухай мэдээлэл өгнө үү. • Судалгааны тухай болон тэмдэглэгдсэн зүйлсийн тухай өөр асууж тодруулах зүйл байгаа эсэхийг тодруулна уу.
Судлаачийн сэтгэгдэл (Энэ хэсгийг ярилцлага дуусмагц шууд бөглөнө үү. Ярилцлагын дараа 24 цаг өнгөрөхөөс өмнө бөглөнө үү)	Судлаачийн сэтгэгдэл (Энэ хэсгийг ярилцлага дуусмагц шууд бөглөнө үү. Ярилцлагын дараа 24 цаг өнгөрөхөөс өмнө бөглөнө үү) Ярилцлагын чанарт нөлөөлсөн байж болзошгүй дараах зүйлс тохиолдсон бол тэмдэглэж үлдээнэ үү, Жишээлбэл: • Судалгаанд оролцогчид ядарсан эсвэл тухгүй байгаа нь ажиглагдсан эсэх • Ярилцлага дундаасаа завсардсан эсвэл хөндлөнгөөс яриаг тасалдуулсан тохиолдол гарсан эсэх • Судлаач санамсаргүйгээр асуултаа чиглүүлэх эсвэл хаалттай хэлбэрээр асуух тохиолдол гарсан эсэх; • Судалгаанд оролцогч судлаачийн амыг дагуулж, судлаачийн сонсохыг хүссэн зүйлсийг хэлж байгаа юм шиг санагдсан эсэх Мөн ярилцлагын явцад ажиглагдсан дараах төрлийн зүйлсийг бичиж тэмдэглэнэ үү: • Гэнэтийн эсвэл огт төсөөлөөгүй • Судалгааны үр дүнг баталгаажуулсан эсвэл огт өөр дүр зургийг харуулсан • Эргэлзээтэй эсвэл тайлбарлахад хэцүү байсан

Хавсралт Д. Иргэний нийгмийн байгууллагууд

Ярилцлагын дугаар	Ярилцлагад дугаар өгч, түүнийг хуудас бүрийн дээр бичиж тэмдэглэнэ үү. Судалгаанд оролцогчийн нууцыг хадгалах зорилгоор оролцогчийн нэрийг энэхүү тэмдэглэлийн хуудсанд бичихгүйг анхаарна уу.		
Судлаач:	Судлаачийн нэрийг бичнэ үү		
Тэмдэглэл хөтлөгч ХАСАХ	Тэмдэглэл хөтлөгчийн нэрийг бичнэ үү (Хэрвээ судлаачаас өөр хүн бол)		
Ярилцлагын төрөл	Алсын/ Биечилсэн ярилцлага аль нь эсэхийг бичнэ үү		
Байршил	Хотын байршлыг бичнэ үү? (Дэлгэрэнгүй хаяг байх шаардлагагүй) 21 аймаг оруулах СУМ – БИЧИХ		
Он/сар/өдөр	Өдрийг бичнэ үү		
Эхэлсэн цаг	Цагийг бичнэ үү		
Дууссан цаг	Цагийг бичнэ үү		
Зөвшөөрөл өгсөн эсэх	“Тийм” эсвэл “Үгүй” гэсэн тэмдэглэгээг бичнэ үү. Үгүй гэвэл ярилцлагаа зогсооно уу?		
Судалгаанд оролцогчийн төрөл ХАСАХ	Төлөөлж байгаа түүврийн бүлгийн нэрийг бичнэ үү. Орон нутгийн төрийн байгууллага эсвэл Орон нутгийн ТББ г.м. Мөн төлөөлж буй байгууллага болон албан тушаалын нэрийг тодруулж бичнэ үү.		
Утасны дугаар			
Танилцах асуултууд	Сайн байна уу. Өнөөдөр би тантай танай байгууллагын үйл ажиллагааны туршлага буюу, төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгждэг төслүүдийн төлөвлөлт болон хяналт болон/эсвэл танай [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-дэх өрхийн/анхан шатны эрүүл мэндийн үйлчилгээний хяналттай холбоотой танай байгууллагын туршлагын тухай дэлгэрэнгүй ярилцах юм. Юун түрүүнд, таны болон танай байгууллагын тухай, ажиллаж буй салбар чиглэлийнх нь тухай товчхон ярилцъя.		
Танилцах асуултууд (10 минут) Оролцоотой холбоотой халаах асуултууд (15 минут)	1. Та өөрийн байгууллагын үйл ажиллагаа, зорилго, алсын хараанд үндэслэн дараах төрлийн байгууллагуудын аль нь гэдгийг тодруулж өгнө үү? 1. Сургалтын 2. Судалгаа шинжилгээний/Тинк Танк 3. Хөдөлгөөн 4. Хандив, Буяны байгууллага 5. Үйлчилгээ үзүүлдэг байгууллага 6. Олон нийтийн сан 7. Олон нийтийн байгууллага 8. Хэрэглэгчийн байгууллага 9. Холбоо, Эвсэл, Нэгдэл 10. Бусад (нэрлээд тайлбарлана уу) 	T: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	C: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

	2. Та өөрийн байгууллагынхаа алсын хараа, зорилго, зорилт болон газар зүйн байршил, үйл ажиллагаатай холбоотой мэдээллээ хуваалцана уу?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	3. Танай байгууллагаа 'Нийгмийн эгэх хариуцлагын хэрэглэгдэхүүн'-үүдийг хэрэгжүүлж байсан, эсвэл энэ тухай мэддэг үү? 1. Тийм 2. Үгүй Хэрвээ ТИЙМ бол, (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Ядуу иргэдэд чиглэсэн төсвийн шинжилгээ 2. Оролцоот төлөвлөлт 3. Төсвийн зарцуулалтыг мөшгөх судалгаа (PETs) 4. Иргэдийн онооны карт болон/эсвэл Иргэдийн онооны карт/сэтгэл ханамжийн үнэлгээ гэх мэт үйлчилгээтэй холбоотой үйлчилгээний хяналт/ гүйцэтгэлийн мониторинг 5. Худалдан авах ажиллагааны хяналт 6. Төсвийн орлогын хяналт 7. Бусад төрлийн нийгмийн эгэх хариуцлагын хэрэглэгдэхүүн (дэлгэрүүлэн асууж, нэмэлт мэдээллийг тодруулна уу) 8.	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	4. Таны бодлоор, уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]- дахь төсвийн хөрөнгө оруулалттай төслүүд болон эрүүл мэндийн үйлчилгээ хүргэлтийг төлөвлөх, хянаж шинжлэхэд иргэдийн оролцоо яагаад чухал вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Энэ нь иргэдийн бодит хэрэгцээнд тулгуурлаж төслийг эрэмбэлж, түүний дагуу төсвийг хуваарилахад нь тусалдаг 2. Энэ нь төрийн байгууллагуудыг төсвийн хөрөнгө оруулалтын чиглэлээр ил тод, хариуцлагатай байдлаа бэхжүүлэхэд нь тусалдаг 3. Энэ нь иргэд, төр хооронд харилцах шинэ сувгийг бий болгодог бөгөөд иргэдийн төрдөө итгэх итгэлийг нэмэгдүүлэхэд тусалдаг 4. Энэ нь илүү зорилтот төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдээр дамжуулан төрийн байгууллагыг үйлчилгээг сайжруулахад тусалдаг 5. Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү).....	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

	5. Энэ байгууллагад ажиллаж байгаа туршлагаас харахад, төрийн байгууллагын хувьд иргэний нийгмийн байгууллага, оролцогч талуудтай төсвийн зарцуулалт, төсвийн хөрөнгө оруулалт болон төрийн үйлчилгээтэй холбоотой асуудлаар харилцаж, хамтарч ажиллахад хэр бэлэн байна вэ? 1. Бэлэн биш, ятгах шаардлагатай 2. Дэмжиж байгаа ч, болгоомжилж байгаа туршилтын байдлаар оролцох сонирхолтой 3. Хязгаарлагдмал оролцож байгаа 4. Идэвхтэй оролцож байгаа	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	6. Энэ байгууллагад ажиллаж байгаа туршлагаас харахад, төсвийн зарцуулалт, төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой асуудлаар төрийн байгууллагад хандаж, оролцож, хамтарч ажиллахад ямар нийтлэг бэрхшээл тулгарч байна вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Төрийн байгууллагууд иргэд, ИНБ-уудыг оролцуулахын ач холбогдол, үр ашгийг олж хардаггүй 2. Төрийн бус байгууллагууд (Судалгаа шинжилгээний/Тинк танк, ИНБ, Хэвлэл мэдээлэл г.м) болон иргэд оролцохын ач холбогдол, үр ашгийг олж хардаггүй 3. Оролцох ямар нэгэн суваг, механизм байдаггүй 4. Техникийн чадавх, хүчин чадалтай холбоотой асуудлууд үүсдэг (Төрийн байгууллага, ИНБ, иргэд аль алинаас нь) 5. Нийгмийн хариуцлагын үйл ажиллагаанд иргэд оролцож байгаа ч сайтар төлөвлөсөн, тогтвортой бус буюу хэрэгцээ гарсан үед л ажилладаг хэлбэрээр явж байна 6. Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү).....	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	7. Энэ байгууллагад ажиллаж байгаа туршлагаас харахад, иргэний нийгмийн байгууллага болон иргэдийн хувьд төрийн байгууллагатайгаа хамтрахад хэр бэлэн байна вэ? 1. Хараахан бэлэн болоогүй/ Оролцохын ашиг тусын тухай ойлголтыг нь нэмэгдүүлэх хэрэгтэй байна 2. Оролцох сонирхолтой, гэхдээ хэрхэн оролцох тухай дэмжлэг, сургалт хэрэгтэй 3. Бэлэн, гэхдээ төрийн байгууллагын зүгээс оролцоог хязгаарласан байдаг 4. Иргэд, ИНБ-ууд төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой шийдвэр болон хяналт тавихад аль хэдийн идэвхтэй оролцож байна 5. Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү).....	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

	8. Таны бодлоор уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-н иргэдийг оролцуулахад хамгийн бодитой “эхлэх цэг” нь юу байх вэ? 1. Төсөв бэлтгэх, төлөвлөх 2. ЗГ-н хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтийн туршид (Төсвийн хуваарилалт, Үйлчилгээний гүйцэтгэлд хяналт тавих) 3. Санхүүгийн болон гүйцэтгэлийн мэдээллийг түгээх 4. Худалдан авах ажиллагааны хяналт 5. Хөндлөнгийн хяналт 6. Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү).....	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	9. Таны бодлоор уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-н иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх хамгийн үр дүнтэй стратеги аль нь байж болох вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Түншлэл байгуулах/ Төр болон төрийн бус талуудын (иргэд, ИНБ-ууд г.м) хооронд 2. Төсөв санхүүгийн тухай мэдээллийн хүртээмж, ил тод байдлыг сайжруулах 3. Мэдээллийн технологийн шийдэл болон уламжлалт сувгуудаар дамжуулан иргэдээс санал авах сувгийг хэрэглээнд оруулах 4. Санхүү болон гүйцэтгэлийг хянах механизмыг сайжруулах 5. Бусад механизмууд (Тодруулна уу)	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
Судалгааны сэдэв 1 (10 - 15 минут)	Өөрийн ИНБ-н тухай мэдээлэл хуваалцсанд баярлалаа. Одоо хоёулаа танай байгууллагын улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжиж буй төслүүд болон эрүүл мэндийн үйлчилгээний хүртээмжтэй холбоотой оролцоо болон хяналт хийж буй туршлагын тухай ярилцъя.		
Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт, эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой байгууллагын туршлага	10. Та уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-т хөрөнгө оруулалтын төсөл хэрэгжүүлэх эсвэл эрүүл мэндийн үйлчилгээ хүргэхтэй холбоотой төрөөс төсөв хэрхэн хуваарилдаг талаар мэдэх үү? 1. Тийм 2. Үгүй	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	11. Та өөрийн [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-н төсвийн хөрөнгө оруулалт, төрийн үйлчилгээний хүрээнд оролцоонд суурилсан төлөвлөлт, хяналт хийх талаар сонсож байсан уу? 1. Тийм 2. Үгүй АЛГАСАЛТ ХИЙХ	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

	12. Хэрвээ ТИЙМ бол, төсвийн хөрөнгө оруулалт, эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой мэдээлэл хүлээн авч, төрийн байгууллагатай холбогдохдоо ямар суваг ашигласан бэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Интернэт (Байгууллагуудын цахим хуудас) 2. Нийгмийн Сүлжээ (ФБ хуудас, групп) 3. Хэвлэмэл (Сонин, сэтгүүл) 4. Олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэл (ТВ, Радио) 5. Албан уулзалтууд 6. Албан захидал 7. Биечилсэн уулзалтууд 8. Утас 9. Засгийн Газрын "11-11" төв 10. Бусад (Тодруулна уу)	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	13. Та өөрийн [Аймаг/Сум/Дүүрэг] дэх төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, хяналт болон/эсвэл эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой олон нийтийн оролцооны механизм болон түүний хэрэгжилтийн тухай мэдэх үү? 1. Тийм 2. Үгүй (17-р асуулт руу алгасна уу)	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	14. Хэрвээ ТИЙМ бол, ямар төрлийн төлөвлөлт, хяналтын механизм байна вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хуваарилалттай холбоотой оролцоот төсөвлөлт 2. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын хэрэгжилтийн хяналт 3. Эрүүл мэндийн үйлчилгээг сайжруулахтай холбоотой зөвлөлдөх үйл явц 4. Анхан шатны эрүүл мэндийн байгууллагаас эрүүл мэндийн үйлчилгээний гүйцэтгэлтэй холбоотой санал хүсэлт хүсэх 5. Бусад (Тодруулна уу)	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	15. Хэрвээ ТИЙМ бол, хэн илүү их санаачилга гаргадаг вэ? 1. Орон нутгийн удирдлага 2. Орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллага 3. Иргэдийн хурал 4. Бусад	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	16. Хэрвээ ТИЙМ бол, энэ төрлийн хэлэлцүүлэг, оролцоо хэр тогтмол болдог вэ? 1. Долоо хоног тутам 2. Сар тутам 3. Улирал тутам 4. Хагас жилдээ 5. Жил тутам	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

	17. Хэрвээ Асуулт 13-т ҮГҮЙ бол, таны бодлоор орон нутгийн байгууллагуудтай харилцах, оролцооны механизм байхгүй байгаа шалтгаан нь юу вэ?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
Судалгааны сэдэв 2 (10 - 15 минут)	Баярлалаа. Одоо хоёулаа төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдийн төлөвлөлт болон гүйцэтгэл/ эрүүл мэндийн үйлчилгээ хүргэхтэй холбоотойгоор төрийн байгууллагатай харилцах, оролцохдоо ашигладаг арга хэрэгсэл болон механизмын тухай ярилцъя.		
Оролцооны хэлбэр, суваг, механизм	18. Танай байгууллага төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдийн төлөвлөлт, төсөвлөлт, гүйцэтгэлтэй холбоотой асуудлаар төрийн байгууллагатай харилцдаг, оролцоотой байдаг бол ямар үүрэг гүйцэтгэж оролцдог вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Иргэд, олон нийтийн өмнөөс санал бодлоо илэрхийлэх 2. Иргэд, бүлгүүдийн өмнөөс тодорхой хөрөнгө оруулалтын саналыг дэмжих 3. Орон нутгийн төлөвлөлтийн талаар мэдээлэл хүсэх, шаардах 4. Төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой санал гаргах, манлайлал үзүүлэх 5. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын гүйцэтгэл, бүрэн дуусгавар болсон тухай мэдээлэл авдаг 6. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн нээлт, хаалттай холбоотой мэдээллээр хангах 7. Бусад (Тодруулна уу).....	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	19. Танай байгууллага эрүүл мэндийн үйлчилгээний төлөвлөлт, төсөвлөлттэй холбоотой асуудлаар төрийн байгууллагатай харилцдаг, оролцоотой байдаг бол ямар үүрэг гүйцэтгэж оролцдог вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Иргэд, олон нийтийн өмнөөс санал илэрхийлэх 2. Иргэд, олон нийтийн өмнөөс эрүүл мэндийн үйлчилгээ авахтай холбоотой тодорхой асуудлыг дэмжих 3. Эрүүл мэндийн анхан шатны үйлчилгээтэй холбоотой мэдээлэл авах, шаардах 4. Эрүүл мэндийн үйлчилгээг сайжруулахтай холбоотой санал, санаачилгыг эхлүүлэх, манлайлал үзүүлэх 5. Анхан шатны эрүүл мэндийн төвөөс авч болохуйц боломжит үйлчилгээний тухай мэдээлэл авах 8. Анхан шатны эрүүл мэндийн төвүүдийн үйлчилгээ хүргэлт, гүйцэтгэлийг хянах 9. Бусад (Тодруулна уу).....	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

	20. Танай байгууллага төсвийн хөрөнгө оруулалт болон эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой мэдээллийг иргэдэд хүргэх, тэднийг оролцуулахын тулд ямар аргууд ашигладаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Интернэт (Байгууллагуудын цахим хуудас) 2. Нийгмийн Сүлжээ (ФБ хуудас, групп) 3. Хэвлэмэл (Сонин, сэтгүүл) 4. Олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэл (ТВ, Радио) 5. Албан уулзалтууд 6. Албан захидал 7. Биечилсэн уулзалтууд 8. Утас 9. Засгийн Газрын "11-11" төв 10. Бусад (Тодруулна уу)	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	21. Танай байгууллага төсвийн хөрөнгө оруулалт болон төрийн үйлчилгээтэй холбоотой асуудлаар иргэдтэй харилцах, тэднийг оролцуулахад ямар тодорхой асуудлууд тулгардаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Хүмүүс төрийн байгууллагад итгэдэггүй 2. Иргэд оролцохын ашиг тусыг ойлгодоггүй, итгэдэггүй 3. Иргэд хэрхэн оролцохоо мэддэггүй 4. Иргэдэд оролцох цаг байдаггүй 5. Иргэдийг илүү үр нөлөөтэй оролцуулахад дунд нь холбож, зуучлах тал хэрэгтэй байдаг (ИНБ-ууд, олон нийтийн төлөөлөгчид г.м) 6. Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү)..... Хэрвээ хариулт нь БУСАД бол, ярилцлагад оролцогчоос хариултыг нь тодруулна уу. 	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
Судалгааны сэдэв 3 (10 - 15 минут)	Баярлалаа. Одоо хоёулаа танаас орон нутгийн төрийн байгууллагаас төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдтэй холбоотой ирж буй санал, гомдлыг шийддэг арга зам, үйл явцын тухай ярилцъя.		
Орон нутгийн түвшинд санал, гомдол хүлээн авах механизм	22. Танай байгууллага төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдийн төлөвлөлт болон гүйцэтгэлтэй холбоотой саналаа орон нутгийн байгууллагад хүргүүлэхдээ ямар суваг ашигладаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Албан байгууллагын цахим хуудас (Иргэдээс санал авах механизм) 2. Нийгмийн Сүлжээ (Фейсбүүх хуудас/бүлэг, г.м.) 3. Утас /Шууд утас 4. Албан бичиг/Албан захидал 5. Албан байгууллага, хэлтэст ирж биечлэн өгсөн санал 6. Албан болон нийтийн уулзалтууд 7. Биечилсэн уулзалтууд 8. Засгийн Газрын "11-11" төв 9. Бусад (Тодруулна уу) 10. Санал илгээж байгаагүй (АСУУЛТ 28-руу шилжих)	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]

	23. Дээр дурдсан сувгуудаас аль нь төрийн байгууллагатай харилцахад хамгийн үр дүнтэй суваг вэ? Ач холбогдлоор нь эрэмбэлнэ уу? (СОНГОЛТОТ БАЙДЛААР ОРУУЛАХ) i. ii. iii.	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг, дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	24. Танай байгууллага төлөвлөсөн, одоо үргэлжилж байгаа, дууссан төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүд болон эрүүл мэндийн үйлчилгээтэй холбоотой <u>гомдлоо илгээхдээ</u> одоогийн сувгуудыг ашигладаг уу? 1. Тийм 2. Үгүй 3. Гомдол илгээж байгаагүй (АСУУЛТ 28-руу шилжих) Хэрвээ ҮГҮЙ бол шалтгааныг тайлбарлана уу?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	25. Хэрвээ ТИЙМ бол, танай байгууллага төрийн байгууллагад <u>гомдол хүргүүлэхдээ</u> ямар сувгийг ашигладаг вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Интернэт (Байгууллагын вэбсайтууд) 2. Нийгмийн Сүлжээ (Фейсбүүх пэйж/бүлэг, г.м.) 3. Олон нийтийн мэдээллийг хэрэгсэл (ТВ, Радио) 4. Албан уулзалтууд 5. Албан бичиг/Албан захидал 6. Биечилсэн уулзалтууд 7. Засгийн Газрын "11-11" төв 8. Утас /Шууд утас 9. Бусад (Тодруулна уу) Хэрвээ хариулт нь БУСАД бол, ярилцлагад оролцогчоос хариултыг нь тодруулна уу. 	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	26. Хэрвээ танай байгууллага гомдол хүргүүлж байсан бол, гомдлыг шийдвэрлэхэд хэр удсан бэ? 1. 2 долоо хоногоос бага хугацаанд 2. 3-4 долоо хоног 3. 1-2 сар 4. 3 сараас дээш хугацаанд 5. Одоог хүртэл хариу аваагүй байна		
	27. Таны илгээсэн санал гомдол шийдэгдсэн үү? 1. Тийм 2. Үгүй Хэрвээ үгүй бол, шалтгааныг тайлбарлана уу? Хэрвээ тийм бол, санал гомдлын дагуу хариу арга хэмжээ авч байсан туршлагаа хуваалцана уу?		
Судалгааны сэдэв 4 (10 - 15 минут)	Бидэнтэй төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн төлөвлөлт болон хэрэгжилттэй холбоотой мэдээлэл хуваалцсанд баярлалаа. Энэхүү сүүлийн хэсэгт, бид танай байгууллага шийдвэр гаргалттай холбоотой иргэдийг оролцуулдаг, сонсдог, оролцооны аргуудыг хэрэгжүүлснээр төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгждэг төслүүд болон төрийн үйлчилгээнд хэрхэн нөлөөлж болох талаар ярилцъя.		

Иргэдийн оролцоо ба төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгждэг төслүүд болон төрийн үйлчилгээ: ач холбогдол ба холбоо хамаарал	28. Таны бодлоор иргэд болон ИНБ-ууд илүү их эсвэл бага оролцох нь уг [Аймаг/Сум/Дүүрэг]-т төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой шийдвэр гаргалт болон гүйцэтгэлд хэрхэн нөлөөлнө гэж бодож байна вэ?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	29. Хэрвээ иргэд болон ИНБ өмнө нь зарим талаар эсвэл бүрэн дүүрэн оролцож байсан бол, тэдний оролцоо орон нутгийн эрүүл мэнд, боловсролын салбар болон бусад чиглэлээр хэрэгжүүлэх төсвийн зарцуулалтын шийдвэрт нөлөөлж байсан уу? Тодорхой жишээ асууна уу?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	30. Танай байгууллага төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн төлөвлөлт болон хэрэгжилтэд оролцохдоо одоо ашиглаж буй ямар арга хандлагаа өөрчилбөл, шийдвэр гаргалтад өөрчлөлт авчирч, нөлөөлөх боломжтой болох вэ?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	31. Мэдээллийн технологийн хэрэгслүүдийг одоогийн байгаа ямар үйл ажиллагаа, механизмд ашиглавал иргэд/ИНБ-уудтай харилцах, тэдний оролцоог нэмэгдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх вэ? Саналыг жагсаана уу?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	32. Мэдээллийн технологийн шийдлээр дамжуулан сайжруулж болох ямар нэгэн үйл явц, механизм байгаа юу? 1. Тийм (Дэлгэрүүлнэ үү) 2. Үгүй	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү.]

	33. Иргэдийг оролцуулдаг, саналыг нь авдаг, ирүүлсэн саналынх нь араас мөшгөдөг арга аргачлалыг хэрхэн өөрчилбөл, төсвийн хөрөнгө оруулалтууд илүү үр нөлөөтэй болох вэ?	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Оролцогчийн өгсөн хариултыг дэлгэрэнгүй бичиж оруулна уу]
	34. Таны бодлоор, төрийн үйлчилгээ/ эрүүл мэндийн үйлчилгээнд мэдээллийн технологийн шийдэл нэвтрүүлж, ашиглахад ямар хүчин зүйлс дэмжлэг болох вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Манлайлал 2. Мэдээллийн технологийн (МТ) дэмжлэг 3. Санхүүгийн урамшуулал 4. Өнөөгийн өргөдөл, гомдол авах механизм 5. Өнөөгийн бодлого, зохицуулалтууд 6. Бусад (Дэлгэрүүлнэ үү)	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	35. Таны бодлоор, төрийн үйлчилгээ/эрүүл мэндийн үйлчилгээнд мэдээллийн технологийн шийдэл нэвтрүүлж, ашиглахад ямар хүчин зүйлс саад болох вэ? (Хамаарах бүх хариултыг дугуйлна уу) 1. Мэдээллийн технологийн сорилтууд 2. Төсвийн хязгаарлалтууд 3. Удирдлага, манлайлалтай холбоотой сорилтууд 4. Ажиллах хүчний дутмаг байдал (МТ мэргэжилтэн) 5. Цаг хугацааны хязгаарлагдмал байдал 6. Дэд бүтэц 7. Бусад	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
	36. Таны бодлоор танай орон нутгийн удирдлага, эрүүл мэндийн байгууллага мэдээллийн технологид суурилсан шийдэл ашиглах тал дээр хэр нээлттэй хандах вэ? 1. Маш нээлттэй, уг шийдлийг ашиглаж эхлэх нь цаг хугацааны асуудал 2. Иргэд болон төрийн байгууллагуудад сорилт, бэрхшээл болох вий гэдэг байдлаар болгоомжтойгоор хандаж байгаа ч нээлттэй 3. Одоохондоо төдийлөн нээлттэй биш, энэ төрлийн шийдлийн талаар илүү их мэдээлэл хэрэгтэй байгаа 4. Нээлттэй биш, сайн санаа гэж бодохгүй байна	Т: [Тэмдэглэл хөтлөгч нь тэмдэглэлээ хөтлөхдөө судлаач асуултыг хэрхэн асуусан тэр хэлбэрээр нь бичиж оруулна уу]	С: [Харгалзах хариултыг дугуйлж, оролцогчийн өгсөн нэмэлт хариултыг бичнэ үү]
Хаалтын хэсэг (5 минут)	За, одоо бид хоёрын ярилцах асуудлууд ерөнхийдөө дуусаж байна. Танд надад нэмж хэлэх, чухал гэж бодогдож байгаа, хэлээгүй үлдсэн зүйл байна уу? • Ярилцлагад оролцогчид хандан өөрийн үнэ цэнтэй цагаа зарцуулж оролцсонд нь талархал илэрхийлнэ үү. Хэрвээ ярилцлагын явцад ямар нэгэн саад, таагүй тохиолдол үүссэн бол уучлал хүснэ үү. Мөн тэдний хуваалцсан мэдээлэл, туршлага ихээхэн хувь нэмэр болж байгааг дурдаж, талархал илэрхийлнэ үү. • Судалгааны дараа ямар арга хэмжээ авах тухай мэдээлэл өгнө үү. • Судалгааны тухай болон тэмдэглэгдсэн зүйлсийн тухай өөр асууж тодруулах зүйл байгаа эсэхийг тодруулна уу.		

Судлаачийн сэтгэгдэл (Энэ хэсгийг ярилцлага дуусмагц шууд бөглөнө үү. Ярилцлагын дараа 24 цаг өнгөрөхөөс өмнө бөглөнө үү)	Ярилцлагын чанарт нөлөөлсөн байж болзошгүй дараах зүйлс тохиолдсон бол тэмдэглэж үлдээнэ үү, Жишээлбэл: • Судалгаанд оролцогчид ядарсан эсвэл тухгүй байгаа нь ажиглагдсан эсэх • Ярилцлага дундаасаа завсардсан эсвэл хөндлөнгөөс яриаг тасалдуулсан тохиолдол гарсан эсэх • Судлаач санамсаргүйгээр асуултаа чиглүүлэх эсвэл хаалттай хэлбэрээр асуух тохиолдол гарсан эсэх; • Судалгаанд оролцогч судлаачийн амыг дагуулж, судлаачийн сонсохыг хүссэн зүйлсийг хэлж байгаа юм шиг санагдсан эсэх Мөн ярилцлагын явцад ажиглагдсан дараах төрлийн зүйлсийг бичиж тэмдэглэнэ үү: • Гэнэтийн эсвэл огт төсөөлөөгүй • Судалгааны үр дүнг баталгаажуулсан эсвэл огт өөр дүр зургийг харуулсан • Эргэлзээтэй эсвэл тайлбарлахад хэцүү байсан
--	--

Монгол Улсад Ил
Тод Байдал, Олон
Нийтийн Оролцоог
Нэмэгдүүлэхэд
Нийгмийн Эгэх
Хариуцлагыг
Бэхжүүлэх нь

СУУРЬ СУДАЛГААНЫ
ТАЙЛАН

Монгол улс, 14250 Улаанбаатар хот,
Сөүлийн гудамж 4, М-Си-Эс,
5-р давхар

Утас: +(976) 70078200

Вэб хаяг: www.worldbank.org/mongolia

Facebook: World Bank Mongolia